

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

MARKETINGOVÁ STUDIE CESTOVNÍHO RUCHU SUBREGIONU VELKÉ DÁŘKO

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Tento projekt je spolufinancován Evropskou Unií

OBSAH:

ÚVOD A CÍLE MARKETINGOVÉ STUDIE.....	4
1. METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ.....	6
2. ZÁKLADNÍ PROFIL A VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	8
2.1 Poloha území.....	8
2.2 Definování zájmové oblastí.....	8
2.3 Přírodní podmínky.....	11
2.4 Historický kontext území.....	12
3. ANALÝZA STRANY NABÍDKY.....	16
3.1 Kulturně-historické atraktivity regionu.....	16
3.2 Přírodní atraktivity regionu.....	19
3.3 Základní infrastruktura cestovního ruchu.....	23
3.3.1 Dopravní infrastruktura v subregionu.....	23
3.3.2 Ubytovací infrastruktura a stravovací kapacity.....	24
3.4 Doplnková infrastruktura a služby cestovního ruchu.....	26
3.4.1 Sportovně rekreační zařízení a aktivity.....	26
4. DEMOGRAFICKÉ A EKONOMICKÉ INFORMACE O REGIONU.....	36
4.1 Demografická analýza území.....	36
4.2 Ekonomika a trh práce.....	39
4.3 Statistická data o CR v regionu	43
5. ANALÝZA KONKURENCE.....	47
5.1 Analýza okolí mikroregionu Velké Dářko.....	47
5.2 CHKO Žďárské vrchy.....	50
5.2.1 Charakteristika oblasti.....	50
5.2.2 Sport, turistika, rekreace.....	51
5.3 Žďár nad Sázavou.....	54
5.4 Novoměstsko.....	56
5.4.1 Nové Město na Moravě.....	56
5.4.2 Westernové městečko Šiklův mlýn u Zvole nad Pernštejnem.....	57
5.4.3 Hrad Pernštejn.....	57
5.4.4 Skanzen soubor lidových staveb Vysočina.....	57

6. ANALÝZA SOUČASNÉHO NÁVŠTĚVNÍKA.....	58
6.1 Projekt marketingového výzkumu.....	58
6.1.1 Cíl výzkumu.....	58
6.1.2 Metodika zpracování.....	58
6.2 Výsledky výzkumu.....	61
6.3 Profil letního a zimního návštěvníka Subregionu Velké Dářko.....	76
7. POSTOJE HLAVNÍCH SUBJEKTŮ V SUBREGIONU.....	78
7.1 Správa CHKO Žďárské vrchy.....	78
7.2 Dr. Radoslav Kinský a kol.	79
7.3 Názory starostů a podnikatelů.....	80
7.3.1 Samospráva obcí.....	80
7.3.2 Podnikatelé.....	83
8. SWOT ANALÝZA.....	90
9. NÁVRHOVÁ ČÁST STUDIE.....	92
9.1 Strategická vize rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko.....	92
9.2 Hlavní cíle rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko.....	92
9.3 Priority rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko.....	93
9.4 Charakteristika jednotlivých opatření (aktivit).....	95
PŘÍLOHY.....	101

ÚVOD A CÍLE MARKETINGOVÉ STUDIE

Marketingová studie cestovního ruchu Subregionu Velké Dářko si klade za cíl zmapovat současnou úroveň cestovního ruchu v tomto subregionu, posoudit potenciál jeho dalšího rozvoje a navrhnout opatření pro další růst cestovního ruchu v tomto mikroregionu. Studie byla zadána Subregionem Velké Dářko – dobrovolným svazkem obcí se sídlem ve Škrdlovicích (591 01 Škrdlovice 48). Studie je financována z Regionálního operačního programu.

Zpracovatelem studie je Vysoká škola polytechnická Jihlava (Tolstého 16, 586 01 Jihlava), která získala tuto zakázku na základě výběrového řízení. Vysoká škola polytechnická Jihlava, která vznikla v roce 2004 zákonem, má kromě jiného akreditován bakalářský studijní obor „Cestovní ruch“ v rámci studijních programů „Ekonomika a management“. Tento studijní program však navazuje na mnohaletou tradici výuky tohoto oboru na Vyšší odborné škole Jihlava.

Již od svého vzniku pořádá škola každoročně mezinárodní konferenci na téma Aktuální problémy cestovního ruchu. První ročník byl zaměřen na problematiku „*Evropská unie a cestovní ruch*“, druhý na téma „*Komunikace v cestovním ruchu*“. V letošním roce proběhl třetí ročník zaměřený na „*Trvale udržitelný rozvoj v cestovním ruchu*“. Čtvrtá mezinárodní konference v roce 2009 má téma „*Vzdělávání v cestovním ruchu*“. Již v prvním roce zahájení studijního programu „Cestovní ruch“ organizovala škola dva celostátní semináře na téma „*Jak získat prostředky na obnovu památek a cestovní ruch z evropských fondů*“. Tento seminář byl opakován pro velký zájem ze strany veřejné správy a neziskového sektoru.

Tuto studii zpracoval kolektiv akademických pracovníků školy ve složení: doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc, vedoucí výzkumného týmu a prorektor pro výzkumnou a vývojovou činnost a pro zahraniční vztahy, RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc, vedoucí katedry cestovního ruchu, doc. RNDr. Zdeněk Laštovička, CSc, bývalý prorektor vysoké školy a externí spolupracovník katedry cestovního ruchu a další akademičtí pracovníci katedry cestovního ruchu: RNDr. Eva Janoušková, Mgr. Stanislava Pachrová a PhDr. Eva Půlkrábková. Technické záležitosti zajišťovala Šárka Venkrbcová, projektová manažerka.

Vedoucí řešitelského kolektivu doc. Vaníček byl odborným garantem akreditace studijního programu „Cestovní ruch“ na Vysoké škole polytechnické Jihlava. Před příchodem na Vysokou školu polytechnickou Jihlava přednášel na katedře cestovního ruchu

Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Působil také 8 let jako starosta města Tábora, deset let byl předsedou Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, národním koordinátorem celoevropské aktivity Dny evropského dědictví. Osm let byl zástupcem vedoucího české delegace v Kongresu místních a regionálních samospráv Rady Evropy ve Štrasburku. Ve svém profesním životě publikoval více než tři sta odborných a vědeckých publikací, z toho asi sto v zahraničí. V oblasti cestovního ruchu publikoval v posledních šesti letech asi 80 článků a přednášek na konferencích doma i v zahraničí. Postupně přednášel tyto předměty: Statistika, Marketingový výzkum, Plánování a regionální rozvoj cestovního ruchu, Software v cestovním ruchu, Regionální projektování, Regionální management a Úvod do studia cestovního ruchu, Financování ze zdrojů EU, Marketing cestovního ruchu a Marketing destinace. Získal certifikát marketingového odborníka České marketingové společnosti pro oblasti „Marketing v cestovním ruchu“.

Marketingová studie cestovního ruchu, na základě vypracované analýzy strany nabídky a poptávky a provedených průzkumů v oblasti celého roku, poskytne marketingovou strategii pro další rozvoj cestovního ruchu subregionu, definuje cílové skupiny návštěvníků, navrhuje způsob jednání vůči zákazníkům, identifikuje klíčové produkty pro cílovou skupinu, způsob marketingové komunikace, stanovení distribučních kanálů apod. Studie hledá optimální možnosti rozvoje cestovního ruchu Subregionu Velké Dářko, poukazuje však i na nedostatky z hlediska infrastruktury cestovního ruchu, spolupráce subjektů v této oblasti a další. Navrhuje, kterým směrem by se měly ubírat investice do rozvoje cestovního ruchu subregionu a které by bylo možno financovat ze strukturálních fondů EU. Navrhuje formy spolupráce zúčastněných subjektů a uvádí příklady investic, které by mohly přinést další rozvoj cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko.

Analýza nemůže pokrývat všechny aspekty rozvoje subregionu, ale, klade důraz na marketingové hledisko, tedy soustřeďuje se na to, co chce trh. Přesto nelze zcela opustit obecnou rovinu studie, aby byla zajištěna její srozumitelnost jak pro vedení obcí a vedení subregionu, tak i pro nejširší veřejnost. Ačkoliv je primárně určena představitelům samosprávy obcí a subregionu a organizacím zodpovědným za rozvoj cestovního ruchu, nelze vynechat ani nejširší veřejnost, která by měla být s touto studií seznámena, neboť bez podpory veřejnosti nelze dosáhnout žádných změn.

1. METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ

Marketingová studie cestovního ruchu se skládá ze dvou hlavních částí: analytické a návrhové. Podrobnější popis metodiky je pro přehlednost uveden na začátku každé kapitoly.

Analytická část se skládá z několika podkapitol: První je věnována základnímu profilu a vymezení řešeného území. Především jde o definici zájmové oblasti, polohu řešeného území, vazby na širší okolí, přírodní podmínky a historický kontext území.

Druhá část analýzy je věnována v podstatě primárnímu potenciálu cestovního ruchu, kterým subregion disponuje. Jde o kulturně - historické atraktivity, i když v subregionu převažují především přírodní atraktivity a dále o infrastrukturu cestovního ruchu.

Třetí kapitola analytické částí se zabývá demografickými a ekonomickými podmínkami subregionu. Především jde o demografickou analýzu území, ekonomiku a trh práce a statistická data o cestovním ruchu, která jsou však k dispozici jen na úrovni okresu.

Čtvrtá část nazvaná „Analýza konkurence“ posuzuje subregion v širších souvislostech. Nejde o izolované území, ale při všech aktivitách bude vždy docházet k interakcím se sousedícími mikroregiony, svůj vliv zde mají vazby na celý region a dokonce i na sousední regiony. Bude jen záležet na vedení subregionu, zda aktivity sousedních regionů bude považovat za konkurenci a nebo naopak za příležitost k širší spolupráci.

Další část je věnována analýze současného návštěvníka. Při navrhování dalšího rozvoje subregionu by bylo dobré vědět kdo sem jezdí, co tady dělá, proč jsem jezdí, co se mu líbí a co naopak během svého pobytu kritizuje.

Budoucí rozvoj cestovního ruchu v subregionu není možný bez znalosti názorů hlavních aktérů, kteří budou mít rozhodující vliv při naplňování této strategie. Celá studie ztratí význam, pokud se s ní všichni hlavní aktéři neztotožní a nevezmou ji za svou a především projeví vůli ji naplnit.

Jako v každé strategické studii je „svorníkem“ mezi analytickou a návrhovou částí SWOT analýza, jejíž první návrh vzešel z diskuze se starosty a podnikateli v subregionu a která byla dotvořena na několika společných diskuzích řešitelského týmu.

Návrhová část je také kolektivním dílem a postupně se rodila s rostoucím objemem získaných informací. Je strukturovaná standardním postupem od obecného ke konkrétními, tedy od strategické vize přes strategické cíle a priority až k návrhu některých konkrétních opatření. Námi předložené návrh nemusí být jediné správné řešení. V každé takové studii jde vždy o subjektivní pohled. Na druhé straně je to pohled lidí, kteří nejsou ve víru každodenních

starostí a problémů, které musí aktéři na poli cestovního ruchu subregionu řešit. Navíc každý přímý poskytovatel služeb cestovního ruchu nebo každý veřejný činitel v subregionu vidí rozvoj cestovního ruchu především ze svého pohledu.

Při našich návštěvách Subregionu Velké Dářko a při častých rozhovorech s hlavními aktéry jsme dospěli k závěru, že jeden z hlavních limitujících faktorů dalšího rozvoje cestovního ruchu v tomto území je vzájemná spolupráce. Víme, že ji nelze vynutit, ale pokud se to nepodaří, pak veškeré úsilí o naplnění této strategie je marné.

Velkým handicapem zpracování studie byl termín zadání a termín ukončení. S ohledem na termín zahájení nebylo možno provést analýzu současného návštěvníka po dobu celé hlavní turistické sezóny. I přes okamžité zahájení výzkumu probíhal letní výzkum prakticky v průběhu srpna a září. S ohledem na termín odevzdání zprávy bylo nutno ukončit předčasně zimní a jarní průzkum. Navíc na doporučení zadavatele byl počet oslovených respondentů v létě 170 s tím, že návštěvnost v zimě a v létě je srovnatelná. Ukázalo se však, že získání 130 respondentů v zimě je téměř nadlidský výkon, protože prostě v zimě bylo návštěvníků velice málo. Máme sice metody, jak určit i počet návštěvníků z provedeného marketingového výzkumu, ale v tomto případě jich nebylo možno využít, protože v subregionu není žádná placená atraktivita, která by si vedla statistiky o návštěvnosti.

Celý postup zpracování studie měl několik etap. Hned po ukončení výběrového řízení byl zpracován dotazník pro návštěvníky subregionu a po jeho připomínkování vedením subregionu byl zahájen letní a podzimní kvantitativní výzkum návštěvníků. V podzimním období proběhly řízené rozhovory s podnikateli a představiteli obcí. V prosinci byly hlavní aktéři seznámeni s výsledky letního výzkumu návštěvníků a podzimního výzkumu mezi podnikateli a starosty. V rámci diskuze byl zpracován první návrh SWOT analýzy. Od prosince probíhal zimní průzkum a na jaře se uskutečnilo jednání s hlavním vlastníkem nemovitostí v subregionu a pracovníky CHKO Žďárské vrchy. Po dokončení zimního průzkumu byly statisticky zpracovány výsledky tohoto průzkumu. S ohledem na rozdílný počet návštěvníků v létě a v zimě nebylo možno zpracovat celkový profil návštěvníka, protože nelze určit statistickou váhou obou výzkumů. Proto bylo provedeno pouze porovnání obou výzkumů.

Průběžně probíhal sběr sekundárních dat, a to jak sledování veřejných zdrojů, tak i návštěvami některých členů řešitelského týmu přímo v subregionu. Do přípravy studie byli zapojeni i dva místní znalci tohoto subregionu a jejich poznatky a postřehy byly pro nás velmi cenné.

2. ZÁKLADNÍ PROFIL A VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

2.1 Poloha území

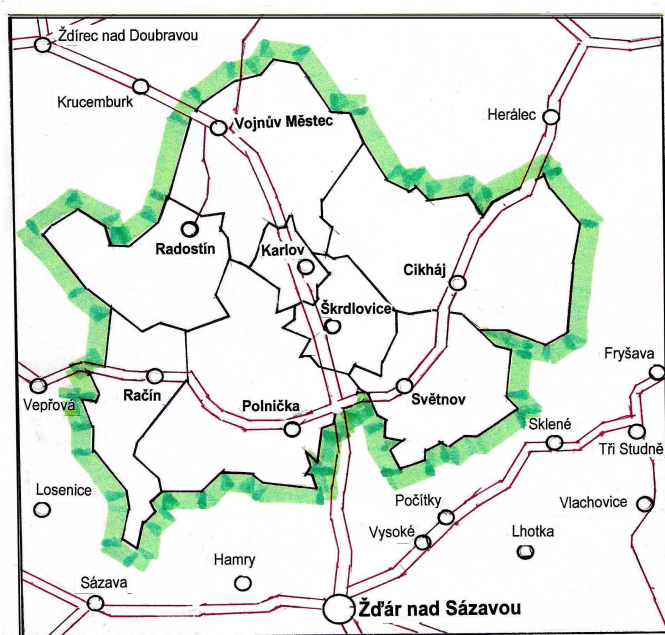
Subregion Velké Dářko se nachází v severovýchodní části Českomoravské vrchoviny v CHKO Žďárské vrchy, ekologicky nejčistší části České republiky. Název regionu dala vodní dominanta Českomoravské vrchoviny – rybník Velké Dářko – okolo kterého leží obce v regionu sdružené (na rozloze 88 km² zde žije celkem 2 600 obyvatel). Hranice Subregionu Velké Dářko zahrnuje katastrální území obcí **Cikháj, Karlov, Polníčka, Radostín, Světnov, Škrdlovice** a městyse **Vojnův Městec**. Tyto obce spadají pod územní správu kraje Vysočina, okres Žďár nad Sázavou.

2.2 Definování zájmové oblasti

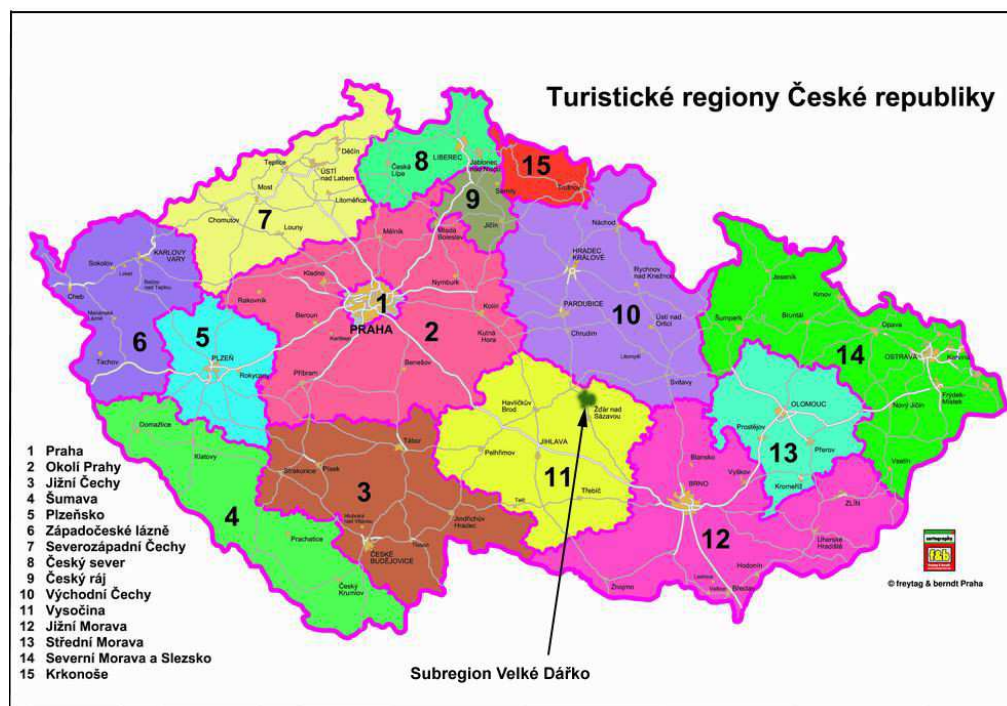
Subregion Velké Dářko vznikl v době, kdy se očekával vznik „zastřešujícího“ regionu s názvem „Žďársko“. V letech 1999 a 2000, ještě za existence okresních úřadů, proběhlo množství diskusí s cílem vytvořit základní členění Česka na turistické regiony. Ty měly být vytvořeny pro účely marketingu, resp. pro účely propagace svého turistického potenciálu v tuzemsku i zahraničí. Do dnešní doby se však tento předpokládaný vývoj v severní části

turistického regionu Vysočina neuskutečnil, a tak naplánovaná hierarchicky nižší oblast se ve skutečnosti stala samostatnou jednotkou v rámci **turistického regionu Vysočina**, který je, podle oficiálních regionalizací Agentury Czechtourism, identický s **turistickou oblastí Vysočina**. Ukazuje to na nesourodost turistického členění tohoto území, kde město Žďár nad Sázavou je sice výrazné centrum cestovního ruchu oblasti, ale iniciativu spolčení k rozvoji převzaly okolní obce, jako více či méně periferní území pro cestovní ruch. Aktivita jejich představitelů se s odstupem času ukazuje jednak jako uznávající vůči pozici bývalého okresního města (název „subregion“), jednak organizačně velmi prozíravá, protože problematiku rozvoje cestovního ruchu vzali do svých rukou.

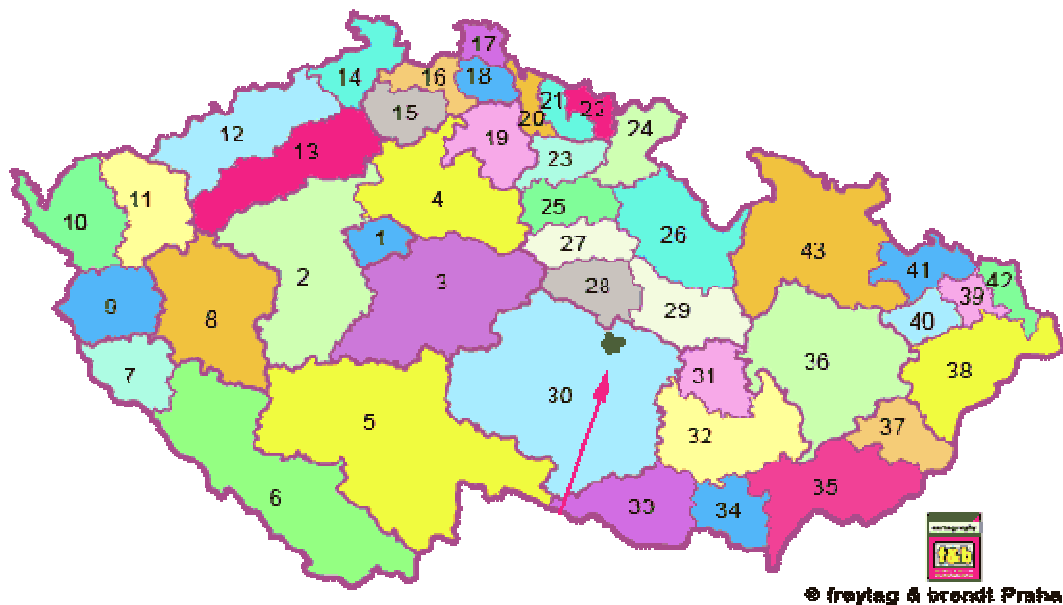

Subregion Velké Dářko vznikl jako přirozená formace obcí, spojených historickými i kulturními tradicemi, pozoruhodným přírodním fenoménem, ale také společnými problémy (včetně cestovního ruchu). Hlavním důvodem založení byla možnost operativnějšího a schůdnějšího řešení těchto problémů a efektivnějšího čerpání finančních prostředků k rozvoji z krajského a státního rozpočtu i z fondů Evropské unie.

Vyznačení Subregionu Velké Dářko na mapě turistických regionů ČR:

Vyznačení Subregionu Velké Dářko na mapě turistických oblastí ČR:

Seznam turistických oblastí :

1 – Praha, 2 – Střední Čechy-západ, 3 – Střední Čechy-jihovýchod, 4 – Střední Čechy-severovýchod - Polabí, 5 – Jižní Čechy, 6 – Šumava-východ, 7 – Chodsko, 8 – Plzeňsko, 9 – Tachovsko-Stříbrsko, 10 – Západočeský lázeňský trojúhelník, 11 – Krušné hory, 12 – Krušné hory, 13 – České Středohoří-Žatecko, 14 – Děčínsko a Lužické hory, 15 – Máchův kraj, 16 – Lužické hory a Ještěd, 17 – Frýdlantsko, 18 – Jizerské hory, 19 – Český ráj, 20 – Krkonoše-západ, 21 – Krkonoše-střed, 22 – Krkonoše-východ, 23 – Podzivičinsko, 24 – Kladské pomezí, 25 – Hradecko, 26 – Orlické hory a Podorlicko, 27 – Pardubicko, 28 – Chrudimsko-Hlinecko, 29 – Svitavsko, 30 – Vysočina, 31 – Moravský kras a okolí, 32 – Brno a okolí, 33 – Podyjí, 34 – Lednicko-Valtický areál, 35 – Slovácko, 36 – Střední Morava-Haná, 37 – Zlínsko, 38 – Beskydy a Valašsko, 39 – Oblast Ostravsko, 40 – Oblast Poodří, 41 – Opavské Slezsko, 42 – Těšínské Slezsko, 43 – Oblast Jeseníky

Zdroj: www.czechtourism.cz – obě mapy

2.3 Přírodní podmínky

Členitá krajina Žďárských vrchů je charakteristická pestrým střídáním luk, pastvin, polí, lesů a rybníků, je protkána nepravidelnou sítí mezí, úvozových cest, lesíků či skupin stromů a keřů. Dodnes si zachovala charakter vyvážené a svým způsobem zachovalé kulturní krajiny. Oblast zaujímá severovýchodní kulminační část Českomoravské vrchoviny s centrálním masivem Žďárských vrchů a navazujícími částmi sousedních pahorkatin. Mělká a široká údolí, poměrně mírné táhlé svahy a zaoblené vrcholy odpovídají krajinně vrchovinného až pahorkatinného typu. Převládajícím geologickým podložím jsou zde metamorfované horniny krystalinika a moldanubika - různé typy rul, migmatitů a svorů s vložkami hadců a krystalických vápenců, dále amfibolity, erlány aj. Na řadě míst jsou identifikovány i hlubinné vyvřelé horniny (žuly, granodiority, diority apod.). Subregion Velké Dářko je navíc pozoruhodný tím, že podél příkopové propadliny Dlouhé meze proniklo v mladších druhohorách (asi před 100 miliony lety) do centra Vysočiny křídové moře a zanechalo v území 30 - 74 m mocné souvrství usazených hornin, z nichž převládají vápnité a glaukonitické pískovce, slínovce a destičkovitě rozpadavé opuky. Na těchto špatně propustných sedimentech se v mělce zvodněné Dářské sníženině vytvářela rašelina (ukládáním organického materiálu při omezeném přístupu vzduchu za klimaticky vhodných podmínek doby poledové).

Klima této oblasti patří mezi nejdrsnější v ČR, neboť toto nevysoké pohoří je vystaveno severozápadním větrům z Polabí. Jde tedy o území chladné, vlhké a větrné. Podrobnější informace o klimatu Žďárských vrchů (krátkodobé i historické) lze nastudovat z webových stránek profesionální meteorologická stanice Svratouch (737 m n.m.) - dostupné z: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>.

Žďárskými vrchy prochází hranice **hlavního evropského rozvodí Labe – Dunaj**, proto je celé území vodohospodářsky významnou pramennou oblastí několika českých a moravských řek (Sázava, Svratka, Chrudimka, Doubrava, Oslava). Horní povodí Svratky bylo zařazeno do mezinárodního projektu IUCN/WWF No.692/14-1/, v jehož rámci je rozvíjena strategie ochrany a tvorby kulturní krajiny této oblasti. Potoční a říční nivy se zachovanými přirozeně meandrujícími vodními toky s břehovými porosty vrbin a olšin, lemované vlhkomilnými travními společenstvy tvoří v krajinně biokoridory systému ekologické stability

území. Jako oblast s četnými rybníčními soustavami bylo celé území CHKO vyhlášeno za chráněnou oblast přirozené akumulace vod.

Lesem je dnes území pokryto asi z jedné poloviny. Přirozený jedlobukový les je většinou nahrazen smrkovými monokulturami. Oblast lze obecně charakterizovat jako floristicky chudou, s charakteristickým zastoupením horských a podhorských elementů. Zvláště cenná jsou společenstva rašelinišť a vlhkých rašelinných luk s významným výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin. V okolí Velkého Dářka vznikla nejrozsáhlejší rašeliniště Českomoravské vrchoviny, dosahující mocnosti až 8,6 m. Rašeliniště typu přechodového vrchoviště zde vznikla ukládáním odumřelého rostlinného materiálu v ploché sníženině s nepropustným horninovým podložím za klimaticky vhodných podmínek doby poledové.

2.4 Historický kontext území

Území dnešního Subregionu Velké Dářko bylo poměrně dlouho zapomenutým krajem, i když, přes rozlehlé lesní hvozdy a prales s bažinatou půdou vedla, snad již kolem roku 997, jedna z hlavních středověkých obchodních cest, spojující Čechy a Moravu - tzv. **Libická stezka**. Podle některých pramenů souvisí název se jménem Ljubjata, který prý se svojí čeledí stezku v 11.století vysekal. Všeobecně uznávaný je názor, že stezka je pojmenována podle Libice nad Doubravou. Cesta spojovala čáslavský a brněnský župní hrad a vedla z Čáslavi přes Kněžice, Vilémov, Libici nad Doubravou (asi ve 13.století už Libici obchází a prochází Chotěboří), Ždírec nad Doubravou, Vojnův Městec, Škrdlovice, Žďár nad Sázavou, Velké Meziříčí, Náměšť nad Oslavou, Oslavany, Ivančice a končila někde pod Brnem, kde se spojovala se stezkou Jantarovou. Ve 14.století Libická stezka postupně ztrácí na významu, protože její funkci přebírá stezka Haberská, která vedla z Čáslavi na Habry, Havlíčkův Brod, Jihlavu a Znojmo, kde se spojovala se znojemskou částí Jantarové stezky.

Vlastní osidlování kraje započalo teprve v druhé polovině 13.století za přispění žďárského kláštera, s jehož osudy jsou nerozlučně spjaty dějiny obcí v celé oblasti. Mýcení a vypalování lesů a pralesních hraničních hvozdů, zakládání osad a rybníků pro pohon hamrů, pálení dřevěného uhlí v milířích, hutnictví železných rud a sklárství tak neodmyslitelně patří k historii osidlovacího procesu.

Obr.: Žďáření lesa (finský malíř Eer Järnefelt – 1893).

Žďárský klášter

Historie města Žďáru nad Sázavou, ale i všech obcí Subregionu Velké Dářko, je úzce spjata se založením a vývojem zdejšího cisterciáckého kláštera. Založení inicioval otec svaté Zdislavy, Přibyslav z Křižanova, ale až jeho zeťové, Boček z Obřan a Smil z Lichtenburka jeho úmysl uskutečnili. Za tímto účelem pozvali v roce 1252 z Nepomuku skupinu cisterciáckých mnichů, kterým na výstavbu kláštera darovali pozemky a v dědictví odkázali část svých majetků. Těžké začátky, kdy klášterní komunita bydlela ve srubu z kmenů a začala se stavbou kamenného kostela, popsal okolo roku 1300 jeden z účastníků, mnich Jindřich Řezbář, v latinsky veršované knize CRONICA DOMUS SARENSIS. Kláštera se samozřejmě dotkly všechny historické a společenské změny, procházející českými zeměmi. Za husitských válek byl vydrancován a vypálen. K obnově došlo až za vlády krále Jiřího z Poděbrad, který byl rodově spřízněn s jeho zakladatelem. Novou podobu vtiskl klášternímu areálu osvěcený a uměnímilovný opat Václav Vejmluva.

Václav Vejmluva (*19. září 1670, Brno – †17. března 1738, Žďár nad Sázavou) byl nejprve řadovým mnichem, ale už ve svých 35 letech (v roce 1705) byl zvolen opatem

cisterciáckého kláštera Studnice blahoslavené Panny Marie ve Žďáru nad Sázavou. Jakožto dobrý hospodář a ekonom, ale i energická vrchnost, nejen že ukončil spor kláštera s městem Žďárem, který se rozhořel za jeho předchůdce Edmunda Wagnera, ale značně rozšířil klášterní majetek, například přikoupením (či spíše vykoupením) sousedního panství Křižanov. Václav Vejmluva byl mecenášem umění, bibliofilem (v klášteře vybudoval rozsáhlou knihovnu) a zvláště stavebníkem. Pro své projekty získal mnohé významné barokní umělce - architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla, sochaře Řehoře Thenyho, Matěje Václava Jäckela či Jakuba Staenhübla, malíře Karla Františka Töppera a další. Díky vzájemnému porozumění a podobným výtvarným představám opata Vejmluvy a Jana Santiniho se žďárský klášter stal ohniskem tzv. barokní gotiky, svérázného stylu význačného umělce, v jehož středu leží Santinim barokně přestavěný klášterní areál s monumentální prelaturou, poněkud strozí budovou Šlechtické akademie, jemně profilovanou fasádou koníren, hospodářským dvorem Lyrou (na půdorysu připomínajícím tento hudební nástroj), morovým Dolním hřbitovem ve tvaru trojlistu (po pozdějších úpravách byl půdorys změněn), barokizovaným gotickým kostelem Nanebevzetí Panny Marie a svatého Mikuláše, nedochovanou kaplí svaté Markéty a konečně barokně-gotickým poutním kostelem svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře, vybudovaném na půdorysu pěticípé hvězdy s ambity (památko UNESCO). Santini pro opata realizoval i četné stavby v okolí Žďáru, k nimž patří hostinec v Ostrově nad Oslavou (půdorys W) či kostely ve Zvoli a v Obyčtově (půdorys želvy). Když roku 1709 hrozila klášternímu panství morová epidemie učinil Vejmluva tak výrazné zásahy ve prospěch svých poddaných vesnic a osad, že její následky byly velmi malé. Proto byl také 25. září 1720, za zásluhy v boji proti této nákaze, odměněn titulem císařského rady. Opatova všestranná příkladná péče o poddané měla za následek také jeho jmenování do komise vyšetřující robotní podmínky na Moravě roku 1736.

Vejmluva též roku 1724 založil ve žďárském klášteře Šlechtickou akademii. Sbor sedmi profesorů vyučoval hudbu, tanec, etiku, jazyky (například francouzštinu, italštinu či češtinu), zeměpis, dějepis, matematiku, inženýrské vědy, kreslení a psaní. Bohužel, nedostatečné hmotné zajištění a odloučenost od velkých center zapříčinila nedostatečnou kvalitu vyučujících - ty nejlepší se nepodařilo angažovat a proto školu nenavštěvovali potomci nejvýznamnějších aristokratických rodů, kteří by samozřejmě škole zajistili dostatečné finanční prostředky k provozu. Po požáru v roce 1737 škola upadla kvůli nedostatečnému hmotnému zajištění. Akademie ukončila činnost roku 1740 a v tradici pokračovaly jezdecká škola a seminář s nižším studiem teologie a filosofie (obě školy byly uzavřeny roku 1784 při zrušení kláštera). Velký požár z roku 1737, který se přenesl i na kostel

na Zelené hoře, poničil Vejmluvovo dílo. Opata se tragédie citelně dotkla. Tři dny po požáru jej ranila mrtvice a příštího roku, 17. března 1738, zemřel.

Za vlády císaře Josefa II. byl v roce 1784 klášter definitivně zrušen. Po zrušení kláštera se veškerý majetek dostal pod správu Náboženského fondu. V roce 1826 jej koupil ve veřejné dražbě Josef Vratislav z Mitrovic. Po jeho smrti se panství ujal F.J. kníže Dietrichstein-Proskau-Leslie, v roce 1862 bylo převedeno na Klotildu hraběnku Clam-Gallasovou, rozenou Dietrichsteinovou. Od roku 1930 se stala majitelkou Eleonora Kinská, rozená Clam-Gallasová, matka nynějšího majitele. Tím je Dr. Radoslav Kinský, kterému bylo panství vráceno v restituci roku 1991. V současné době přejímá správu jeho syn Constantin Kinský.

3. ANALÝZA STRANY NABÍDKY

3.1 Kulturně-historické atraktivita regionu

Největší atraktivitou subregionu je rybník **Velké Dářko**. V tomto případě se jedná jak o atraktivitu přírodní, tak i historickou, protože doba jeho založení a vybudování je druhá polovina 15. století. Podrobnější popis je však v části o přírodních zajímavostech. Pro další kulturně-historické atraktivity se musíme podívat do jednotlivých obcí subregionu.

Vojnův Městec – městys náleží k nejstarším českým osadám. Za zakladatele je označován žďárský cisterciácký klášter a také první dochovaná zmínka (již z roku 1293) souvisí právě s klášterem, který velkou měrou ovlivňoval podobu obce v průběhu staletí. Velkou historickou památkou by byla tvrz na ochranu Libické stezky, která zde stála již v 10.století a ještě v 15.století je prý doložena v historických materiálech. Do dnešních dnů se však nedochovala. Takže za městecké historické památky lze považovat:

- Chrám sv. Ondřeje - zmíněn již ve 14. století; gotický kostel byl barokně přestavěn v roce 1791 do nynější podoby
- Německův hostinec - budova přestavěná podle návrhu J.B.Santiniho Aichla
- Hřbitovní kaple - z roku 1885 zasvěcena Antonínu Poustevníkovi

Škrdlovice - pravděpodobný vznik obce je datován do druhé poloviny 13.století, kdy probíhala první vlna kolonizace pohraničního hvozdu mezi Čechami a Moravou. Zakladateli a prvními osadníky byli uhlíři, kteří se podíleli na mýcení a osidlování pohraničního pralesa okolo Libické stezky. Osudy obce jsou od založení úzce spojeny s osudy žďárského kláštera, kterému byla obec poddána. Přesto jako jedna z mála v tomto kraji, neměla donedávna žádnou sakrální stavbu, ač se obyvatelé vsi o její zbudování v minulosti často pokoušeli. Z oficiálních i neoficiálních historických dokumentů lze vysledovat stoleté úsilí občanů obce o výstavbu svatostánku, jež však bylo mařeno lidskou malostí, hloupostí a někdy i zbabělostí. Až v roce 1996 bylo ustanoveno občanské sdružení Spolek pro výstavbu kaple ve Škrdlovicích.

- kaple Svatých Cyrila a Metoděje - roku 1997 byl posvěcen základní kámen papežem Janem Pavlem II. a dne 10.srpna 1999 byla již hotová kaple slavnostně vysvěcena královéhradeckým biskupem Dominikem Dukou. Autorem návrhu stavby je prof.Ing.arch.Mojmír Kyselka, CSc., autorem návrhu vitráže a interiéru akademický

malíř Jaroslav Matouš. Realizaci návrhu vitráží provedl místní škrdlovický rodák Bohuslav Polanský. Stavba asociuje rozevřenou knihu jako symbol vzdělanosti a písma. Rozpolcená věž představuje dva věrozvěsty, Cyrila a Metoděje, kteří písmo do našich zemí přinesli. Mezi věžemi je umístěn dvouramenný biskupský kříž. Kaple byla postavena z prostředků získaných finančními i materiálními sbírkami mezi místními občany i lidmi s myšlenkou výstavby kaple sympatizujícími.

- Sklářská huť Beránek - historie i současnost obce je neodmyslitelně spjata se sklářstvím. Proto za významnou historicko-technickou památku lze považovat i místní huť, která byla založena koncem 30.let 20.století Emanuelem Beránkem a proslula jedinečnou výrobou ručně tvarovaného hutního skla.
- Památná lípa - stojí v nejstarší části obce u č.p. 13, při pravděpodobné trase Libické stezky a podle pověsti byla vysazená zakladatelem obce, uhlířem Skrlou. Kronikář v místní kronice hovoří o lípě v roce 1930 jako o odumírající, neboť blesk jí srazil korunu. Dnes má lípa nasazen nový vrch a kmenovou dutinou rostou vnitřní kořeny, což svědčí o její vitalitě. Bizardně vyhlížející strom (lípa velkolistá) má obvod kmene 650 cm a je vysoká 15 m.

Polnička - k založení obce došlo žďárským klášterem před rokem 1293. Polnička byla jedním z nejstarších středisek železářství. Kromě toho zde byly v provozu mlýny a zřejmě i pila. Všechny provozy poháněla voda z kaskády zdejších rybníků – Velké Dářko, Železný, Stříbrný, Hamerský a Nový. V roce 1409 zde pracovaly dva hamry. Dvě vysoké pece s jedním komínem stály v obci od roku 1653. K vytápění se používala rašelina z blízkého okolí. V letech 1838 – 1839 vyráběly zdejší válcovny (Walzwerk) kolejnice, které putovaly do celé monarchie a do Německa. Železářny byly největším podnikem v Čechách. Úpadek výroby se datuje do roku 1855 – nedostatek dřeva, dražší dovoz rudy, nástup minerálního uhlí. V době vyhasnutí pecí žilo v Polničce až 1.600 obyvatel (dle sčítání k 3. 7. 2006 je stav 682 obyvatel). Z historických památek lze dnes v obci navštívit:

- Železný kříž - uprostřed obce; poslední výrobek polničských hutí
- Pozůstatky tvrže - první zmínky o ní jsou z roku 1616
- Kaplička – s věžičkou (na návsi)
- Hraniční kámen – na historické hranici Čech a Moravy (u silnice na Žďár)

Světnov - první historicky doložená písemná zmínka o osídlení je z roku 1366. V této době se v místě blízském Libické stezce nacházel Světinův dvůr. Postupně přibývalo osadníků a dvůr se rozrostl v obec Světinov. Tento název se v průběhu doby přeměnil na Světnov. Poddanství obec po několik staletí úzce spojilo se žďárským cisterciáckým klášterem. Obživu místních rodin zajišťovaly většinou zemědělské práce na hornatých polích. Přepládaly také drobné ruční práce. Specifičnost Světnova spočívala v tzv. necování, neboli síťování. Historické památky:

- Boží muka - u silnice směrem k Polničce
- Lípy svobody - téměř dvě stě let staré stromy, rostoucí před základní školou
- Kamenný most – historické přemostění Stržského potoka

Cikháj - historie obce začíná v 2.polovině 14.století. Prvotními osadníky byli lesní dělníci a uhlíři. Lesní mýtiny byly přeměňovány na zemědělskou půdu. Následoval rozvoj zemědělství, lesnictví a rybářství, hornictví a sklářství (v místě se nacházely dvě sklářské hutě). Po zániku žďárského kláštera se spojila osada Czykhaki s dříve postaveným sousedním dvorem Waldorf a obě sídla se vyvíjela společně až do dnešní podoby obce Cikháj. Soudobé dějiny obce jsou spjaty s činností partyzánských skupin za druhé světové války a se zájmem vědeckých a kulturních osobností, které využívaly zdejší malebné prostředí k výletům či zdravotním pobytům. V obci od roku 1963 situováno Výukové středisko Masarykovy university Brno. Z historických památek lze uvést:

- Zvonička - postavená v roce 1861
- Bunkr a Památník sídla partyzánského štábu Brigády M.J.Husa - na Cikháji se zdržovaly či okolím procházely partyzánské oddíly: Jan Kozina, Zarevo, Vpřed, Kirov

Karlo - první zmínky o obci pocházejí již z roku 1457, kdy zde žďárský cisterciácký klášter založil dvůr. Klášterní dvůr stál v místě současné návsi. Po zrušení kláštera v roce 1784 se dvůr stal církevním majetkem. Druhá polovina 20.století v obci patří sklu (sklárna Beránek ve Škrdlovicích a později sklárna Svoboda postavená přímo v obci z bývalé školy). Za historické památky lze považovat:

- Brána - do bývalé jelení obory se sochami sv.Huberta a jelena s křížem. Vstupní brána je dnes začátkem naučné stezky kolem rybníka Velké Dářko

- Kříž s lípami - u vjezdu do obce. Na jeho postavení přispěla i hraběnka Klotilda Clam-Gallasové, majitelka panství
- Vodní pramen s kamenným korytem - na návsi na místě bývalého klášterního dvoru

Radostín - založen kolem roku 1291, ovšem první písemná zmínka je až z roku 1493. Největší rozkvět obec zaznamenala ve 2.polovině 19.století, kdy v ní žilo 757 obyvatel. Hlavní obživou tehdy bylo zemědělství, ale také borkování - těžba rašeliny na palivo. Po 2. světové válce nastal velký odliv občanů - 157 jich odešlo osidlovat pohraničí. Největším svátkem radostínských občanů je každoročně pouť sv. Rozálie, patronky obce. Když v roce 1832 v okolí propukla naplno morová rána, Radostín zůstal jako zázrakem nedotčen. Proto se téhož roku obec usnesla, že 4. září, ve svátek sv. Rozálie, bude sloužena mše, kázání a zvonění na počest svěťce. Dnes se tato pouť (procesí) slaví vždy první neděli v září. Vzhledem k své poloze stranou od hlavních spojů je Radostín velice klidnou obcí. Velká část stavení je upravena podle původní lidové architektury a je užívána k rekreaci.

- Kaple sv.Rozálie – vystavena na návsi na břehu rybníka k počtě patronky obce

3.2 Přírodní atraktivita regionu

Přírodní atraktivita jsou nejvýznamnější skupinou atraktivit pro cestovní ruch v subregionu, protože Žďárské vrchy, ve kterých subregion leží, jsou symbolem nejen čistého přírodního prostředí, ale také místem zachování četných, často i jedinečných, přírodních památek geologických, botanických i zoologických. Chráněnou krajinnou oblastí prochází **hlavní evropská rozvodnice** dělící oblast na severozápadní část (asi 54%) - odvodňovanou řekami Chrudimkou, Sázavou a Doubravou do Severního moře a jihovýchodní část (asi 46%) - z níž jsou odváděny vody Svratkou a Oslavou do Černého moře. Vedle těchto toků zde pramení řada drobnějších potoků, které vytvářejí poměrně hustou říční síť chráněného území. Její zvláštností jsou četná nevýrazná rozvodí s bifurkacemi vod do obou úmoří. Na vodních tocích oblasti, zejména v povodí Sázavy, Oslavy a Doubravy, byly od středověku budovány četné rybníky. V současné době je funkčních 187 rybníků různé velikosti, z nichž největší je **Velké Dářko** o rozloze 205 ha a celkovém objemu 3,56 mil.m³ vody. V CHKO Žďárské

vrchy jsou vyhlášena k ochraně maloplošná území, která představují 4 národní přírodní rezervace (NPR), 9 přírodních rezervací (PR) a 36 přírodních památek (PP).

Hlavní přírodní atraktivita Subregionu Velké Dářko:

Název atraktivity	Obec
Velké Dářko	Polnička, Škrdlovice, Karlov, Vojnův Městec, Radostín
NPR Radostínské rašeliniště	Radostín, Vojnův Městec
NPR Dářko - rašeliniště	Radostín
EVL Dářská rašeliniště (Natura 2000)	Radostín, Vojnův Městec
PR Pod Kameným vrchem	Polnička
PR Světnovské údolí	Světnov
PR Suché kopce	Vojnův Městec
PR Štíří důl	Vojnův Městec, Hluboké, Krucemburk
PP Mlýnský potok a Uhlířky	Račín, Vepřová, Velká Losenice
Pramen řeky Sázavy	Škrdlovice
Pramen řeky Doubravy	Radostín

Poznámka: EVL = evropsky významná lokalita

Velké Dářko

K založení rybníka historické prameny uvádí: „Dne 15.ledna 1480 obdržel Viktorin, syn krále Jiřího z Poděbrad, od kláštera Žďárského, jehož opatem byl Linhart, místo pusté a dílem zarostlé řečené Darskko, aby na místě této pustiny rybník vystavěl... Za místo toto zavázal se Viktorin na každém spuštění rybníka dávat klášteru beze vší odpornosti 20 kop kapruov.“

V dalším období sloužilo Velké Dářko, jako součást hospodářské rybníční soustavy na řece Sázavě, k dodávkám vody pro pohon hamrů a pozdějším železářským hutím u Polničky.

V současné výměře 206 ha patří i v širším regionu k největším, ale i nejvýše položeným rybníkům. Jeho rybářské využití je však pro studenou a kyselou vodu z rašelinišť (dosahující 5. stupně pH), velmi omezené a rybník tak patří k nejméně úživným. Kapru se v těchto podmínkách nedaří vůbec, zato jsou vhodné pro štika a okouna, jež se zde přirozeně vytírají. Čistý přírůstek na 1 ha činí dle údajů ze 70.let 20.stol. pouze 20-30 kg ročně, což je 15-20 krát méně než představuje průměr. Rovněž nově zaváděná lososovitá ryba síh pelet' vykazala v těchto podmínkách, pro nedostatek planktonu, jen slabé přírůstky.

NPR Dářko

Výměra: 64,91 ha (upřesněna zaměřením), nadmořská výška: 619 - 623 m.

Vyhlášeno v roce 1933. Je to nejrozsáhlejší rašeliniště Českomoravské vrchoviny typu přechodového vrchoviště, v němž se ojediněle zachovala rašeliništní společenstva s porostem borovice blatky (*Pinus rotundata*) a řada chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Okolí rezervace bylo v dávné minulosti ovlivněno založením rybníka Velké Dářko (okolo roku 1480) a haťové cesty procházejí po dnešní východní hranici rezervace. Chráněné území je okrajově zpřístupněno naučnou stezkou ochrany přírody Dářko. Vzhledem k blízké rekreační lokalitě dochází k narušování ochranného režimu vstupem neukázněných návštěvníků a sběrem lesních plodin. Rezervace je významným objektem vědeckého

výzkumu z různých oborů a součástí unikátního biocentra územního systému ekologické stability nadregionálního významu.

NPR Radostínské rašeliniště

Výměra: 30,51 ha, ochranné pásmo: 35,08 ha, nadmořská výška: 618 - 622 m.

Vyhlášeno v roce 1987. Na plochem rozvodí s bifurkací vod do řek Sázavy a Doubravy tu vzniklo rašeliniště typu přechodového vrchoviště s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Na jeho dříve těžené části dochází k přirozené sekundární sukcesi rašeliništních společenstev. Rašeliniště je významným objektem vědeckého výzkumu a je zde založena síť testovacích ploch biomonitoringu chráněných území. Je součástí unikátního biocentra nadregionálního významu územního systému ekologické stability. Je zpřístupněno Naučnou stezkou ochrany přírody Dářko.

Dářská rašeliniště (Evropsky významná lokalita, zapsaná do seznamu Natura 2000)

Nejrozsáhlejší a nejhlubší přechodová rašeliniště na Českomoravské vrchovině (popsané výše jako NPR Dářko a NPR Radostínské rašeliniště) s porosty borovice blatky a výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Ve třech izolovaných lokalitách o rozloze 300 ha je odhadovaná kubatúra rašeliny téměř 9 milionů m³, s největší zjištěnou mocností rašeliných vrstev 8,6 m.

PR Pod Kameným vrchem

Výměra: 9,40 ha ochranné pásmo: 4,73 ha , nadmořská výška: 600 - 620 m.

Vyhlášeno v roce 1985. Komplex vlhkých prameništích a rašelinných luk navazujících na mokřady a terestrické rákosiny nad rybníkem je v oblasti výjimečně rozsáhlým zachovaným biotopem s bohatým výskytem chráněných a ohrožených druhů a živočichů.

PR Světnovské údolí

Výměra: 2,70 ha, ochranné pásmo: 2,11 ha , nadmořská výška: 620 - 640 m.

Vyhlášeno v roce 1983. Údolní niva meandrujícího Sklenského potoka je bohatou lokalitou ohrožené bledule jarní.

PR Suché kopce

Výměra: 13,38 ha, ochranné pásmo: 2,33 ha, nadmořská výška: 650 - 675 m.

Vyhlášeno v roce 1990. Komplex společenstev vlhkých, na prameništích zrašeliněných luk a vřesovištních pastvin s krajinářsky cennou rozptýlenou dřevinnou vegetací je bohatou lokalitou chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

PR Štíří důl

Výměra: 18,80 ha, nadmořská výška: 570 - 620 m.

Vyhlášeno v roce 1988. V opukách zaříznuté údolí Štířího potoka je lemováno fragmenty přírodě blízkých lesních a lučních společenstev s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, zejména mloka skvrnitého a hořečku mnohotvárného českého.

PP Mlýnský potok a Uhlířky

Výměra: 6,29 ha, nadmořská výška: 548 - 604 m.

Vyhlášeno v roce 1984. Přirozeně meandrující potok s břehovými porosty olšin a lučními společenstvy zrašelinělé nivy je jedním z mála zachovaných biotopů drobných vodních toků v oblasti s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Pramen řeky Sázavy

Podle vodohospodářské mapy 1: 50.000 i dle publikace *Vlček a kol. (1984): Zeměpisný lexikon ČR Vodní toky a nádrže* je pramen lokalizován do místa 1,1 km severozápadně od Šindelného vrchu (806 m) v nadmořské výšce 757 m. Tento údaj je v poslední době zpochybňován, protože za další zdrojnice Sázavy jsou považovány Karlovský potok, Stržský potok a možná i Staviště. Délka toku řeky Sázavy, pravostranného přítoku Vltavy, je 208,3 km. Z hlediska cestovního ruchu je nutno konstatovat, že celý tok řeky, tzv. Posázaví, patří k oblíbeným výletním i rekreačním oblastem a právě zde byla ve 20. letech 20. století (u Medníku) založena dodnes populární tradice trampského hnutí. Podél toku Sázavy nacházíme zajímavou krajinu, která působí dojmem vysokých hor, přestože nadmořská výška zde většinou nepřesahuje 500–600 m. V Posázaví můžeme navštívit například Santiniho stavby na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, Přibyslavský zámek s požárníckým muzeem, Havlíčkův dům v Havlíčkově Brodě, hrad Lipnici a Haškův domek, hrad v Ledči nad Sázavou, zámek a klášter Sázava, románskou rotundu v Týnci nad Sázavou, hrad Český Šternberk i řadu trosek středověkých tvrzí a hradů – Talmberk, Komorní hrádek, Poddubský hrad, Zlenickou Hlásku, Zbořený Kostelec a další památky. K nevšedním zážitkům patří jízda motorovým vláčkem zvaným Posázavský pacifik od Davle až do Světlé nad Sázavou. Trampové za nejhezčí úsek považují tzv. Český Semerink ležící mezi Petrovem a Jílovým. Není možné opomenout návštěvu balvanovitého řečiště Stvořidel mezi Ledčí a Světlou nad Sázavou. Zde je také zastávka Posázavského pacifiku a vodácký kemp pro vyznavače vodní turistiky. Posázaví nabízí výborné podmínky nejen pro vyznavače vodní turistiky, ale díky Posázavské cyklotrase také pro ty, kteří chtějí tento kraj poznat ze sedla kola. Cyklotrasa vinoucí se podél Sázavy má svou specifickou atmosféru a svým nenáročným profilem může být ideální pro celou rodinu.

Pramen řeky Doubravy (lidově Doubravky)

Pramení v lese Žlábku na předělu mezi souřičím Labe a Dunaje u Radostína, kde končí bývalý fjord křídového moře. Za jedno z pramenišť je považován rybník Doubravník s okolními rašeliništi. (Řeka Doubrava, levý přítokem Labe, je dlouhá 90 km a její povodí zaujímá plochu 600 km²).

Dostupné z :

http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=default_cz

<http://www.zdarskevrchy.cz/chko/>

<http://www.mestosazava.cz/>

3.3 Základní infrastruktura cestovního ruchu

Pod pojmem základní infrastruktura cestovního ruchu se rozumí ta část materiálně-technické základny cestovního ruchu, která je nepostradatelná pro aktivity návštěvníků, tj. doprava a dopravní síť, ubytovací kapacity a stravovací zařízení.

3.3.1 Dopravní infrastruktura v subregionu

Silniční doprava

Mezi nejvýznamnější komunikace subregionu patří především silnice I/37, spojující Žďár nad Sázavou s Křížovou a Chotěboří, která je součástí páteřní silniční sítě kraje Vysočina. V subregionu obchází těsným obchvatem obce Škrdlovice, Karlov a přímo prochází městysem Vojnův Městec. Z hlediska cestovního ruchu jde o nejvýznamnější komunikaci, protože jde o příjezdový terminál do Žďárských vrchů ze západní a severozápadní strany. Bohužel, její technický stav tomuto významu v současné době neodpovídá.

Další důležitou komunikací subregionu je silnice druhé třídy II/350, propojující severní část Žďárských vrchů (Svratka, Herálec, Cikháj, Světnov) přes důležitou křižovatku se silnicí I/37 s částí jihovýchodní (Polnička, Vepřová, Losenice, Přibyslav, Havlíčkův Brod (kde je místo napojení na důležitou vnitrostátní komunikaci I/38)

Ostatní komunikace mají spíše místní význam a postrádají kvalitní kapacitní propojení na dálkové trasy. Jsou však důležité jak pro propojení obcí subregionu, tak pro cestovní ruch, protože přivádí turisty k přírodně či historicky zajímavým lokalitám (komunikace *Vojnův Městec – Radostín – Vepřová* nebo *Polnička – Žďár nad Sázavou*)

Železniční doprava

Železnice subregionem přímo neprochází - největší význam však bezpochyby má důležitá vnitrostátní železniční trať č. 250 Havlíčkův Brod - Žďár nad Sázavou – Tišnov – Brno (modernizovaná v padesátých letech minulého století), která má v zájmovém území nejen význam ekonomický a hospodářský, ale v dnešní době i mimořádný význam pro rozvoj cestovního ruchu. Vzdálenost k hlavnímu nádraží ve Žďáru nad Sázavou je z Polničky 6 km, ze Škrdlovic 9 km, z Karlova 10 km, z hráze Velkého Dářka 3,5 km, z Radostína 12 km, ze Světnova 7,5 km, z Cikháje 10,5 km, z Račína 7,5 km, z Vojnůva Městce 14,5 km.

Uvedené vzdálenosti jsou odvozeny z mapy přímou čarou, t.zn. že cesta k nádraží je po příslušných komunikacích silniční sítě subregionu podstatně delší. Městys Vojnův Městec, na SSZ okraji subregionu, má ještě bližší spojení na nádraží do Ždírcu nad Doubravou, na železniční trati č. 238 Havlíčkův Brod – Chotěboř – Ždírec nad Doubravou – Hlinsko – Skuteč – Chrudim – Pardubice. I její význam pro rozvoj cestovního ruchu má stále stoupající tendenci.

Autobusová doprava

Veřejnou autobusovou dopravou zůstávají propojeny všechny obce subregionu, ovšem se stále se snižujícím počtem spojů, což je problém hlavně pro nemotorizované návštěvníky subregionu.

Převážnou většinu spojů v této oblasti zajišťuje dopravce ZDAR a.s. Žďár nad Sázavou, který rovněž provozuje MHD ve Žďáru nad Sázavou. Možnosti spojení lze vyhledat v jízdním řádu, který dopravce vydává v tištěném provedení, nebo je umístěn přímo na zastávkách, nebo na internetu. Dostupné z: www.idos.cz či www.jizdnirady.cz

3.3.2 Ubytovací infrastruktura a stravovací kapacity

Subregion Velké Dářko byl již delší dobu významnou turistickou destinací (a to ještě před sloučením členských obcí do jednoho celku). Proto ubytovací a stravovací kapacity navazují na tradiční dobrou úroveň služeb z dřívějších dob. Velmi výraznou změnu lze pozorovat od roku 1990, kdy došlo k obnově soukromého podnikání a právě v ubytovacích a stravovacích službách se to nejvíce projevilo. Zvýšeny byly i požadavky na kvalitu těchto služeb a vzhledem k zájmu o rozšíření klientely (včetně zahraničních návštěvníků) budou i v následujících obdobích nadále a trvale stoupat.

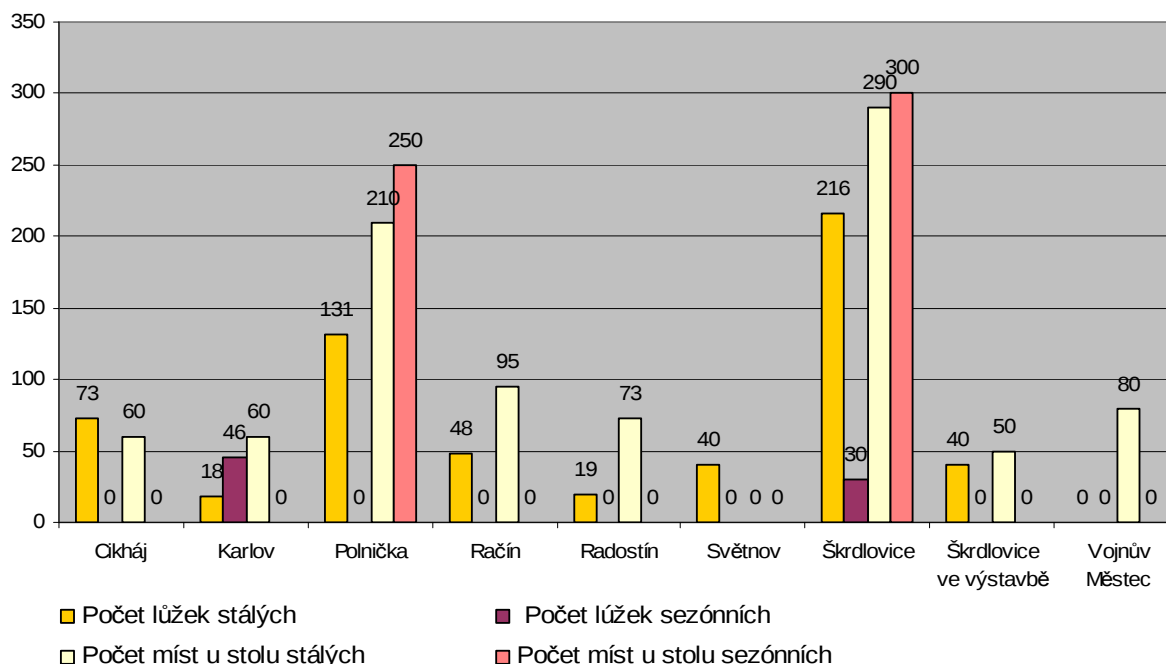
Ve všech obcích subregionu jsou významná ubytovací a stravovací zařízení, jejichž soupis, doplněný o desítky nabídek soukromých penzionů a ubytovacích možností v rodinných domech, by zabral v této studii značnou část obsahu. Navíc by po krátké době nebyl aktuální, protože ubytovací infrastruktura a stravovací kapacity se neustále mění – některé podniky a nabídky zanikají, jiné nové vznikají. To je v oblasti podnikání v cestovním ruchu běžný jev. Proto bylo zvoleno zveřejnění informace o celkových ubytovacích a stravovacích kapacitách v subregionu a to podle obcí (k 1.1.2008), na jehož sestavení se

podíleli zástupci samosprávy Přesto považujeme za vhodné jmenovitě uvést některá významnější zařízení, která se zapsala do podvědomí návštěvníků subregionu:

- **Škrdlovice** : Penzion Vysočina, Penzion Velké Dářko, Restaurace U Hrocha, Penzion Tisůvka, Chaty Pohoda-Vladimír Netušil
- **Vojnův Městec** - Hostinec U Malivánků, Hostinec Pod Lípou, Ubytování Fírek
- **Karlovy** – Motorest Galerie (stravování, ubytování, Glass Galerie Svoboda)
- **Světňov** – Pension Na Devítce, Pension Čertův kámen, Chalupa Venkov
- **Cikháň** – Výukové středisko Masarykovy univerzity v Brně (ubytování a stravování)
- **Polnička** – Občerstvení Vagon, Restaurace U Šimáků, Penzion Červeňák,
- **Račín** – Hotel Račín***
- **Radostín** – Restaurant a hotel U Šimáka

Přehled ubytovacích a stravovacích kapacit v Subregionu Velké Dářko:

Zdroj: Údaje poskytnuté starosty jednotlivých obcí

Poznámka: sezónní = letní

3.4 Doplnková infrastruktura a služby cestovního ruchu

3.4.1 Sportovně rekreační zařízení a aktivity

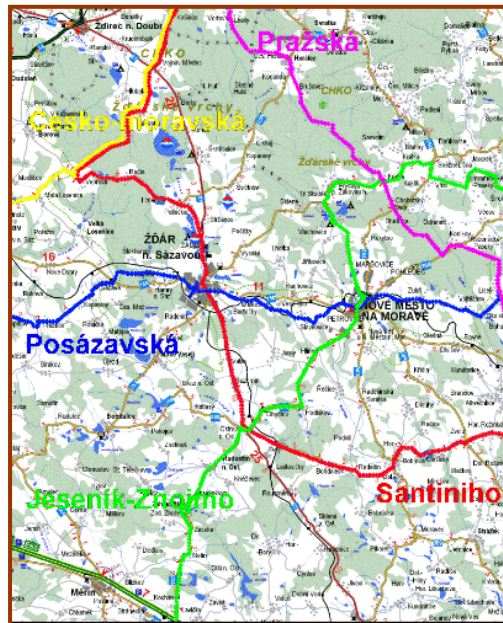
Hráz Velkého Dářka:

V prostoru Velkého Dářka je vybudováno rozsáhlé rekreační středisko. Jeho počátky sahají do konce 50.let, kdy u Nového rybníka vzniká několik prvních chat, od r. 1956 je budována loděnice a chaty Jednoty pod hrází Velkého Dářka. V letech 1965 až 1966 začíná v návaznosti na již vybudované první tři chaty výstavba rozsáhlé chatové osady na pravém břehu Nového rybníka, později potom výstavby chatových osad Podlán I. a II., v enklávě mezi lesy JV pod rybníkem Velké Dářko. Počátkem r. 1992 je evidováno u Dářka 252 chat. Nad zátokou Velkého Dářka, v katastru obce Karlov, jsou budovány chatky s přilehlým tábořištěm v letech 1978-80. K rozšíření a zkvalitnění rekreace bylo v letech 1989-1991 provedeno odbahnění zátoky a zřízení pláže. Meliorace v prostoru u Karlovského potoka pak umožnila rozšíření tábořiště.

„Moře Vysočiny“, jak bývá Velké Dářko často nazýváno, poskytuje díky své poloze v zdravém lesnatém prostředí kvalitní podmínky k letní rekreaci a pěstování vodních sportů. **Špičková denní návštěvnost dosahovala v prázdninových měsících v 70. a 80.letech 20.stol. až 20 tisíc osob.** To na poměrně malé ploše a navíc uprostřed přírodně citlivé oblasti vedlo k řadě problémů, které přinutily tehdejší organizátory k přísnému požadavku dodržování statutu rekreační oblasti Dářko. Koordinace opatření jednotlivých rekreačních aktivit i ve vztahu k ochraně přírody a životního prostředí je závažnou otázkou i dnešní doby, i když počet návštěvníků a rekreantů s otevřením našich hranic do Evropy a celého světa po roce 1990, výrazně poklesl. Přesto je i dnes nutno sladit rekreační využití rybníka koupajícími se plavci s plavbou plachetnic či surfů a v protiváze soustředěné rekreace dodržet vymezení zadní okrajové zóny rybníka s rákosinami jako klidovou pro hnízdění vodního ptactva. Z tohoto důvodu je zcela nevhodné pořádání diskoték v hrázních rekreačních zařízeních s hlasitou dunivou hudbou do pozdních nočních až brzkých ranních hodin.

Cyklotrasy:

K nejvýznamnějším sportovně rekreačním zařízením náleží zejména budování cykloturistických tras. Subregion Velké Dářko má mimořádné podmínky pro rozvoj cykloturistiky. Trasy jsou vedeny turisticky zajímavými oblastmi s využitím silnic s menším provozem, ale i polními a lesními cestami, případně i na kole sjízdnými pěšinami. Cílem je umožnit široké veřejnosti rekreační i sportovní vyžití jízdou na kole spolu s poznáváním krajiny a přírodních, kulturních a historických památek tak, aby zároveň došlo k maximálnímu možnému omezení nepříznivých vlivů stále intenzivnějšího a nebezpečnějšího silničního motorového provozu na dopravních komunikacích.

a) Santiniho cyklotrasa

Spojuje stavby Jana Blažeje Santini-Aichela (1677-1723), nejvýznamnějšího představitele českého gotizujícího baroka. Začíná ve Vojnově Městci u Němečkova hostince (přestavěný v první polovině 18. století podle Santiniho návrhu), a dále se věnuje jeho dalším stavbám na Žďársku. O přínosu Santiniho stavitelství svědčí fakt, že mezi dvanácti českými památkami zařazenými v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO je **Zelená hora**. A na ní, do Žďáru nad Sázavou, také vede z Vojnova Městce první část cyklotrasy, která je převážně řešena po silnicích třetí třídy (V.Městec – Radostín – Vepřová – Žďár). Od poutního kostela sv. Jana Nepomuckého, a ostatních Santiniho žďárských staveb, pokračuje trasa přes Obyčtov (kostel Navštívení P. Marie), Ostrov nad Oslavou („Panská hospoda“), Bobrovou do Bystřice nad Pernštejnem. Santiniho cyklotrasa je značená 64 kilometrů a spojuje dvě cyklistické stezky vedoucí přes Vysočinu: Českomoravskou stezku (vede přes Vojnův Městec) a Pražskou stezku (Bystřice nad Pernštejnem). Dále se ještě spojuje se stezkou Jeseník – Znojmo mezi Obyčtovem a Ostrovem nad Oslavou. Vyznačenou Santiniho cyklotrasu naleznou cykloturisté na mapě Žďárské vrchy, SHOCART, měřítko 1:50 000, vydanou v aktualizované verzi v roce 2000.

b) **Česko-moravská trasa** (365 km dlouhá, vedoucí z Mikulovice-Jeseník-Hanušovice-Hlinsko-Jihlava-České Budějovice)

c) **Pražská cyklotrasa** (250 km dlouhá : Praha-Kutná Hora-Hlinsko- Brno)

V blízkosti (do 10 km) jsou ještě cyklotrasy:

d) **Jeseník-Znojmo** (320 km dlouhá Jeseník-Nové Město na Moravě-Třebíč –Znojmo)

Na území regionu Žďárských vrchů je vytyčena velice dobře. Od Jimramova vede na západ krásným údolím říčky Fryšávky, potom přes Sněžné, Krátkou, Kadov a Fryšavu na Tři Studně. Tam zase odbočí ze silnice do Medlovského údolí, kudy se po dobře sjízdné polní cestě dostanete kolem koupaliště až do Nového Města na Moravě. Odtud pokračuje po silnicích 3. třídy.

e) **Posázavská** (243 km: Davle – Žďár nad Sázavou)

f) **Mlynářská** (180 km : Nové Město – Hardegg)

Nadregionální tematická trasa, jejíž hlavním motivem je historie mlynářství. Navržená trasa, jejíž délka dosahuje 184,8 km, propojuje území dvou krajů a obvody osmi obcí s rozšířenou působností. Celá trasa začíná v Novém Městě na Moravě (zde se napojuje na Posázavskou cyklotrasu a na regionální cyklotrasu Jeseník – Znojmo). Navržená trasa překračuje hranice kraje Vysočina a přes území Jihomoravského kraje pokračuje až do Dolního Rakouska. Cílovým bodem je hraniční přechod Čížov-Hardegg (pouze pro pěší a cyklisty). Zde se Mlynářská stezka napojuje na síť cyklotras a cyklostezek v Dolním Rakousku. Trasa je navržena po stávajících komunikacích, maximálně se přibližujících, případně kopírujících vodní toky, na nichž leží jednotlivé mlýny.

Půjčovny kol a opravny:

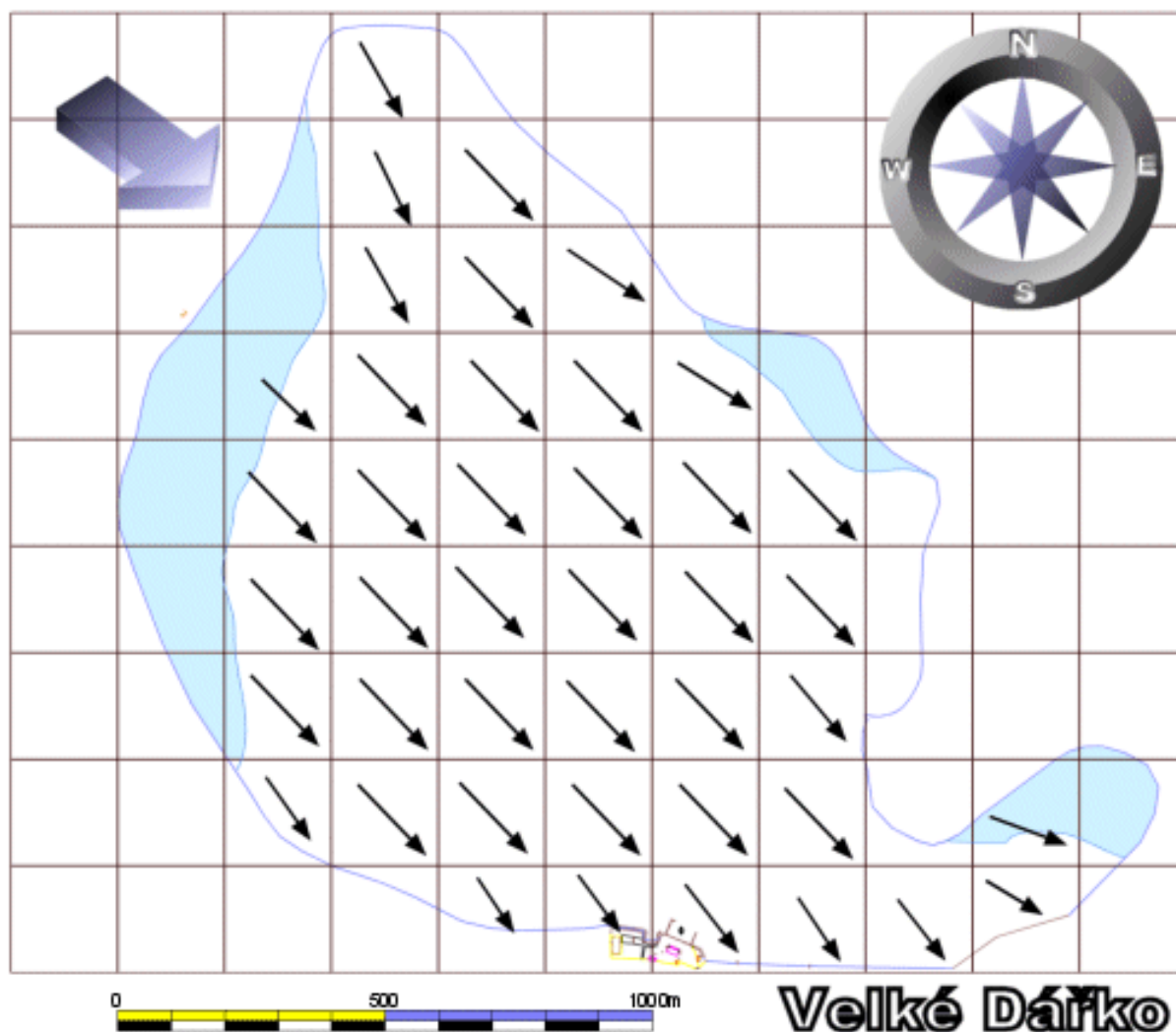
Půjčovny kol a opravny kol (a automobilů) jsou uvedeny (pokud existují) na webových stránkách obcí subregionu.

Dostupné z:

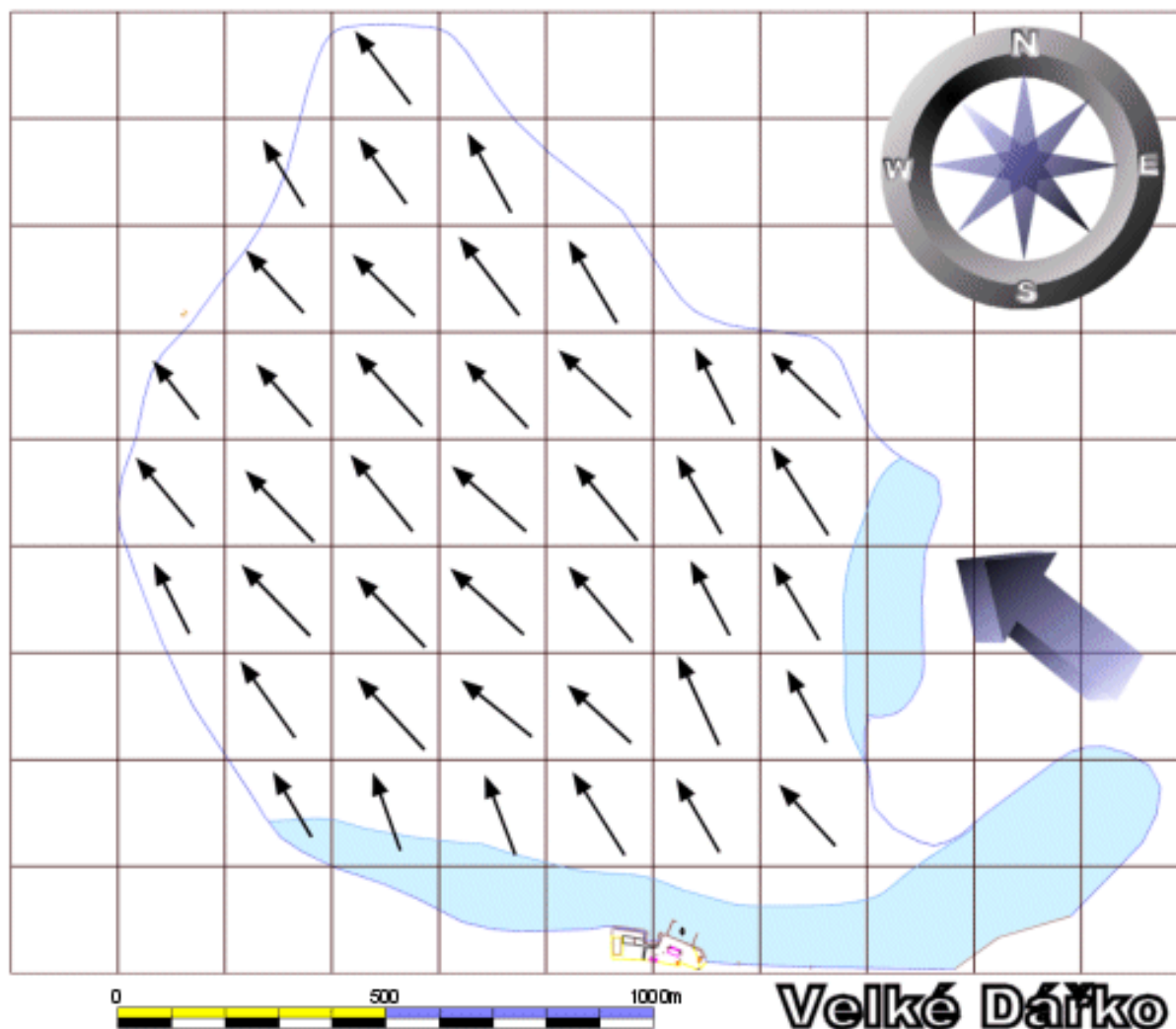
<http://www.skrdlovice.cz/>, <http://www.polnicka.cz/>, <http://www.vojnuvmestec.cz/>,
<http://www.cikhaj.cz/>, <http://www.svetnov.cz/>, <http://www.radostin.cz/>. Více specializované opravny a dílny jsou v provozu v nedalekém Žďáru nad Sázavou <http://www.zdarns.cz/>.

Jachetní sporty :

Českomoravská vrchovina patří k oblastem s největším výskytem větrných dnů v České republice. Velké Dářko je proto svou polohou a tvarem velmi dobrou vodní plochou pro provozování jachetních sportů. Již od třicátých let 20. století zde byly podnikány první jachetní pokusy na oplachtěných kanoích. Po roce 1955 byl založen jachetní oddíl a již v roce 1957 byl odstartován 1. ročník jachetních závodů na Velkém Dářku. V současnosti, kdy je tato ideální vodní plocha geograficky příznivě položena v centru České republiky a tím výhodně dostupná pro všechny jachtaře a surfery, se na vodní ploše Velkého Dářka ročně jezdí přibližně 5 závodů republikového významu v různých kategoriích. Vodní plocha je využívána i k provozu rekreačního jachtingu. Místní YC Velké Dářko provozuje v letních měsících půjčovnu surfů, pramic a kanoí.

Mapa: Velmi výhodný směr větru pro jachtaře a surfery je severozápad. Je převážně stálý a bez turbulencí. Světle modré oblasti vyznačují místa s větrným stínem. V současné době se větrný stín rozšířil i v takzvané „díře“ (u Radostína). Mají na to vliv rozrůstající se stromy na místě původní louky na severozápadní straně.

Mapa: Jihovýchodní vítr bývá více roztráštěný zejména v blízkosti hráze a loděnice. Při závodech je náročnější na vychytávání změn, takže můžete chytnout tzv. "haluz" nebo také pěkně prodělat. Při větší síle větru nad 10 m/s bývá jeho zvládnutí náročnější. Zejména z kraje u hráze přicházejí nárazy tak říkajíc „z nuly“. Od prostředka rybníka se již vítr stabilizuje a vzadu „u domečku“ si je možné jej vychutnat v plné síle i s většími vlnami.

V roce 1991 byl rybník po restituci navrácen do majetku dr. Kinského, který jej opět využívá k chovu ryb. Také proto je na Velkém Dářku přísně **zakázán provoz motorových lodí.**

Dostupné z :

<http://www.skrdlovice.cz/>

<http://velkedarko.yc.cz/?q=node/3>

Trasy pro pěší turistiku :

Klub českých turistů vznikl v roce 1888 a první česká turistická značená cesta byla vyznačena 11. května 1889. Značení provádějí již od počátku (až do dnešní doby) bezplatně dobrovolníci vyškolení a organizovaní v turistických klubech. Jsou to většinou místní znalci přírodních i historických podmínek, takže každý region má zaručeno vedení značených tras v optimálním přírodním, krajinářském, památkovém i historickém kontextu. Systém turistického značení v České republice (různobarevné pásové značky) je nejspolehlivější a nejpropracovanější nejen v Evropě, ale i na světě. Má nejhustší síť turistického značení ze všech zemí Evropské unie: 488,6 km na 1000 km². Z těchto jedinečných tradic vychází i značení pěších tras na Žďársku a pochopitelně má mimořádný význam i pro cestovní ruch v Subregionu Velké Dářko, protože mimo běžně značené turistické trasy jsou zde vytýčeny i dvě naučné stezky.

Červená značka

Patří mezi nejvýznamnější v subregionu, protože přivádí turisty ze Žďáru nad Sázavou přes zámek (s možností odbočky po žluté k poutnímu kostelu Sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře), dále Tálský mlýn, Pilskou vodní nádrž do Polničky a odtud kolem Hamerského, Stříbrného, Kamenného, Železného a Nového rybníka až na hráz Velkého Dářka. Od největšího rybníka na Vysočině pokračuje trasa do Škrdlovic, dále na 792 m vysokou Tisůvku a z ní (severně od Cikháje) až na 809,8 m vysokou Žákovu horu. Další pozoruhodností této jedinečně vyznačené pěší trasy je možnost napojení na dvě naučné stezky (Velké Dářko – začíná mezi Škrdlovicemi a Karlovem a Tisůvka - Žákova hora, začínající v Cikháji).

Modrá značka

Přes subregion vedou dvě nezávislé trasy označené modrou pásovou značkou, ale je možné jejich propojení přes zeleně nebo červeně značené spojnice. Prvá, pojmenovaná jako „Cesta partyzánské brigády M. J. Husa“, vychází z Vojnova Městce východním směrem k Nové Huti, vrací se na Borky a vrstevnicovou trasou pod Kašovkou (723,6 m.n.m.) a Tisůvkou (792 m.n.m.) nás dovede do Cikháje. Zde opouští subregion (dále pokračuje téměř 6 km po „střeše Evropy“, tedy hlavním evropském rozvodí do Tří Studní, Vlachovic a Ski-hotelu u Nového Města na Moravě). Druhé modré značení turistické cesty v subregionu přichází od východu z Ranského polesí do Radostína a kolem jihovýchodního břehu Velkého Dářka (totožně s částí naučné stezky) končí na hrázi „Vysočinského moře“.

Zelená značka

Vyskytuje se v hranici subregionu na dvou trasách. První zelená trasa propojuje rekreační rybník Řeka u Starého Ranska s Radostínem. Druhé zelené značení vede přes Synkův kopec (630 m.n.m.), Vepřovský nový rybník, Nadvepřovský rybník, 628,4 m vysokou Vápenici (odkud je možno projít po žluté značce do 1,0 km vzdáleného Račina), dále Českým a Pílským lesem k vodní nádrži, Talskému mlýnu, po druhém břehu jakoby zpět k Polničce, ale s propojením na Stržanov, Světnov. Dále vede tato dálková značka do výše položených horských částí Žďárských vrchů (Sklenné, Tři Studně atd.)

Žlutá značka

Její zastoupení na území subregionu je nejkratší. První vede z hráze Velkého Dářka jihozápadním směrem přes Račín, kříží se s zelenou značkou na Vápenici (628,4 m.n.m.) a odtud směřuje k Velké Losenici (přes Pořežín, Nové Dvory k Červenému mlýnu na Sázavě a končí na železniční zastávce Nížkov – asi 5 km VJV od Přibyslavi). Druhé žluté značení vede ze Ždírcce nad Doubravou přes Staré Ransko, Hlubokou, Radostín a končí na modré značce (asi 1 km od Radostína).

Naučné stezky v Subregionu Velké Dářko:

Naučná stezka je zvláštním druhem značené turistické trasy, vytvořené v rámci určitého města, obce, památkové rezervace, v přírodní lokalitě nebo jinde. Oproti běžným turistickým trasám jde většinou o několika málo kilometrový okruh, který je navíc doplněn vzdělávacími panely či obsáhlejšími informačními tabulemi, zaměřenými na přírodovědné, historické, kulturní či jiné zajímavosti míst, jimiž je stezka vedena. Většina naučných stezek je připravována pro pěší turistiku.

1) NAUČNÁ STEZKA VELKÉ DÁŘKO

Naučná trasa s patnácti informačními zastávkami v délce 12 km prochází vesměs lesními úseky kolem rybníka Velké Dářko. Je určena především pěším turistům, není však vhodná pro cykloturisty. Na trase stezky jsou zřízeny lávky a haťové přechody, přesto mohou být některé úseky při vyšší hladině vody zamokřené. Nejvhodnějšími nástupními místy jsou Škrdlovice, Karlov nebo Radostín. Nejlepší je však začít u obce Karlov, kde má stezka začátek v podobě brány bývalé jelení obory.

1. Rybník Velké Dářko

Největší rybník Českomoravské vrchoviny založený na řece Sázavě v roce 1480 byl vedle chovu ryb využíván zejména k dodávkám vody železářským hamrům a hutím v nedaleké Polničce. Dnes slouží jako významná zásobárna vody.

2. Ptactvo rybníka a okolních lesů

Vodní plocha s pobřežními rákosinami je hnízdištěm řady druhů vodního ptactva. Z ornitologické pozorovatelnosti lze zahlédnout kachnu divokou, potápku roháče nebo lysku černou, z rákosí zaslechnete rákosníky, z lesních porostů sýkory, pěnkavy, drozdy nebo strakapoudy.

3. Vodohospodářský význam oblasti

Žďárské vrchy leží na hlavní evropské rozvodnici mezi Severním a Černým mořem. Jsou významnou pramennou oblastí řek Svratky, Sázavy, Doubravy, Chrudimky a Oslavy.

4. Tajga Žďárských vrchů

V Dářské sníženině jsou vytvořena rašeliniště, vtiskující tomuto území charakteristický ráz, který v mnohém připomíná severskou tajgu.

5. Význam rašelinišť

Nejrozsáhlejší rašeliniště Českomoravské vrchoviny dosahují rozlohy 280 ha, kubatura rašeliny je odhadovaná až na 9 milionů m³. Dříve byla rašelina dobývána jako zdroj paliva, dnes je těžba zakázána a rašeliniště chráněna.

6. Národní přírodní rezervace Radostínské rašeliniště

V lokalitě Borky byla zřízena rezervace, která vedle rašelinných lesů zahrnuje též rašelinnou vegetaci, ostřice, suchopýr pochvatý nebo rosnatku okrouhlostou.

7. Živočišné rašeliniště

Na obloze se zatřepetá modrásek stříbrokvrnný a okáč stříbroký, dříve také žluťásek borůvkový. Velmi rozšířeni jsou obojživelníci, z nichž tu žijí čolek horský, ropucha obecná a několik druhů skokanů. Povrch rašeliniště je domovem slepýše křehkého, ještěrky živorodé a zmije obecné.

8. Zemědělské hospodářství

Drsné klima a nepříznivé půdní poměry umožňovaly po staletí jen skromnou obživu.

9. Obec Radostín

Od svého založení na přelomu 13. a 14. století byla obec ryze zemědělská. Ve staré zástavbě návesního typu je zachována řada chalup s prvky horácké lidové architektury.

10. Geologická stavba území

30 - 70 metrů mocné sedimenty vápnatého pískovce a slínovce jsou podloží rašelinné sníženiny, převrstvené kvartérními písčitymi a jílovitými pokryvy, na nichž se v době poledové ukládáním organického materiálu vytvářela rašelina.

11. Národní přírodní rezervace Dářko

Množství rašeliny se odhaduje na 6,206 milionů m³ a hloubka rašelinných vrstev až na 8,6 m.

12. Lesní hospodářství

Hojně se vyskytující borovice blatka zde roste na jediném místě na Českomoravské vrchovině.

13. Klidová oblast zvěře „Padrtiny“

K péči o jelení zvěř zde byla v roce 1958 zřízena chovatelská jelení oblast Žďárské vrchy.

14. Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy

Posláním oblasti CHKO Žďárské vrchy je zachování harmonicky vyvážené kulturní krajiny s typickými krajinnými prvky a významným zastoupením přirozených ekosystémů.

15. Rekreace na Dářku

„Moře Vysočiny“, jak bývá Velké Dářko nazýváno, poskytuje díky své poloze ve zdravém lesnatém prostředí kvalitní podmínky k letní rekreaci a vodním sportům.

2) NAUČNÁ STEZKA ŽÁKOVA HORA –TISŮVKA

Okružní trasa Tisůvka – Žákova hora procházející centrálním hřebenem Žďárských vrchů má výchozí místo v obci Cikháj. Seznamuje návštěvníky s místy partyzánského odboje v letech II. světové války, přírodními zajímavostmi, historickým vývojem krajiny a dokonce umožní návštěvníkům prověřit svou zdatnost. Délka trasy je přibližně 10 km, na cestě má 12 zastavení a návštěvník si může zvolit ze dvou okruhů, přičemž doba obchůzky jednotlivých okruhů představuje asi dvě hodiny.

Okruh Tisůvka:

1. Partyzánské hnutí na Českomoravské vrchovině

V okolí trasy jsou dosud úkryty partyzánů.

2. Lesy a lesní hospodářství

Následky velké lesní kalamity v roce 1930 pomáhal zpracovávat údajně i potomek Nikoly Šuhaje.

3. Testovací úsek naučné stezky

Na 700 m stoupání dosáhnete převýšení 92 m.

4. Tisůvka (Čertův kámen)

Chráněný přírodní výtvor je typickou ukázkou vrcholové skály, která vznikla při ústupu kontinentálního ledovce.

5. Ptáci jehličnatých lesů

Nejpočetnějšími druhy ptactva jsou pěnkava obecná, sýkora parukářka, linduška lesní nebo datel černý.

6. Jelenářská oblast Žďárské vrchy

V období říje je slyšet trubení jelenů na velké vzdálenosti.

Okruh Žákova hora

1. Vodní poměry Žďárských vrchů

Řeka Svratka odvodňuje část Žďárských vrchů na východ, Sázava odvádí vody na západ.

2. Geodetický bod Žákova hora

Slouží k vědeckým účelům při stanovení přesného tvaru Země a průzkumu pohybů zemské kůry.

3. Milíř

Železářství a sklářství bylo závislé na místních zdrojích surovin. Dřevěná polena se na vybraných místech skládala do milířů.

4. Pohled do pralesa Žákova hora

Názorná ukázka pralesa je vidět od této zastávky, vstup do něj je však zakázán.

5. Sražená voda

V lesnatých porostech vznikla na svazích četná prameniště různých typů.

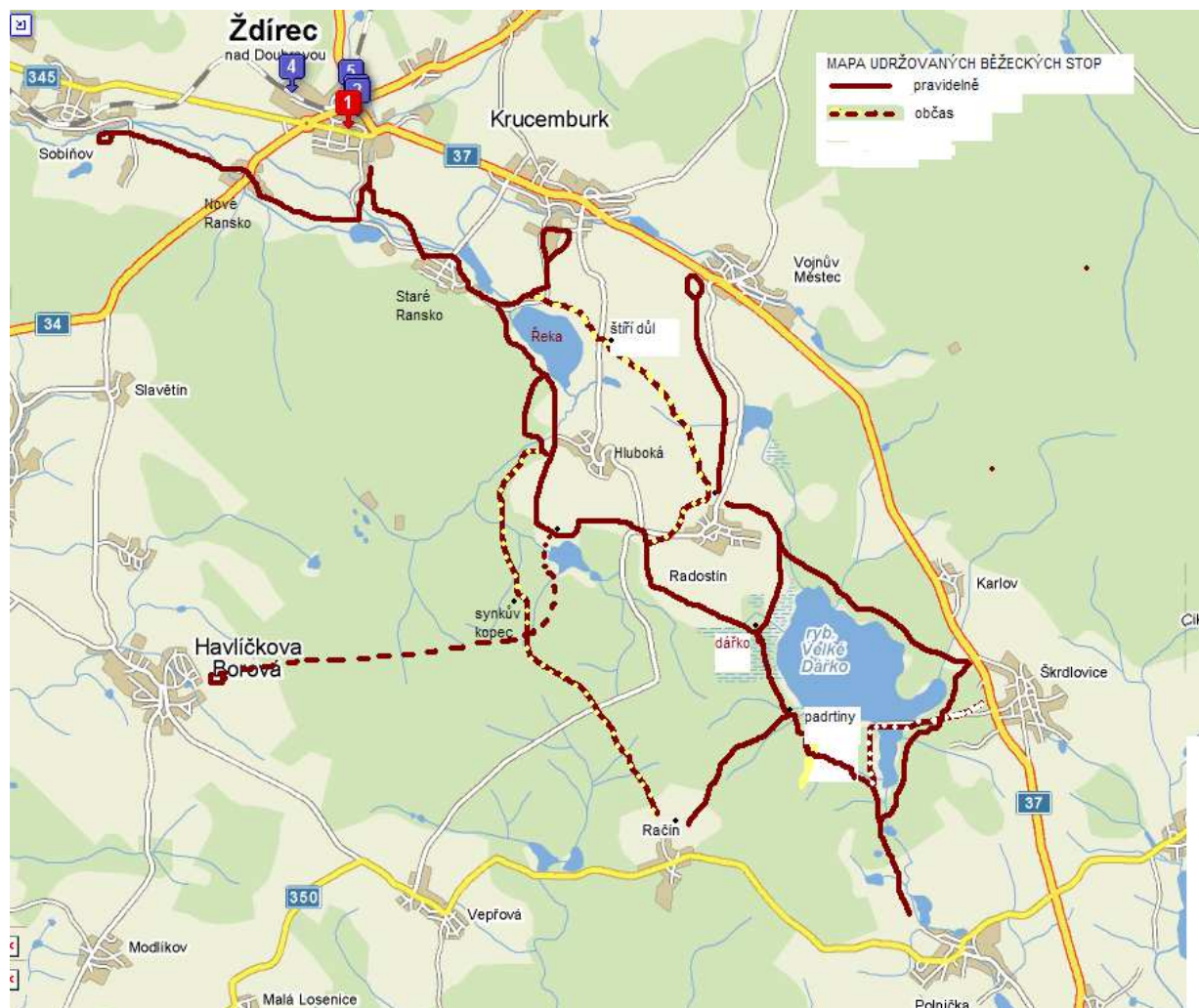
6. Obec Cikháj

O způsobu života si můžeme udělat obrázek podle údajů z roku 1850, které jsou zde uvedeny.

Lyžařské trasy:

Poměrně vysoká poloha Žďárských vrchů s dobrými sněhovými podmínkami je sice ochuzena o sjezdové svahy, kterých je tu poskrovnu - Hlinsko (15 km), Nové Město na Moravě (20 km) a Svatka (20 km), o to více má zajímavých terénů pro běžecký lyžařský sport, ať už na vrcholové nebo na rekreační úrovni. Množství lyžařských stop kopíruje turisticky značené cesty, je ale i mnoho těch, které využívají terénů dostupných pouze v zimních měsících.

V Subregionu Velké Dářko je na katastru většiny obcí vytvořena síť běžeckých tratí, které pokrývají nároky méně zdatných lyžařů, ale i tužby dálkomilů zdolávajících padesáti i vícekilometrové trasy. Tyto trasy většinou vedou okolo sítě občerstvovacích a ubytovacích zařízení, které uspokojí veškeré gastronomické potřeby lyžařů. Některé trasy (Vojnův Městec, Škrdlovice, Polnička, Račín, Radostín,) jsou podle sněhové situace průběžně upravovány.

Mapa udržovaných lyžařských běžeckých stop v JV části subregionu.

Dostupné z: <http://www.vojnuvmestec.cz/>

4. DEMOGRAFICKÉ A EKONOMICKÉ INFORMACE O REGIONU

4.1 Demografická analýza území

Území dnešního Subregionu Velké Dářko bylo poměrně dlouho zapomenutým krajem. Přes rozlehlé lesy a prales s bažinatou půdou vedl pravděpodobně již kolem roku 997 jeden ze tří průchodů hraničním hvozdem mezi Moravou a Čechami, tzv. Libická stezka. Vlastní osídlování kraje započalo teprve v druhé polovině 13. století za přispění žďárského kláštera, s jehož osudy jsou nerozlučně spjaty dějiny obcí v regionu.

Přehled obcí Subregionu Velké Dářko podle první písemné zprávy:

Zdroj: JURMAN, H. Žďársko. Turisticko – vlastivědný průvodce obcemi a jejich okolím. SURSUM, Tišnov, 1999

Obec	Rok první doložené písemné zprávy o obci
Polnička	1293
Radostín	1293
Světnov	1293
Škrdlovice	1293
Vojnův Městec	1293
Karlov	1453
Račín	1654
Cikháj	1662

Poznámka: celkem je na Žďársku 63 obcí.

V místě současné vsi **Karlov** byl založen roku 1457 klášterní dvůr žďárského cisterciáckého kláštera. V roce 1789 byl dvůr rozparcelován a tím byl položen základ obce. Došlo k jejímu osídlení dvaceti německými rodinami z Libínek od České Lípy. Tak vznikla německá enkláva uvnitř českého kraje. Do roku 1945 měl Karlov jako jediná ves na okrese převážně německý charakter. Během okupace sehrálo zdejší německé obyvatelstvo úlohu sympatizantů nacismu. Koncem 2. světové války pak došlo k odsunu německých rodin a v obci zůstaly jen rodiny české.

Na většině území subregionu byl za druhé světové války silný protiněmecký odboj a početné partyzánské skupiny (Cikháj, Karlov, Polnička).

Přehled obcí Subregionu Velké Dářko podle počtu obyvatel:

Obec / rok	1869	1900	1930	1950	1970	1991	2001	2007
Vojnův Městec	1345	1418	1407	974	856	727	707	727
Škrdlovice	834	762	664	558	559	574	579	593
Polnička	1182	965	1146	719	647	601	596	717
Světnov	959	778	664	572	485	419	409	423
Radostín	677	565	564	340	264	181	165	148
Cikháj	445	341	319	209	150	113	110	113
Račín	194	156	137	116	128	91	87	89
Karlov	291	257	215	182	128	69	80	65
Celkem	5 927	5 242	5 116	3 670	3 217	2 775	2 733	2 875

Poznámky:

1869 – obyvatelstvo přítomné civilní

1880 až 1950 – obyvatelstvo přítomné

1961 až 1991 – obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené v obci k trvalému pobytu)

2001 - obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem)

2007 – počet bydlících obyvatel k 31.12.2007

Zdroj: Výsledky SLDB do roku 2001, rok 2007 podle Veřejné databáze ČSÚ

Z uvedených údajů vyplývá, že největším sídlem subregionu je městys **Vojnův Městec** se 727 trvalými obyvateli. Druhým největším sídlem je obec **Polnička**, která má pouze o deset trvale nebo dlouhodobě přihlášených obyvatel méně.

Žádné ze sídel není městem, do kategorie velkých obcí (od 500 do 1000 obyvatel) spadají již zmíněná sídla **Vojnův Městec**, **Polnička** a také obec **Škrdlovice**. Všechna ostatní sídla patří do kategorie malé obce. **Radostín**, **Cikháj**, **Račín** a **Karlov** jsou dokonce tzv. malé obce (mají méně než 200 obyvatel).

Trend osídlení zkoumaného území koresponduje s celorepublikovým trendem poklesu počtu obyvatel. Celé území má **negativní index populačního vývoje** – je zde zřetelný dlouhodobý pokles počtu obyvatel regionu – za posledních sto let počet obyvatel pokles skoro o polovinu. V posledních letech ale došlo ve většině zkoumaných sídel k mírnému nárůstu počtu obyvatel (kromě Radostína a Karlova, kde počty stále klesají), nejvýraznější nárůst lze pozorovat v Polničce (od roku 2001 zde přibýlo 121 obyvatel).

Příklady změn počtu obyvatel ve zkoumaných sídlech:

- **Polnička** - počet obyvatel ke dni 31.1.2008: 727. V době vyhasnutí vysokých pecí (1865) zde žilo až 1 600 obyvatel.
- **Radostín** - v době největšího rozkvětu obce, ve druhé polovině 19. století, v ní žilo 757 obyvatel. V současnosti zde trvale nebo dlouhodobě žije 148 obyvatel.
- **Vojnův Městec** - v roce 1900 v části obce zvaném Nová Huť žilo 101 obyvatel. V roce 1999 jen 2 stálí obyvatelé.

Hustota osídlení v obcích Subregionu Velké Dářko:

Obec	Počet obyvatel k 31.12.2007	Rozloha katastru obce v ha	Hustota osídlení (obyv. na km ²)
Vojnův Městec	727	1 650	44,06
Škrdlovice	593	574	103,31
Polnička	717	1 984	36,14
Světnov	423	1 100	38,45
Radostín	148	1 068	13,86
Cikháj	113	2 135	5,29
Račín	89	796	11,18
Karlov	65	303	21,45
Celkem	2 875	9 610	29,92

Poznámka: V materiálech subregionu z roku 2001 (textová příloha k mapě subregionu) a také na internetu při odkazech na subregion – rozloha 88 km² a počet obyvatel 2 600!

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ – informace o počtu obyvatel a plochách katastrů obcí

Řešené území má **výrazně venkovský charakter** – hustota osídlení dosahuje jen cca 30 obyvatel na 1 km² (při rozloze 96,1 km² a 2 875 obyvatelích ke dni 31. 12. 2007). Při srovnání s hustotami zalidnění území v ČR (130 obyv./km²), v kraji Vysočina (75,29 obyv./km² při rozloze 6 796 km² a počtu obyvatel 511 645 k 31. 12. 2006) a v okrese Žďár nad Sázavou (76,92 obyv./km² při rozloze 1 552 km² a počtu obyvatel 119 375 k 31. 12. 2006) jsou hodnoty subregionu **značně podprůměrné** (zvláště obce Cikháj, Račín a Radostín). Hodnotu hustoty osídlení nad krajským průměrem má pouze obec Škrdlovice.

V subregionu je téměř **vyrovnaný počet mužů a žen v populaci**, procentuální podíl je zcela totožný s údaji za celý okres Žďár nad Sázavou (49,6 % mužů a 50,4% žen).

Struktura obyvatelstva mikroregionu podle pohlaví a věkových skupin:

Obec	Počet obyvatel	v tom podle pohlaví		v tom ve věku		
		muži	ženy	0 až 14 let	15 až 59 let	nad 59 let
Vojnův Městec	721	367	354	106	430	185
Škrdlovice	593	276	317	80	366	147
Polnička	696	342	354	117	434	145
Světnov	414	206	208	67	255	92
Radostín	146	70	76	9	92	45
Cikháj	115	59	56	11	78	26
Račín	101	54	47	20	59	22
Karlov	64	39	25	15	34	15
Celkem	2 850	1 413	1 437	425	1 748	677
Celkem (v %)	100	49,6	50,4	14,9	61,3	23,8

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ – data k 31. 12. 2006

Pro subregion je, stejně jako pro okres Žďár nad Sázavou a také pro kraj Vysočina, charakteristické **věkové složení** obyvatelstva s vysokým procentuálním podílem nejvyšších věkových kategorií. Pro demografický rozvoj oblasti je to velmi negativní jev, který je navíc zesilován nízkým počtem obyvatel v předproduktivním věku. Počet obyvatel ve věku do 14 let je ve vlastním subregionu 14,9 %, což je dokonce pod průměrem okresních hodnot (18,4 %).

Struktura obyvatelstva okresu Žďár nad Sázavou **podle víry** ukazuje, že více než polovina obyvatel je věřících (56,6 %), zhruba třetina o sobě prohlašuje, že je „bez vyznání“ (32,03 %) a zbytek obyvatel (11,36 %) údaje o své víře do dotazníku Sčítání lidu, bytů a domů v roce 2001 neuvedl.

Při hodnocení struktury obyvatelstva okresu Žďár nad Sázavou **podle vzdělání**, tedy obyvatelstva ve věku nad 15 let (k 1. 3. 2001 jich zde žilo celkem 102 461), se ukázalo, že přes 65 % všech obyvatel v roce 2001 nedosáhlo ani maturity, z toho 24 % mělo pouze základní, nebo dokonce neukončené základní vzdělání. 41 % bylo vyučeno nebo mělo vystudováno střední odbornou školu bez maturity. Navíc zcela bez vzdělání bylo v okrese 285 lidí – skoro půl procenta (0,3 %) obyvatel tedy bylo analfabety! Úplné střední vzdělání s maturitou mělo v okrese v roce 2001 necelých 24 % (24 295) obyvatel, vyšší odborné, nebo nadstavbové vzdělání pak 3 %, vysokoškolské vzdělání 7 % (7 406) a u necelého jednoho procenta se údaje o vzdělání nepodařily během Sčítání lidu zjistit.

(Zdroj: <http://vdb.czso.cz>)

4.2 Ekonomika a trh práce

K historii celé oblasti neodmyslitelně patří mýcení a vypalování lesů a pralesních hraničních hvozdů, zakládání osad a rybníků pro pohon hamrů, pálení dřevěného uhlí v milířích, hutnictví a sklárství.

Poznámky k historii:

- V obci **Polnička** mělo **hutnictví velkou tradici**. Dvě vysoké pece s jedním komínem stály v obci od roku 1653. Zdejší železářny byly největším podnikem své doby v Čechách. Vyrábělo se zde tyčové železo, mříže, kolejnice, zámečnické výrobky, později i vodovodní roury a zbraně. Polničské železářny získaly i řadu ocenění, např. v roce 1845 zlatou medaili na průmyslové výstavě ve Vídni, v roce 1837 stříbrnou medaili na výstavě v Praze. Úpadek výroby se datuje do roku 1855 – nedostatek dřeva, dražší dovoz rudy, nástup minerálního uhlí, konkurence trhu, klesání cen železa. V roce 1859 válcovna vyhořela, v roce 1862 byla

z ekonomických důvodů zastavena výroba a podnik byl zrušen v roce 1865. Opuštěné budovy zchátraly a nakonec zcela zanikly.

- **Radostín** - V druhé polovině 19. století bylo hlavní obživou zemědělství a **borkování** (těžba rašeliny na palivo). Rašelina se sušila a lisovala a při nedostatku dřeva se používala jako palivo v železárnách v Ransku a v Polničce. Jen pro vysokou pec v Polničce zde v roce 1845 těžilo rašelinu více než 25 lamačů a dále pomáhalo 45 pomocných dělníků. Pro Ransko dobývalo rašelinu dokonce 218 dělníků.

Současná ekonomická struktura subregionu je ovlivněna úpadkem hutnictví v minulosti regionu a poklesem počtu pracovních příležitostí v oblasti. Výrazně se zvýšila vyjížďka za zaměstnáním při současném poklesu velikosti jednotlivých sídel. Údaje ČSÚ za rok 2004 ukazují záporné saldo migrace za zaměstnáním, přes 6 600 obyvatel okresu dojíždělo za prací.

V okrese Žďár nad Sázavou je dominantním průmyslovým podnikem firma ŽĐAS, a. s. Počet zaměstnanců žďárského podniku se již delší dobu stabilně pohybuje kolem 3 000 osob. Výrobní program společnosti je velmi rozsáhlý a zahrnuje v sobě široký sortiment hutnicko-strojírenské produkce.

K 31. 12. 2006, tedy v roce 2007, bylo na území subregionu registrováno celkem 691 podnikatelských subjektů, z toho 106 v **primárním** sektoru hospodářství (zemědělství, lesnictví a rybolov), což je 15,3 % z celkového počtu. Nejvíce (35) je těchto subjektů na území obce Světnov. Nejvýznamnějšími subjekty jsou zemědělská družstva.

V **sekundární** sféře subregionu bylo zaregistrováno celkem 190 podnikatelských subjektů, což je 27,5 % z celkového počtu. Z toho v průmyslu 56 % (nejvíce ve Vojnově Městci - 28, 21 v Polničce a 24 ve Škrdlovicích), ve stavebnictví 37 % a v dopravě 7 %. Jako příklad podniků průmyslu subregionu, které mají potenciálně velký vliv na cestovní ruch oblasti, je nutné zmínit sklárny fungující v subregionu (sklárna Beránek ve Škrdlovicích a sklárna Svoboda v Karlově – obě jsou zaměřeny na produkci ručně tvarovaného hutnického skla). Sklářství má v oblasti dlouhou tradici, první sklářské hutě jsou doloženy z osady Cikháj už z roku 1662. Rozsáhlé lesy skýtaly surovinu pro výrobu dřevěného uhlí a křemičitý písek, materiál pro výrobu skloviny.

V **terciéru** (sektoru služeb) figurovalo v subregionu 395 hospodařících podnikatelských subjektů, tedy 57,2 % všech. Za příklad firmy, která funguje v cestovním ruchu oblasti, lze uvést obchodní organizaci Škrdlovická s.r.o., která byla založena dne 29.11.2007. Zabývá se provozem kulturního domu s restaurací, provozem penzionu Tisůvka a provozem budoucího informačního centra ve Škrdlovicích. Většina služeb cestovního ruchu

patří do **kategorie ubytovacích a stravovacích** (například Restaurace U Šimáků v Polničce, Penzion Čertův kámen ve Světnově, Penzion Velké Dářko ve Šrdlovicích či Hostinec u Malovánku ve Vojnově Městci). Jinak se většinou jedná o **služby obchodu či oprav**.

Kromě podniků poskytujících služby přímo využívané v cestovním ruchu zde funguje i firma **Velké Dářko s.r.o.** se sídlem ve Šrdlovicích (9). Tato firma funguje jako servisní organizace pro obce sdružené v subregionu a nabízí služby jako je správa vodovodů a kanalizací, svoz komunálních odpadů, zámečnické práce, svářečské práce, čištění studní, práce s kolovým nakladačem K162 aj.

Poměr jednotlivých sfér ekonomiky Subregionu Velké Dářko je zcela srovnatelný s údaji celého kraje Vysočina, kde v sektoru služeb pracují také tři pětiny podnikatelských subjektů, v sekundéru zhruba 30 % a v primárním sektoru kolem 12 % podnikatelských subjektů. Celkově si tedy Vysočina uchovává průmyslově-zemědělský charakter hospodářství.

Počet ekonomicky aktivního obyvatelstva subregionu k březnu 2008 byl 1 319, což je zhruba 46 % celkového počtu obyvatel studované oblasti. Počet EAO je stejný už několik let. Hrubý odhad počtu pracovních sil v cestovním ruchu je založen na průměrném podílu zaměstnaných v tomto odvětví ze všech EAO České republiky – je to 5 % EAO ČR. V subregionu je tedy v cestovním ruchu zaměstnáno přibližně 66 osob.

Struktura nezaměstnanosti podle věku (v okrese Žďár nad Sázavou v roce 2007):

Stav na konci čtvrtletí	Celkový počet evidovaných uchazečů	Věková struktura nezaměstnaných			
		do 19 let	20 – 34 let	35 – 49 let	nad 50 let
I.	4 593	141	1 795	1 499	1 158
II.	3 871	118	1 440	1 274	1 039
III.	3 952	261	1 464	1 205	1 022
IV.	3 918	159	1 437	1 292	1 030

Upraveno podle <http://portal.mpsv.cz>

Ve všech věkových kategoriích obyvatel dochází k výraznému poklesu **nezaměstnanosti** s nástupem teplejšího ročního období a nárůstem počtu sezónních pracovních míst (v zemědělství, ve stavebnictví, v cestovním ruchu apod.). Věková struktura nezaměstnaných i jejich poměrná množství jsou obdobná jako v celém okrese Žďár nad Sázavou. Jednotlivé obce Subregionu Velké Dářko vykazují určitou variabilitu ve výši nezaměstnanosti (v březnu 2008 - 3,9 % v obci Radostín, 4,3 % v Karlově, 5,0 % ve Šrdlovicích, 5,6 % ve Světnově, 5,7 % v Cikháji, 7,7 % ve Vojnově Městci, 8,6 %

v Dačíně a 8,7 % v obci Polnička), jednoznačně se však dá prohlásit, že dlouhodobě nezaměstnanost v oblasti klesá.

Průměrná nezaměstnanost v subregionu v březnu roku 2005 byla 8,46 %, v březnu 2006 11,05 %, v březnu 2007 7,2 % a v březnu letošního roku pak 6,2 %. Průměrná nezaměstnanost v celém okrese Žďár nad Sázavou pak v březnu 2005 byla 8,8 % a v březnu 2008 5,9 %. Lze tedy říct, že v subregionu je průměrná hodnota nezaměstnanosti téměř shodná s okresním průměrem tohoto údaje.

Struktura nezaměstnaných a struktura volných pracovních míst podle vzdělání (okres Žďár nad Sázavou v roce 2007):

Stav na konci čtvrtletí	Struktura nezaměstnaných podle vzdělání									
	Uchazeči celkem	Bez vzděl. + nedok. ZŠ	ZŠ	Vyučení	SŠ bez maturity	Vyučení s maturitou	ÚSV	ÚSO	VOŠ	VŠ
I.	4 593	0	814	2 284	114	239	148	789	42	163
II.	3 871	0	736	1 857	91	179	135	650	40	183
III.	3 952	0	687	1 841	94	227	126	713	36	228
IV.	3 918	3	678	1 928	98	185	130	673	39	184
Stav na konci čtvrtletí	Struktura volných pracovních míst podle vzdělání									
	VPM celkem	Bez vzděl. + nedok. ZŠ	ZŠ	Vyučení	SŠ bez maturity	Vyučení s maturitou	ÚSV	ÚSO	VOŠ	VŠ
I.	978	4	249	544	4	36	5	97	3	36
II.	1 273	16	380	670	11	41	3	114	3	35
III.	1 225	11	396	613	10	37	16	103	5	34
IV.	1 310	10	503	586	14	41	4	116	2	34

Upraveno podle <http://portal.mpsv.cz>

Důležitým indikátorem situace na trhu práce je úroveň nezaměstnanosti, jejíž výši do značné míry ovlivňuje existence vhodné struktury volných pracovních míst. Jak jednoznačně vyplývá z výše uvedené tabulky, v okrese Žďár nad Sázavou je téměř třikrát víc nezaměstnaných než volných pracovních míst, a to ve většině z kategorií obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání. Jedinou kategorií volných pracovních míst, kde nabídka převyšuje poptávku, jsou pracovní pozice nevyžadující žádnou kvalifikaci uchazeče – totéž platí i pro kraj Vysočina.

Volná pracovní místa (podle <http://www.urad-prace.cz/>): K 28. 4. 2008 je na Úřadu práce ve Žďáru nad Sázavou hlášeno celkem 268 volných pracovních míst, většina z nich však je na odborné strojírenské a jiné dělnické profese. Volných nabízených pracovních míst v cestovním ruchu je celkem 65, tedy 24,3 %. Z toho místo na pozici číšníka, servírky či barmana tvoří 30,8 %; pozice kuchaře 29,2 %; prodavače 24,6 %; nekvalifikované pomocné síly 13,9 % a 1,5 % tvoří jediná nabídka pracovní pozice údržbář v rekreačním středisku. Práce nabízené v cestovním ruchu jsou však většinou pouze **sezónní**.

4.3 Statistická data o CR v regionu

Z dostupných statistických pramenů (ČSÚ) je přes jejich omezenou vypovídací schopnost možné přehledně charakterizovat **ubytovací infrastrukturu kraje**, nikoliv však subregionu. Údaje však nejsou zcela přesné, protože do statistik nejsou zahrnuty kategorie ubytování do 10 lůžek, respektive do 5 pokojů, což je většina chat a chalup. Tyto nezapočítané objekty však tvoří podstatnou část absolutního počtu objektů nabízejících turistům ubytovací služby, co do počtu lůžek je jejich podíl sice výrazně nižší, nicméně nikoliv zanedbatelný. Dále do statistik samozřejmě nejsou zahrnuty neevidované objekty nabízející ubytování a zařízení pro druhý pobyt, která nejsou zároveň využívána pro pronájem turistů.

Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu podle kategorie (přepočten na území v roce 2007):

Území	HUZ celkem	v tom							
		Hotely a podobná zařízení	v tom			Ostatní HUZ celkem	v tom		
			Hotel *****	Hotel ****	Ostatní hotely a penziony		Kempy	Chatové osady a turistické ubytovny	Ostatní HUZ jinde nespecifikovaná
ČR	7 616	4 314	35	274	4 005	3 302	512	946	1 844
Kraj Vysočina	364	164	-	4	160	200	31	62	107

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/kraj-vysocina/1000927/>

V kraji Vysočina se nachází **pouze 364** hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), tj. 4,6 % všech HUZ v ČR. To je podobně jako v případě podílu lůžek v HUZ (necelých 19 tis., tj. 4,3 %) po Pardubickém a Olomouckém kraji nejméně mezi kraji.

O nižším standardu ubytovacích zařízení než na úrovni celé ČR svědčí vyšší průměrný počet lůžek na jednom pokoji (3,0, v ČR 2,6) a rovněž vyšší počet lůžek na jednoho pracovníka (11,0, v ČR 8,0). V kraji Vysočina je celkově menší průměrná velikost ubytovacích zařízení (17,3 pokojů a 52,0 lůžek na jedno zařízení, v ČR 21,3 pokojů a 56,1 lůžek). Naopak pátý nejvyšší je v kraji Vysočina podíl míst pro stany a karavany (5,9 % všech v ČR).

Ubytovací kapacita zařízení cestovního ruchu je v kraji rozmístěna nerovnoměrně. Největší kapacita je koncentrována v okrese Žďár nad Sázavou, kde je soustředěna zhruba třetina všech zařízení a lůžek a asi dvě pětiny zaměstnanců ubytovacích zařízení v kraji Vysočina.

Průměrný počet zaměstnanců hotelů vyšších tříd v kraji Vysočina v roce 2004 dosáhl 31 osob na 100 lůžek. Průměrný počet zaměstnanců u hotelů stejné kategorie dosáhl v ČR hodnoty 30 osob na 100 lůžek. Využití čisté lůžkové kapacity v roce 2004 dosáhlo 26 %. Průměrné využití lůžkové kapacity bylo v ČR 37 %. Průměrná cena za ubytování dosáhla 262 Kč, což představuje meziroční růst o 32 %.

Hromadná ubytovací zařízení podle kategorie (okres Žďár nad Sázavou / kraj Vysočina):

Kategorie		2004	2005	2006
HUZ celkem		122 / 357	120 / 353	124 / 364
V tom	Hotel *****	- / -	- / -	- / -
	Hotel, motel, hotel ****	- / 2	- / 3	- / 4
	Hotel, motel, hotel ***	16 / 45	18 / 47	19 / 50
	Hotel, motel, hotel **	8 / 16	6 / 15	7 / 15
	Hotel, motel, hotel *	7 / 8	6 / 7	6 / 8
	Hotel garni ****, ***, **, *	- / 2	- / 3	- / 3
	Penzion	28 / 83	25 / 79	27 / 84
	Kemp	5 / 29	6 / 29	6 / 31
	Chatová osada	5 / 19	4 / 16	4 / 15
	Turistická ubytovna	11 / 46	10 / 45	11 / 47
	Ostatní HUZ jinde neuvedená	42 / 107	45 / 109	44 / 107

Poznámka: Stav k 31. 12., nebo k poslednímu dni, kdy zařízení nabízelo ubytování v průběhu daného roku.

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>

V okrese Žďár nad Sázavou se nacházelo k začátku roku 2007 celkem 124 HUZ, což je 34 % ubytovacích kapacit kraje Vysočina.

V kraji Vysočina je **nedostatek ubytování vysoké kvality**, především pro movitější klientelu, která mu dává přednost. V celém kraji není jediný pětihvězdičkový hotel, ve zkoumaném okrese není ani čtyřhvězdičková možnost ubytování. Během posledních několika let se téměř ztrojnásobil celkový počet **** HUZ na Vysočině, ovšem nárůst jejich počtu se příliš netýká okresu Žďár nad Sázavou – poměrně však zde stále zůstává téměř 40 % všech HUZ této kategorie v kraji.

Pro okres Žďár nad Sázavou je také charakteristický poměrně vysoký počet HUZ nabízejících ubytování v soukromí, například penzionů.

Přehled ubytovacích a stravovacích kapacit v Subregionu Velké Dářko:

Název Městyse - Obce	Počet lůžek		Počet míst u stolu	
	stálých	sezónních	stálých	sezónních
Cikháj	73	0	60	0
Karlov	18	46	60	0
Polnička	131	0	210	250
Račín	48	0	95	0
Radostín	19	0	73	0
Světnov	40	0	0	0
Škrdlovice	216	30	290	300
Škrdlovice ve výstavbě	40	0	50	0
Vojnův Městec	0	0	80	0
Celkem	585	76	918	550

Poznámka: sezónní = letní

Zdroj: Údaje poskytnuté starosty jednotlivých obcí

Podle informací, které poskytly prostřednictvím pana Hořínka samy obce, je celkový počet stálé lůžkové kapacity subregionu pro současné počty turistů a návštěvníků přiměřený. Jedině v obcích Karlov a Škrdlovice však v období letní turistické sezony počty ubytovaných vzrůstají natolik, že je zde využívána i sezónní lůžková kapacita.

Celoroční stravovací služby jsou, kromě obce Světnic, ve všech ostatních členech subregionu. V obcích Polnička a Škrdlovice se navíc během hlavní sezony cestovního ruchu možnosti stravování značně rozšiřují.

Celkový počet turistů, kteří v roce 2005 navštívili kraj Vysočinu, dosáhl hodnoty 389 135. Oproti roku 2000 se tak jednalo o mírné snížení (-1 %). V rámci celé ČR ve stejném období došlo k celkovému navýšení počtu turistů o 14 %. Zahraničních turistů v tomto období přijelo o 2 % méně, úbytek domácích turistů pak byl necelé 1 %. Průměrné hodnoty v ČR u zahraničních turistů vykazaly růst o 33 % a u domácích turistů došlo ke snížení o 1 %.

V důsledku všeobecného trendu zkracování pobytů ve sledovaném období došlo i v kraji Vysočina k poklesu celkového počtu přenocování, a to o 36%. Průměr pozorovaný v České republice představoval pokles o 9 %. Tento pokles byl zapříčiněn především zkrácením pobytů domácích hostů, kteří snížili celkový počet ubytování o 41 %. U zahraničních hostů pak lze sledovat mírný nárůst o 2 %. Vývoj v rámci republiky představoval nárůst počtu přenocování u zahraničních turistů o 26 % a pokles počtu přenocování u domácích turistů o 27 %.

Průměrný počet přenocování v roce 2005 v kraji Vysočina dosáhl úrovně 3,0. Celorepublikový průměrný počet přenocování pak dosahuje hodnoty 3,3. Mezi roky 2000 až 2005 tak došlo ke snížení průměrného počtu přenocování o 1,7. Příčinou tohoto poklesu byli domácí hosté, hodnota dosahovaná v roce 2000 domácími hosty byla 4,9 v roce 2005 tato hodnota klesla na 2,9. U zahraničních hostů ve stejném období došlo k mírnému nárůstu z 3,2 na 3,3. Průměrné hodnoty dosahované za celý kraj jsou tak mírně pod hodnotou dosahovanou v rámci celé ČR (3,3).

Podíl **domácích hostů** v kraji Vysočina za celé sledované období převažoval nad zahraničními turisty. V roce 2005 podíl domácích turistů tvořil 85 % stejně jako v roce 2000. U celkového počtu přenocování došlo ke snížení podílu domácích turistů, a to celkem o 7 %. V roce 2000 realizovali domácí turisté 90 % všech přenocování, v roce 2005 to bylo 83 %.

V celé ČR počet **zahraničních turistů** tvořil 51 % veškeré klientely, která realizovala 49 % všech přenocování. Nejvíce zahraničních turistů přijelo do kraje Vysočina z Německa (17 tisíc). Mezi další významné zdrojové země patří Slovensko (11 tisíc), Nizozemsko, Rakousko a Polsko. Nejdéle se v kraji Vysočina zdrželi hosté ze Slovenska, na které připadá v průměru 5,3 přenocování. Nejpočetnějšími turisty v kraji Vysočina jsou hosté z Německa, jejichž podíl v roce 2005 tvořil 28 %.

Informační zdroje použité při zpracování kapitoly:

- MAREK, J. *Velké Dářko a okolí*. Textová příloha k mapě subregionu. VOSTAL, Moravská Třebová, 2001.
- JURMAN, H. *Žďársko. Turisticko – vlastivědný průvodce obcemi a jejich okolím*. SURSUM, Tišnov, 1999. 2. rozšířené vydání, 250 s. ISBN 80-85799-51-0.
- http://www.polnicka.cz/index.asp?switch=region&typ=r_poloha&id=on
- <http://www.skrdlovice.cz/>
- http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=DEM_HLOB&&kapitola_id=20 (Sčítání lidu, domů a bytů – počty obyvatel a domů)
- http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?kapitola_id=20&cislotab=OB001_OK.77&verze=1&aktualizuj=Aktualizovat (druh pobytu a pohlaví)
- <http://www.velkedarko.eu/kalendar.php>
- <http://www.skrdlovice.cz>
- <http://www.vojnummestec.cz/sec-66-subregion-velke-darko-velke-darko-s.r.o..html>
- <http://extranet.kr-vysocina.cz/download/pdf/edice/vysocinavcislech.pdf>
- www.cot.cz
- http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kontext=t&kapitola_id=5&cislotab=MOS+ZV01&rizeni=ta&pro_2008436=597091
- <http://extranet.kr-vysocina.cz/download/pdf/edice/vysocinavcislech.pdf>
- http://portal.mpsv.cz/sz/local/zr_info

5. ANALÝZA KONKURENCE

5.1 Analýza okolí mikroregionu Velké Dářko

V současné době je v ČR evidováno téměř 500 mikroregionů. Převážná většina evidovaných mikroregionů má právní formu svazku obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Evidovány jsou však i zájmová sdružení právnických osob dle občanského zákoníku. V některých případech se vyskytuje i jiná forma mikroregionů, případně mikroregiony, které existují bez jakéhokoliv právního ustavení.

V jiné části této studie byla provedena SWOT analýza mikroregionu Velké Dářko, což je metoda tvořená formulací čtyř částí: silné stránky, slabé stránky, příležitosti a ohrožení území mikroregionu. Silné a slabé stránky jsou zpravidla vnitřní aspekty území mikroregionu a budou důkladně rozebrány v návrhové části studie. Příležitosti a ohrožení jsou faktory vnější, které nepodléhají přímému vlivu mikroregionu. Vnějších faktorů je celá řada, počínaje nejbližším okolím, krajskými faktory, státní politikou v oblasti cestovního ruchu, demografickým vývojem, celkovou hospodářskou situací u nás a ve světě, novými trendy v cestovním ruchu a bylo by možno pokračovat dalšími a dalšími faktory.

Ve světě je považován cestovní ruch za odvětví budoucnosti s ohledem na multiplikační efekt doprovázející jeho rozvoj. Často bývá označován za nejvýznamnější odvětví, ve kterém vzniká nejvíce pracovních příležitostí. Mimo zaměstnanosti ovlivňuje podstatným způsobem dalších zhruba pět oblastí: Podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, tvoří příjmy státního rozpočtu, má vliv na příjmy místních rozpočtů a jeho rozvoj podporuje investiční aktivity. Z toho všeho vyplývá i význam cestovního ruchu pro rozvoj regionů.

Celosvětově zůstává cestovní ruch nejrychleji se rozvíjejícím oborem hospodářství a i prognózy do budoucích let jsou optimistické. Nejlepší prostředí pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu nabízejí evropské země Švýcarsko, Rakousko a Německo, následuje Island a Spojené státy. Vyplývá to ze studie zveřejněné Světovým ekonomickým fórem. Česká republika obsadila v konkurenci 124 zemí světa 35. příčku.(COT News 4/2007)

V České republice v roce 2000 byly zaznamenány devizové příjmy z cestovního ruchu v objemu 2 971,9 mil. USD, v roce 2006 tento objem vzrostl na 5 026,4 mil. USD. Navíc máme od vstupu do EU možnost čerpat z jejích rozvojových fondů. Celkem devizové příjmy z cestovního ruchu přesáhly loni 113 miliard Kč. Z cestovního ruchu žije v České

republiky přímo či nepřímo téměř 14 procent obyvatelstva a podle odhadů bude tento podíl činit v roce 2013 až 20 procent. Na HDP se turismus podílí 3,1 procenta, tedy více než například zemědělství.

Současná situace v České republice. Podle časopisu COT (duben 2008), který analyzuje data zveřejněná na stránkách Českého statistického úřadu v roce 2007, se zvýšil počet delších cest a současně se jejich délka mírně prodloužila, s čímž souviselo zvýšení výdajů. Češi, resp. rezidenti se méně orientovali na tuzemské dovolené a více vyjížděli do zahraničí. Tam realizovali dokonce víc přenocování než doma. Celkový počet kratších cest i přenocování na nich meziročně klesl téměř o desetinu a opět bylo příčinou omezení cest v rámci České republiky. Výrazný nárůst kratších cest do zahraničí (o více než třetinu) nemohl propad cest v ČR nahradit. Ke zvýšenému zájmu o cestování do zahraničí přispívalo zpevnování české koruny, navíc se loni nevydařila tuzemská zimní sezona a také v létě byl pobyt u moře z pohledu pěkného počasí jistější než v Čechách u vody či na horách. V posledním čtvrtletí 2007 došlo k meziročnímu nárůstu delších cest (o 10,4 %), zejména těch do zahraničí (o 26,1 %). Naopak poklesl počet kratších a služebních cest. Podrobné údaje jsou na webu ČSU. Kraj Vysočina zatím plně nevyužívá svých možností. Ke zlepšení situace má přispět 1. 1. 2008 založená příspěvková organizace Vysočina Tourism, která převezme některé kompetence krajského oddělení cestovního ruchu, navíc se v tomto oboru bude věnovat podnikatelským činnostem, které úřad zajišťovat nemůže.

Zajímavým trendem je růst zájmu o technické památky. Např. jadernou elektrárnu Dukovany navštívilo v roce 2007 celkem 28 000 návštěvníků, což je více než u celé řady historických památek kraje Vysočina. Na odborné konferenci „Očekávaný vývoj a příležitosti rozvoje cestovního ruchu“, zaměřené na perspektivy odvětví cestovního ruchu, hotelnictví, lázeňství a rozvoj regionů bylo poukázáno Asociací českých cestovních kanceláří a agentur na potřebu tematických zájezdů do mikroregionů. Z hlediska zahraničních návštěvníků za dovolenou v České republice utrácejí Rusové, které stál pobyt v průměru přes 5 500 korun na osobu a den. Během pobytu Rusové denně utrácejí 3 500 korun, další 2 000 Kč však platí před příjezdem za objednané ubytování, dopravu a další služby. Průměrného turistu stojí jeden den v Česku 2 500 korun. Vyplývá to z aktuálního průzkumu STEM/MARK pro Ministerstvo pro místní rozvoj. Na dalších místech jsou Irové a Japonci. Z tohoto hlediska patří Vysočina mezi nejméně navštěvované kraje, protože neporušená příroda, klidné prostředí a historické památky nejsou ve středu jejich zájmu.

Vzhledem k charakteru Subregionu Velké Dářko jsou zajímavé i údaje o venkovské turistice. Podle údajů Českého statistického úřadu navštívilo český venkov v roce 2000

přibližně 26 000 „dovolenkářů“, v roce 2006 to bylo 30 000. Zhruba třetinu tvoří cizinci. Analytik cestovního ruchu Jaromír Beránek však předpokládá (COT News 7/2007), že růst zájmu o venkovskou a zemědělskou turistiku nabere v budoucnu mnohem rychlejší tempo, než je tomu dnes. Do deseti let by se počet turistů na venkově mohl zdvojnásobit. Podmínkou však je, že vedle zemědělství a kontaktu s domácími zvířaty nabídnou farmáři i ubytování na lepší úrovni než dnes. A nemusí jít přímo o práci v zemědělství nebo projížďky na koni. „Lidem kolikrát stačí klid a sepětí s přírodou.“ Ze zahraničních turistů jezdí nejvíce Němci, Poláci a Nizozemci.

V České republice jsou zatím pouze čtyři ubytovací zařízení, která se mohou pochlubit evropskou nebo českou značkou Ekologicky šetrný výrobek. Uvedla to Adéla Petrová z Agentury pro ekologicky šetrné výrobky, které pro Ministerstvo životního prostředí ekoznačky spravuje. Průkopníky ekoznačky v oblasti ubytovacích služeb jsou pražské hotely Adalbert, Residence Belgická, jihočeský Sporthotel Zátoň a autokemp Oáza u Třeboně (COT News 3/2007).

Podle počtu přijíždí nejvíce návštěvníků z Německa, Británie, Slovenska, Rakouska a Polska. Zahraniční turisté v průměru přenocovali čtyři noci. Nejdelší doba pobytu byla zaznamenána u Rusů, Američanů a Japonců. Hlavními důvody pobytu byly rekreace a zábava, návštěva příbuzných nebo známých a obchodní cesta.

V další části této kapitoly se zaměříme na nejbližší okolí zkoumaného mikroregionu Velké Dářko. Úkolem je nalezení nejen konkurentů, ale především partnerů pro spolupráci při tvorbě turistických produktů pro mikroregion. Celý mikroregion leží v CHKO Žďárské vrchy, a proto je nutné se nejprve zabývat touto oblastí.

5.2 CHKO Žďárské vrchy

Základní charakteristika CHKO byla převzata z oficiálních webových stránek CHKO www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz.

5.2.1 Charakteristika oblasti

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR č. j. 8908/70-II/2, ze dne 25. 5. 1970, na území okresů Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Chrudim a Svitavy. Její rozloha činí 70 940 ha, z toho 46% zaujímají lesy, zastoupené zejména ve vyšší centrální části území, 44% tvoří zemědělský půdní fond, 1,9% vodní plochy, 0,9% zastavěné plochy a 5,5% ostatní plochy.

CHKO se rozkládá v nadmořských výškách od 490 do 836,3m (nejvyšší vrchol Devět skal). Nejsevernější bod oblasti (49°47'17'' s.š.; 15°49'21'' v.d.) leží u křižovatky ulic na severovýchodním okraji obce Trhová Kamenice. Nejjižnější bod (49°30'50'' s.š.; 15°58'04'' v.d.) nalezneme v zákrutu říčky Oslavy, 1 km severozápadně od obce Sazomín. Nejzápadnější bod (49°38'50'' s.š.; 15°46'17'' v.d.) se nachází v zákrutu silnice, 1 km severozápadně od obce Havlíčkova Borová. Nejvýchodnější bod (49°42'19'' s.š.; 16°13'42'' v.d.) leží na východním okraji obce Jimramova.

Posláním chráněné krajinné oblasti je zachování harmonicky vyvážené kulturní krajiny s významným zastoupením přirozených ekosystémů. V jejím krajinném rázu, formovaném od středověké kolonizace někdejšího pomezního hvozdu, se pod zalesněnými hřbety Žďárských vrchů prolínají pole a louky s osnovou dřevinné vegetace, malebně začleňující rybníky i venkovské osídlení s prvky horácké lidové architektury.

Významným fenoménem chráněného území je voda. Žďárské vrchy jsou pramennou oblastí na hlavní evropské rozvodnici mezi Severním a Černým mořem. Na zdejší husté síti drobných vodních toků byla již od středověku vytvářena rozsáhlá rybníční soustava. K nejcennějším segmentům náleží zejména rašeliniště a další mokřadní společenstva. Typickým krajinným prvkem oblasti jsou rovněž rulové skalní útvary vytvořené na zalesněných hřbetech Žďárských vrchů a mozaika rozptýlené dřevinné vegetace s remízky a kamenicemi v zemědělsky využívané krajině.

Na webových stránkách CHKO lze nalézt podrobný popis geologie, geomorfologie, mineralogie, půdních poměrů, hydrologie, klimatických poměrů, flory, fauny, lesnictví a zemědělství dané oblasti. Dále jsou zde uvedeny příslušné zákony a vyhlášky, informace o krajinném rázu a výstavbě, možnostech sportu, turistiky a rekreace a řada dalších užitečných informací včetně bohaté fotogalerie.

V oblasti Žďárských vrchů se rozkládají čtyři národní přírodní rezervace:

- **Dářko** (nejrozsáhlejší rašeliniště Českomoravské vrchoviny o rozloze 65 ha u obce Radostín)
- **Ransko** (rozsáhlý lesní komplex ranského masivu - 695ha u Ždírcu nad Doubravou)
- **Radostínské rašeliniště** (rozloha 35 ha u obce Radostín, vzácná flora a fauna)
- **Žákova hora** (zachovalý komplex pralesovitého lesa vyšších poloh o rozloze 38ha u obce Cikháj)

Dále je zde 9 přírodních rezervací, 36 přírodních památek. Krajem prochází čtyři naučné stezky, jejichž popis je rovněž na webu. Žákova hora-Tisůvka, Babín, krajem Chrudimky, Dářko. Naučná stezka Dářko se nachází ve zkoumaném mikroregionu, je ve velmi špatném stavu a její obnova je podmínkou využití v turismu

5.2.2 Sport, turistika, rekreace

Žďárské vrchy jsou nejrozmanitější částí Českomoravské vrchoviny se spoustou turisticky zajímavých míst a řadou kulturních památek. Typické pro krajinu Žďárských vrchů je pestré střídání luk, pastvin, polí, lesů a rybníků, je protkána nepravidelnou sítí mezí, úvozových cest, lesíků či skupin stromů. Žďárské vrchy jsou pramennou

oblastí několika řek, jako je Sázava, Svratka, Chrudimka, Doubrava a Oslava a jako oblast s mnoha rybníky, z nichž většina z nich byla založena již ve středověku. Asi z jedné poloviny území pokrývají hluboké lesy, jedná se především o smrky, pouze místy se zachovaly porosty jedlobučin, z nichž nejznámější je národní přírodní rezervace Žákova hora.

Typickým krajinným prvkem hřebenů Žďárských vrchů jsou skalní rulové útvary vzniklé zvětráváním. Ty jsou i s okolními balvanitými sutěmi chráněny jako přírodní

památky. Proto je Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy odedávna vyhledávána jako krajina pro odpočinek a sportovní vyžití.

Mezi nečastější formy odpočinku, patří **letní pobyty** u rybníků Velké Dářko, Pílská nádrž, Řeka, Jánůš, Milovský rybník, Sykovec nebo Medlov, aktivnější návštěvníci dávají přednost letnímu nebo podzimnímu sběru lesních plodin nebo turistice, která se zde dá provozovat po celý rok. V CHKO Žďárské vrchy má tradici pěší turistika, velký rozvoj zaznamenává cykloturistika a se vznikem koňských farem také turistika na koních.

Turistika na území Žďárských vrchů má velmi starou tradici a na rozdíl od pohraničních oblastí České republiky, které byly v poválečných letech z velké části pro turisty uzavřeny, se zde mohla zcela volně rozvíjet. Zpřístupněny byly mnohé z nejceněnějších částí CHKO. Mezi nejznámější a nejnavštěvovanější místa patří bezesporu Devět skal, jež jsou svými 836 metry n. m. druhým nejvyšším vrcholem Českomoravské vrchoviny. Stejně známá je i 810 metrů vysoká Žákova hora, vyhlášená již v roce 1933 státní přírodní rezervací (nyní národní přírodní rezervace). Obě místa jsou dosažitelná po turistických trasách z Herálce, Svatky, Třech Studní nebo Fryšavy. Milovníci skalních útvarů zcela jistě znají názvy Zkamenělý zámek, Milovské a Rybenské Perníčky, Čtyři palice, Prosíčka, Štarkov, Drátník, Tisůvka, Peperek a Lisovská, Malínská, Pasecká nebo Rozštípená skála. Poněkud méně známé, ale přírodně stejně hodnotné jsou národní přírodní rezervace Radostínské rašeliniště a rašeliniště Velké Dářko zpřístupněné naučnou stezkou, která začíná nedaleko Škrdlovic u rybníka Velké Dářko. Známý a turisty velmi navštěvovaný je soubor lidových staveb a řemesel Vysočina na Veselém kopci nedaleko Trhové Kamenice a Hlinska.

Převýšením nepřilíš náročný zato však značně rozsáhlý reliéf Žďárských vrchů přitahuje turisty na kolech a předurčuje rozvoj **cykloturistiky**. Je možno bez nadsázky říci, že se ze všech forem turistiky rozvíjí nejrychleji. Prakticky bezproblémová z hlediska ochrany přírody a krajiny je však jenom cyklistika na silnicích a veřejně přístupných komunikacích. Pomineme-li vlastníky pozemků a komunikací, kteří argumentují zejména možnostmi kolize s mechanizací či chodci, kteří se po nich pohybují, spočívá problém v trasách vedoucích v lesích a po nezpevněných cestách. V lesích je rychle jezdícími cyklisty rušena zvěř, ve svažitém terénu dochází zejména za mokra k mnohonásobně většímu poškozování vegetace a narušení půdního krytu s následnou erozí, než u pěší formy turistiky. Správa CHKO Žďárské vrchy vítá aktivitu Klubu českých turistů, kteří po projednání se správci území značí pro cyklisty trasy po silnicích i lehčím terénem, neboť jsou vedeny tak, aby nedocházelo k rušení zvěře ani poškozování přírodního prostředí.

Turistika na koních není v Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy tolik rozšířena jako v jiných oblastech České republiky, ale i zde je patrný zvýšený zájem o tyto formy odpočinku. Lze očekávat, že v příštích letech dojde k častějšímu setkávání s návštěvníky na koňských hřbetech.

Sport lze provozovat na rekreační úrovni i jako soutěže. K nejčastějším rekreačním sportovním aktivitám v zimním období patří **lyžování**. V Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy je provozováno na běžkách i na sjezdovkách, ale reliéf krajiny jednoznačně preferuje běžkaře. Pro ně jsou určeny lyžařské areály v blízkosti Žďáru n. S., Nového Města na Moravě, Studnic, Svatky, Herálce, Sněžného, Kadova a Třech Studní s tratěmi od 1–20 km. Ve většině těchto měst a obcí současně působí místní lyžařské oddíly, které se starají o úpravu tratí a pořádají soutěže pro veřejnost i na celostátní nebo mezinárodní úrovni. Pro sjezdové lyžování byly v CHKO povoleny vleky a sjezdovky u Hlinska, Svatky, Pusté Rybné, Kutín, Daňkovic, Nového Jimramova, Roženeckých Pasek, Věcova na Harusově kopci u Nového Města na Moravě.

Sportem provozovaným v nejcennějších územích CHKO je **horolezectví**. Horolezecká činnost ve Žďárských vrších je povolena na základě rozhodnutí Správy CHKO za podmínek dohodnutých se zástupci místních oddílů Českého horolezeckého svazu. K nejvíce využívaným terénům patří Drátník a Čtyři palice, bez omezení je možno lézt na Vávrově skalce, Rozštípené skále a na některých útvarech Devíti skal, Malínské skály a Milovských Perníček. V době hnízdění ptactva je zakázáno lezení na některých stěnách Pasecké skály, na Bílé skále, Ostré skalce, Uhlíři, zkameněném zámku, Pivovaru, Rybenských Perníček, Štarkově a Tisůvce. Na ostatních skalních útvarech je horolezecká činnost zakázána. Nevyhraněný názor, a to i mezi horolezci, je v otázce používání magnézia, které slouží lezcům k vysušení prstů a pomáhá jim zdolávání náročnějších cest. I přes snahu prokazovat neškodnost této horolezecké pomůcky je zřejmé, že magnézium mění chemizmus skály a při nadměrném používání znečišťuje skalní útvary, proto jeho používání na skálách Žďárských vrchů nepovoluje.

Ke sportovním odvětvím provozovaným organizovanými oddíly patří **přespolní, orientační a radioorientační běh**. Přestože se jedná o zdravý pohyb ve zdravém prostředí, projevuje se zde také negativní aspekt. Při velkém počtu účastníků však dochází k rušení zvěře, za mokra dochází k sešlapům a erozi půdy zejména v místech kontrol a v prostoru startu a cíle. Proto je snaha ochránců přírody limitovat při běžích počty účastníků.

Závody **psích spřežení** jsou atraktivní aktivitou zejména pro diváky, v Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy jsou konány soutěže v zimním období v prostoru mezi obcemi

Sklené, Tři Studně a Vlachovice. Pro své tratě využívají lyžařské stopy, nebo vyjíždějí své vlastní trasy po polních a lesních cestách.

Aktivitou, která je nežádoucí a je přímo **zakázána** zákonem, je **jízda sněžných skútrů** volnou krajinou. Kromě toho, že jezdci mohou ohrozit návštěvníky chráněné oblasti, plaší a stresují zvěř, která se ve snaze uniknout nadměrně vyčerpává a dochází k jejím úhynům. Pracovníci Správy CHKO se snaží ve spolupráci s Policií České republiky nepovolený provoz motorových sněžných skútrů z krajiny zcela vyloučit.

Z hlediska rozvoje turismu je důležitý každoroční poměrně bohatý kalendář kulturních akcí.

5.3 Žďár nad Sázavou

Město Žďár se nachází ve vzdálenosti asi 7 km jihovýchodním směrem od rybníka Velké Dářko. K 30. 6. 2006 zde žilo 23 000 obyvatel. Počet obyvatel se mírně snižuje (stěhování). K rozvoji a podstatnému zvýšení počtu obyvatel došlo v padesátých letech v souvislosti s výstavbou podniku Žďárské strojírny a slévárny (ŽĐAS). Město plní funkci obce s rozšířenou působností (47 obcí, 43 000 obyvatel).

Hlavní turistické atraktivity:

Poutní kostel Sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Památka zapsaná na seznamu UNESCO. Nejvýznamnější dílo stavitele Jana Blažeje Santiniho Aichla na našem území. Ojedinelá stavba postavena ve slohu barokní gotiky na půdorysu pěticípé hvězdy. Číslo 5 (5 ran Kristových) se několikrát opakuje: 5 kaplí, 5 vchodů, 5 andělů na hlavním oltáři. V roce 2002 byla provedena nákladem 10 milionů oprava ambitů, v roce 2007 díky mimořádné dotaci 10 milionů se podařilo obnovit klenbu kostela. V současnosti práce na opravách pokračují. Kostel je ve správě Národního památkového ústavu, pracoviště Telč, mobiliář je majetkem římsko-katolické církve, které má být vrácen celý kostel.

Zámek

Rozsáhlý a početný soubor budov bývalého cisterciáckého kláštera byl vrácen původnímu majiteli Dr. Radoslavu. Kinskému. V objektu se nachází: Muzeum knihy - prelatura bývalého cisterciáckého kláštera, Galerie Kinských - bývalé stáje. Santiniho expozice v konventu kláštera

Další pamětihodnosti ve Žďáru:

Radnice (původně renesanční, v 18 stol. Přestavěna empírově, dnes jsou zde reprezentační místnosti města), **Morový sloup** (dílo tyrolského sochaře Steinhubla z roku 1706), **Pozdně gotická tvrz** (13. stol.), **Dolní hřbitov** (dílo stavitele Santiniho)

Pravidelné kulturní akce:

- Národní krojovaný ples
- Pašijové hry
- Mezinárodní taneční festival
- Horácký jarmark
- Horácký džbánec
- Slavnosti jeřabin
- Mezinárodní sympozium Skleněná plastika

V blízkosti Žďáru:

- Rozhledna Rosička,
- Sklářská huť Beránek,
- Sklářská huť Jaroslav Svoboda.
- Santiniho stavby: kostel sv. Petra a Pavla v Horní Bobrové, kostel sv. Václava ve Zvoli, kostel Navštívení panny Marie v Obyčtově, „Panská hospoda“ v Ostrově nad Oslavou

Možnosti sportovního vyžití (stav v březnu 2008):

Zimní stadion - bruslení pro veřejnost, bazén v hotelu FIT, plavecký bazén 4. ZŠ Švermova, malý bazén 4. ZŠ Švermova, sauna, tenisové kurty, bowling centrum, bowling Žďár, bowling Club Max, jízdy na koních-hotel Grund.

Městem prochází celkem 3 cyklotrasy, z nichž jedna – Santiniho vede do oblasti Velké Dářko. Prochází však pouze obcemi Polnička, Radostín a Vojnův Městec. Bylo by vhodné navázat na ní místní cyklotrasou, která by spojila všechny obce mikroregionu.

Koupací plochy – region Žďár nad Sázavou:

Povrchové vody využívané ke koupání	Ostatní sledované plochy
<i>Pilská nádrž Velké Dářko Sykovec Medlov Domanínský</i>	<i>Zuberský Skalský Milovský Koupaliště Sázava Lom Dolní Rožínka</i>

5.4 Novoměstsko**5.4.1 Nové Město na Moravě**

Město leží v nadmořské výšce 600 m. K 1. 1. 2007 zde žilo 10 514 obyvatel. Tvoří jej devět místních částí.

Nové Město je významným centrem Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Žďárské vrchy a ideálním východiskem do jejich přilehlých i vzdálenějších částí. Krajina Novoměstska přechází z mírné sníženiny přes ploché hřbety až k hlavnímu hřebeni Žďárských vrchů. Turistické možnosti. Tradičním sportovním odvětvím je lyžování s více než stoletou tradicí. Z dějin lyžování víme, že kromě oblasti Krkonoš jsou jeho počátky spojeny s oblastí Nového města na Moravě.

Ve srovnání s mikroregionem Velké Dářko má tato oblast delší turistickou tradici, lépe vybavenou infrastrukturu a je schopna poskytnout služby i náročnějším turistům. Od roku 1934 se zde každoročně koná známý závod "Zlatá lyže Českomoravské vysočiny", zařazovaný do série Světového poháru. V únoru 2008 byly v časopise COT (Fialová, Jedličková) zveřejněny výsledky rozsáhlého průzkumu lyžařských možností v kraji Vysočina. Mimo jiné z nich vyplývá, že zdaleka nejlepší možnost nabízí Nové Město na Moravě, jehož vybavení pro běžecské lyžování je srovnatelné se středisky v Krkonoších. Rovněž oblast Žďáru včetně mikroregionu Velké Dářko (Polníčka) nabízí upravené tratě a mnohem nižší ceny za ubytování než střediska v Krkonoších a dalších horských oblastech.

Na Vysočině se nachází celkem asi 30 funkčních lyžařských středisek. Doba jejich provozu je závislá na délce sněhové pokrývky v daném roce. 16 středisek má vybavení pro umělé zasněžování, v roce 2007 se nejdéle lyžovalo v Novém městě (72 dnů což vysoce převyšuje počet dnů v ostatních střediscích). Dvousedáčková lanovka Leitner se rozjela na Harusově kopci v Novém městě na Moravě v roce 2007. Tato lanovka je první na Vysočině. Nové Město je známé také díky běžeckému a biatlonovému areálu. Právě

biatlonový areál patří k nejmodernějším na světě, o čemž svědčí i fakt, že se Nové Město uchází o Mistrovství světa v biatlonu v roce 2012. V okolí města je dostatek možností k letní turistice, cykloturistice a vodním sportům.

5.4.2 Westernové městečko Šiklův mlýn u Zvole nad Pernštejnem

Největší přírodní westernový areál v České republice. Informace: Westernové městečko – Šiklův Mlýn, 592 56 Zvole nad Pernštejnem, tel.: 566 567 400 (507), mobil: 602 750 130, www.western.cz, western@western.cz.

Otevírací doba: Září – červen: konference a firemní akce. Červenec – srpen: otevřeno non stop pro veřejnost. Program denně mimo pondělí od 10:00 hod., Westernová show a akční divadlo 11:30 a 15:00 hod. Každou sobotu mimořádné akce se speciálním programem. Květen – červen: pondělí – čtvrtek školní výlety a podnikové zájezdy, pouze na objednávku. Vstupné: dospělí 30,-Kč až 150,-Kč dle programu, děti 30,-Kč až 60,-Kč, pro cyklisty 50% sleva, parkovné za auto 20,-Kč, poplatek za psa 10,-Kč.

5.4.3 Hrad Pernštejn

Patří k našim nejnavštěvovanějším hradům. Každoročně úspěšně soupeří o titul nejpoohádkovější hrad České republiky. Kontakty: Hrad Pernštejn, 592 62 Nedvědice. Tel: +420 566 566 101. Fax: +420 566 566 264. E-mail: pernstejn@brno.npu.cz.

Otevírací doba: Duben a říjen v sobotu, v neděli a ve svátek 9:00 – 15:00. Květen, červen, září denně mimo pondělí 9:00 – 16:00. Červenec a srpen denně mimo pondělí 9:00 – 17:00 polední přestávka od 12:00 do 13:00. Prohlídkové okruhy a vstupné: Hrad nabízí celkem čtyři prohlídkové trasy v různých cenách (80 – 170 Kč plné vstupné). Hrad nemá bezbariérový přístup!

5.4.4 Skanzen soubor lidových staveb Vysočina

Soubor lidových staveb Vysočina je jedinou rozsáhlejší expozicí lidového stavitelství v přírodě na území východních Čech. Skládá se z částí Veselý kopec, Svobodné Hamry a Betlém Hlinsko. Na Veselém Kopci se koná pravidelně velké množství kulturních akcí, přibližujících jak se dříve žilo na Vysočině. Provozovatelem je Národní památkový ústav Praha, územní odborné pracoviště v Pardubicích .

6. ANALÝZA SOUČASNÉHO NÁVŠTĚVNÍKA

6.1 Projekt marketingového výzkumu

6.1.1 Cíl výzkumu

Analýza současného návštěvníka subregionu je jedním z nejdůležitějších primárních marketingových dat pro zpracování strategické části marketingové studie. Proto jí je věnována značná pozornost. Průzkum cílových skupin návštěvníků a jejich potřeb (geografická segmentace, demografická segmentace, motiv návštěvy, doba trvání pobytu, vnímání území návštěvníky, spokojenost s poskytovanými službami, chybějící služby, výše denní útraty, informační zdroje využívané návštěvníky při výběru této destinací, typ činnosti turisty, dopravní prostředek, z jakých zdrojů získává informace o území apod.) je důležitá součást analytické části připravované strategie rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko.

6.1.2 Metodika zpracování

Průzkum byl v první fázi proveden pro léto a podzim s tím, že tato část bude sloužit při návrhu dalšího postupu přípravy „Marketingové studie cestovního ruchu Subregionu Velké Dářko“. V tomto období bylo osloveno celkem 170 respondentů. Místa a dny oslovení respondentů jsou patrné z Tabulky 1. Zimní průzkum byl plánován podle Tabulky 2. V zimním období bylo velmi obtížné oslovit požadovaný počet respondentů, protože skutečný počet návštěvníků je výrazně nižší než v letním období. Dotazník je uveden v příloze č. 1.

Tabulka 1:

Měsíc	Den	Počet návštěv	Škrdlovice + rybník	Polnička	Radostín	Celkem
červenec	pondělí až pátek	2	18	8	6	32
	sobota nebo neděle	2	17	7	4	28
srpen	pondělí až pátek	2	18	8	6	32
	sobota nebo neděle	2	17	7	4	28
září	sobota nebo neděle	2	20	12	8	40
začátek října	sobota nebo neděle	1	7	3	0	10

Tabulka 2:

Měsíc	Den	Počet návštěv	Škrdlovice + rybník	Polnička	Radostín	Celkem
prosinec	pondělí až pátek	1 až 2	8	4	0	12
	vánoce a Nový rok	1 až 2	10	6	4	20
leden, únor	pondělí až pátek	1 až 2	8	4	0	12
	sobota nebo neděle	1 až 2	10	6	4	20
březen	pondělí až pátek	1 až 2	8	4	0	12
	sobota nebo neděle	1 až 2	10	6	4	20
duben	sobota nebo neděle	1 až 2	18	10	6	34

Základní socio-demografická data respondentů pro letní průzkum jsou v Tabulce 3. Z průzkumu je patrné, že destinace Velké Dářko je využívána především rezidenty a v omezené míře občany Slovenska. Z hlediska bydliště jde z poloviny o obyvatele kraje Vysočina a 42 % přijíždí ze sousedních krajů. Hlavní skupinu návštěvníků tvoří obyvatelé středně velkých měst (velikost 10 až 50 tisíc obyvatel). Jde o střední generaci (věk 26 až 45 let). Z hlediska vzdělání odpovídá struktura návštěvníků přibližně struktuře obyvatel. S ohledem na to, že v kraji Vysočina, odkud pochází polovina návštěvníků, je nižší podíl vysokoškoláků, projevil se zde stejný efekt, jako při všech dalších průzkumech, že relativní podíl vysokoškoláků na cestovním ruchu je vyšší než u dalších vzdělanostních skupin. V kategorii nezaměstnaný jsou i studenti. Z jejich strany jde o vyhledávání levné dovolené nebo levné formy trávení volného času. Podobná motivace je zřejmě i u důchodců.

Tabulka 3:

pohlaví	muž		žena	stát	ČR		Slovensko		
	55%		45%		89%		11%		
kraj	Vysočina			sousední kraje	ostatní kraje v Čechách			ostatní kraje na Moravě	
	50%			42%	6%			2%	
velikost bydliště	do 3 tis	3-10 tis		10-50 tis	50-100 tis		100- 1 mil		nad 1 mil
	14%	17%		49%	7%		9%		4%
věk	do 17 let	18-25		26-35	36-45		46-55		56 a více
	2%	16%		26%	25%		15%		15%
vzdělání	základní/vyučen			střední			vysokoškolské		
	25%			61%			15%		
zaměstnání	zaměstnanec veřejné služby		zaměstnanec soukromý sektor	podnikatel živnostník	v domácnosti mateřská		důchodce		nezamě tná-ný
	19%		26%	18%	6%		16%		14%

Data pro zimní průzkum jsou v Tabulce 4. V zimním období byli všichni respondenti pouze z České republiky. Na rozdíl od letního průzkumu bylo nejvíce návštěvníků ze sousedních krajů. Struktura velikosti bydliště návštěvníků je podobná pro letní i zimní průzkum. V zimě je poněkud vyšší procento mladších návštěvníků a výrazně vyšší podíl respondentů s vysokoškolským vzděláním. V zimním výzkumu byli respondenty i studenti, které se v létě nepodařilo oslovit.

Tabulka 4:

pohlaví	muž		žena		stát	ČR		Slovensko				
	52%		48%			100%		0%				
kraj	Vysočina			sousední kraje		ostatní kraje v Čechách			ostatní kraje na Moravě			
	22%			55%		8%			15%			
velikost	do 3 tis	3-10 tis		10-50 tis		50-100 tis		100- 1 mil		nad 1 mil		
bydliště	17%	10%		38%		10%		20%		5%		
věk	do 17 let	18-25		26-35		36-45		46-55		56 a více		
	7%	27%		18%		20%		21%		7%		
vzdělání	základní/vyučen			střední			vysokoškolské					
	12%			48%			40%					
zaměstnání	zaměstnanec veřejné služby			zaměstnanec soukromý sektor		podnikatel živnostník	student		důchodce			nezamětna-ný
	23%			32%		23%	6%		8%			8%

Po dokončení výzkumu začátkem října byla data z dotazníku převedena do excelové tabulky a ještě jednou zkontrolována. Pokud výjimečně chyběla odpověď u některého respondenta na některou otázku, byla nahrazena průměrnou odpovědí tak, aby u všech otázek bylo možno vycházet z náhodného výběru 170 respondentů. U otevřených a polootevřených otázek byly ze slovních odpovědí vytvořeny obecnější kategorie odpovědí tak, aby počet odpovědí typu jiný/jinak bylo co nejméně.

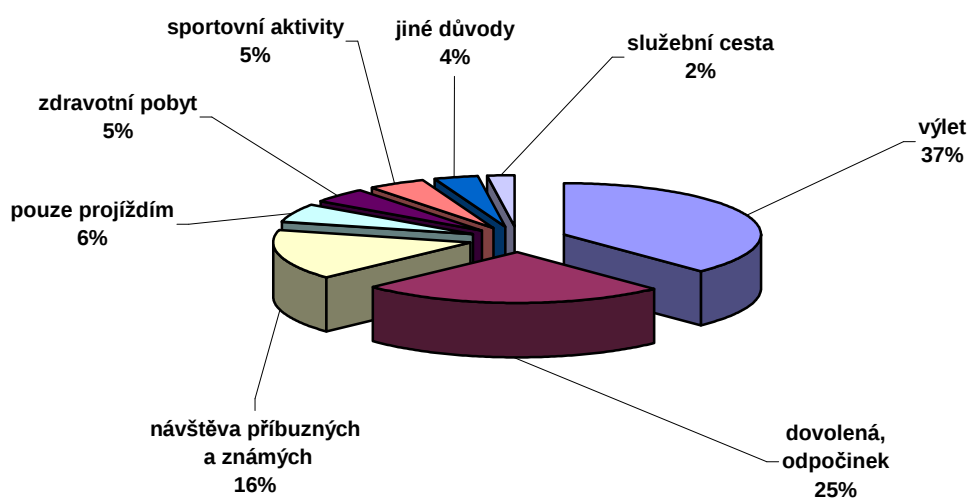
Pokud na některou variantu odpovědi byl malý počet odpovědí nebo dokonce žádná odpověď, byla tato kategorie z hodnocení vyloučena a nebo byly odpovědi sloučeny do jedné kategorie.

Analogicky byl zpracován i zimní průzkum. Pro přehlednost jsou stejné typy grafů a tabulek strukturou a barevně totožné, aby bylo možno lépe porovnávat oba průzkumy.

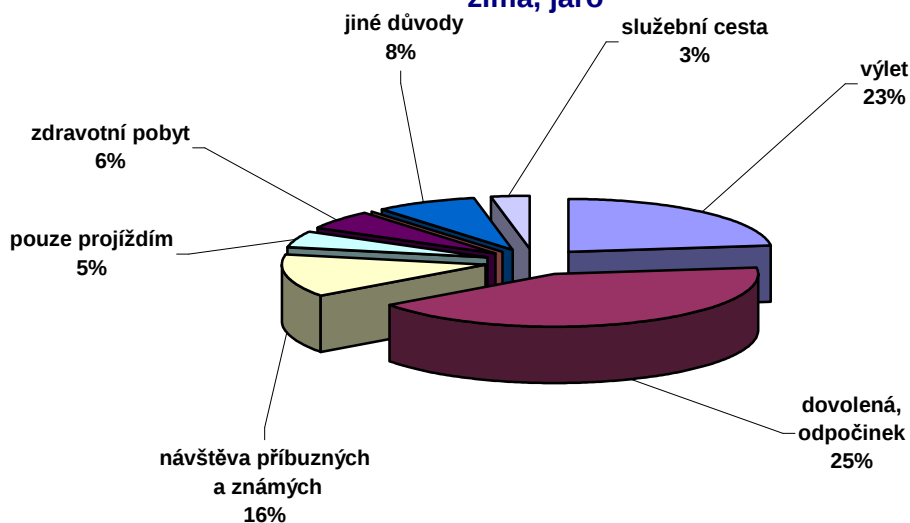
6.2. Výsledky výzkumu

Na Obrázku 1 jsou shrnuty odpovědi na důvody návštěvy Velkého Dářko. Jde především o trávení dovolené, odpočinek a zdravotní pobyt. Tato destinace je tedy chápána jako rekreační oblast. V zimě se zvýšil podíl těch, kteří v Subregionu Velké Dářko tráví dovolenou (Obr. 2). Jde však o relativní podíl. I když neznáme absolutní počty návštěvníků, podle obtíží s oslovením respondentů v zimě jich bude v létě v absolutních číslech na dovolené několikanásobně více.

Obr. 1: Hlavní důvod návštěvy subregionu Velké Dářko
léto, podzim

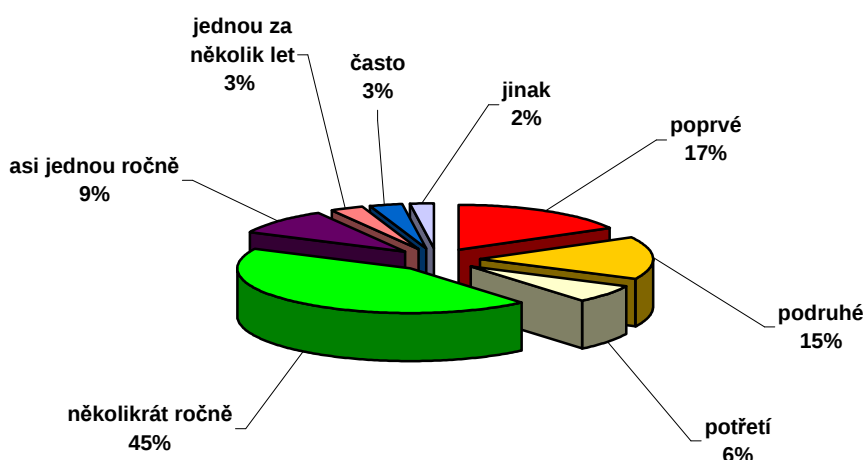

Obr. 2: Hlavní důvod návštěvy subregionu Velké Dářko
zima, jaro

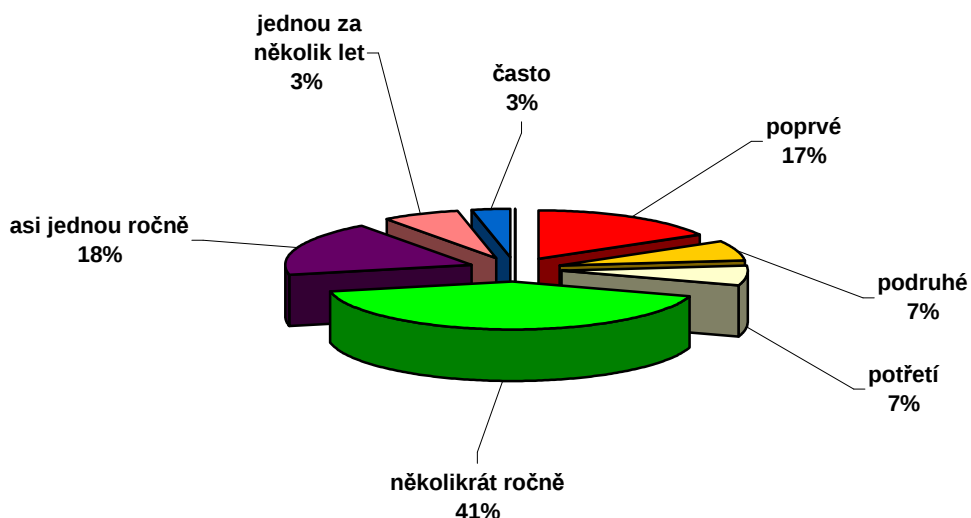

Četnost návštěv destinace je patrná z Obrázku 3. Téměř polovina respondentů navštěvuje Velké Dářko několikrát ročně. Poprvé bylo v tomto regionu pouze 17 % respondentů. Byl proveden kvalifikovaný odhad průměrného počtu návštěv turistů a výletníků v tomto subregionu, který činil 21 návštěv. Znamená to, že většina návštěvníků se sem opakovaně vrací. Rozložení četnosti návštěv v zimním období bylo analogické (Obr. 4). Dokonce průměrná četnost návštěv vyšla také 21.

Obr. 3: Jak často navštívíte Velké Dářko?
léto

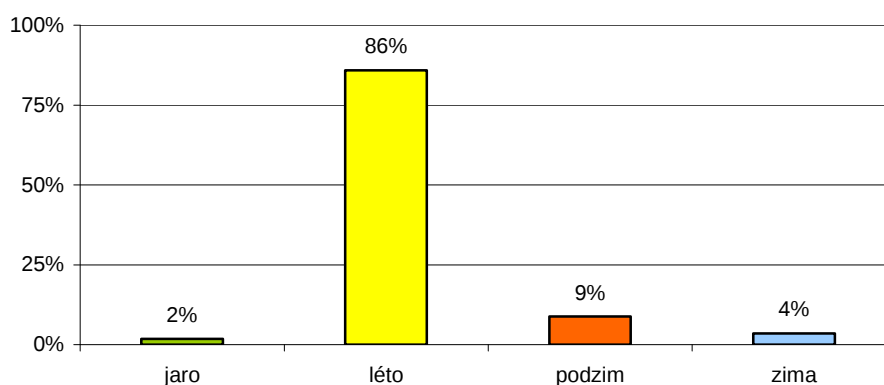

Obr. 4: Jak často navštívíte Velké Dářko?
zima

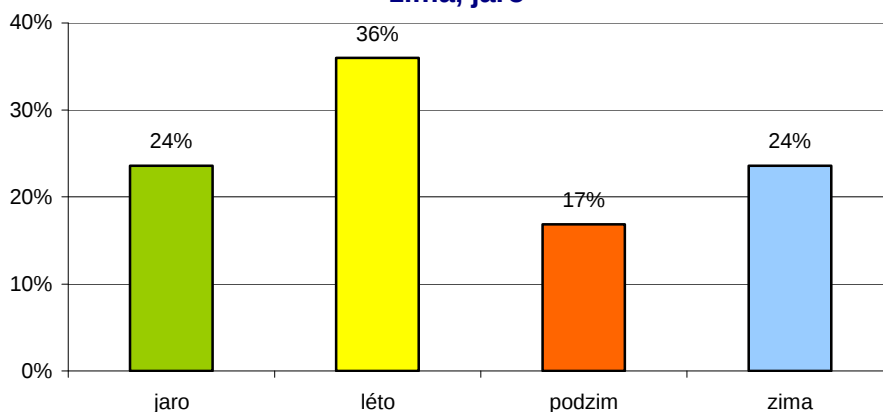

Na otázku „Ve kterém období zpravidla přijedete“ se dalo očekávat, že většina oslovených bude preferovat léto (Obr. 5), ale tak vysoký podíl je překvapující. Ale jak jsme očekávali v analogii s podobným průzkumem prováděným na Šumavě, i respondenti oslovení v zimě uvádějí, že nejčastěji navštěvují Velké Dářko v létě. Přesto se u respondentů oslovených v zimě neprojevuje preference letních návštěv tak výrazně, jako u letního průzkumu.

Obr. 5: V kterém ročním období zpravidla přijedete?
léto

Obr. 6: V kterém ročním období zpravidla přijedete?
zima, jaro

Podíl turistů a jednodenních výletníků je poměrně příznivý, jak plyne z Tabulky 5. Pro informaci uvádíme údaje z některých destinací, kde výzkum prováděli studenti v rámci jejich diplomových prací (Obr. 7 – označený z jiné publikace jako Obr. 1). Průměrná doba, kterou turisté stráví v destinaci Velké Dářko je poměrně dobrá (4,3 dne). Při započtení jednodenních návštěvníků je to 2,8 dne. Pro zimní průzkum byl výrazně vyšší podíl turistů.

Jednodenních výletníků bylo pouze 13 %. Průměrná doba, kterou v regionu stráví vícedenní návštěvníci je však v zimě kratší (3,3 dne) a při započtení výletníků jsou to pouze 3 dny.

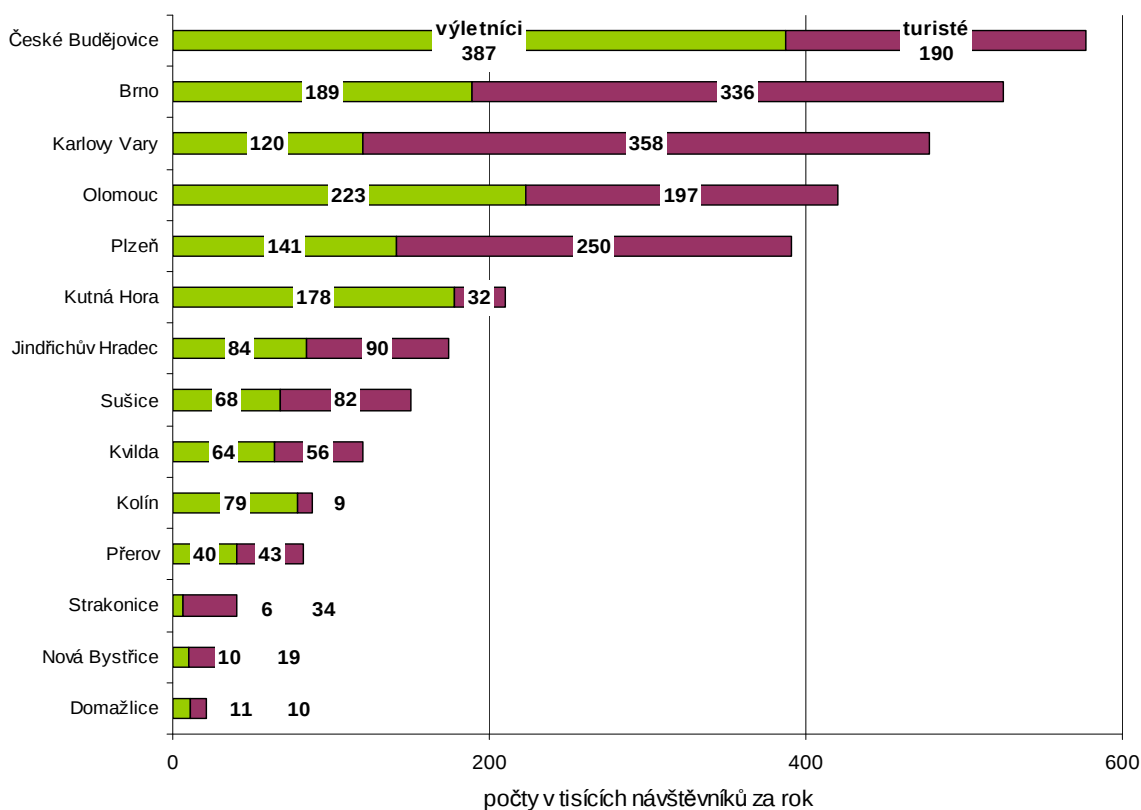
Tabulka 5:

Podíl turistů a výletníků - léto		
	výletník	turista
Podíl jedno a vícedenních návštěvníků	45%	55%
Průměrná doba pobytu v subregionu	3,8 hodiny	4,3 dne

Podíl turistů a výletníků - zima		
	výletník	turista
Podíl jedno a vícedenních návštěvníků	13%	87%
Průměrná doba pobytu v subregionu	3 hodiny	3,3 dne

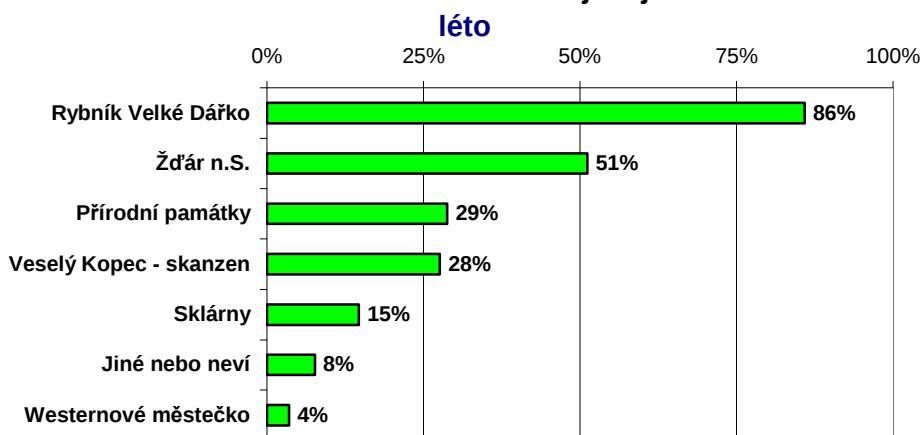
Obrázek 7:

Obr. 1: Počty jednodenních návštěvníků a vícedenních turistů v jednotlivých destinacích

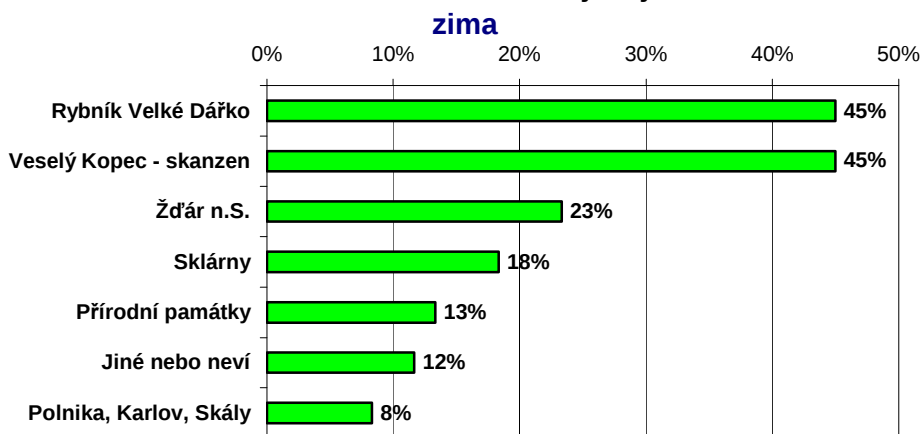

Návštěvníci, kteří byli osloveni v Subregionu Velké Dářko v letním období samozřejmě nejčastěji navštíví rybník Velké Dářko (Obr. 8). Polovina navštíví také blízký Žďár nad Sázavou. Proto by měl subregion spolupracovat především s tímto městem při nabídce turistických produktů. V zimě je nejčastějším cílem návštěvníků kromě Velkého Dářka také skanzen Veselý Kopec (Obr. 9). Také v zimě míří řada návštěvníků do Žďáru.

Obr. 8: Co hodláte navštívit nebo jste již navštívili?

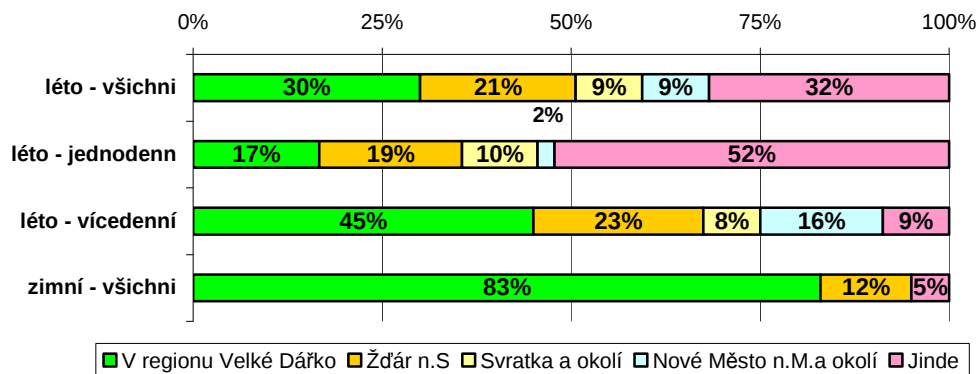

Obr. 9: Co hodláte navštívit nebo jste již navštívili?

Je potěšitelné, že většina vícedenních turistů se ubytuje právě v regionu Velké Dářko nebo v blízkém Žďáru nad Sázavou a nebo ve spádové oblasti Velkého Dářko, výletníci přijíždějí z větší vzdálenosti (Obr.10). V zimním období lze v regionu potkat prakticky jen návštěvníky, kteří jsou zde také ubytováni.

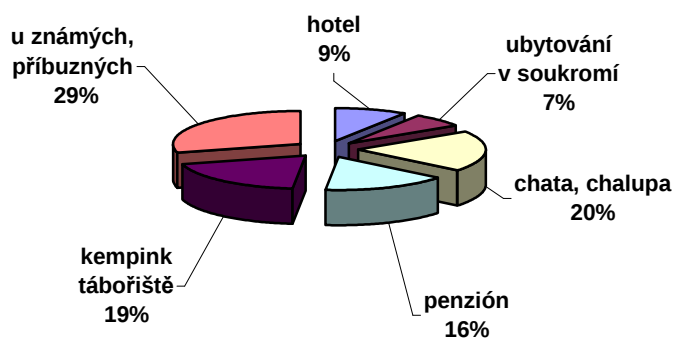
Obr. 10: Kde bydlíte?

Hotely a penziony však využívá menší část návštěvníků, dávají přednost levnějším formám ubytování (Obr. 11). V zimě polovina návštěvníků bydlí v penzionech a pětina v turistických ubytovnách (Obr. 12).

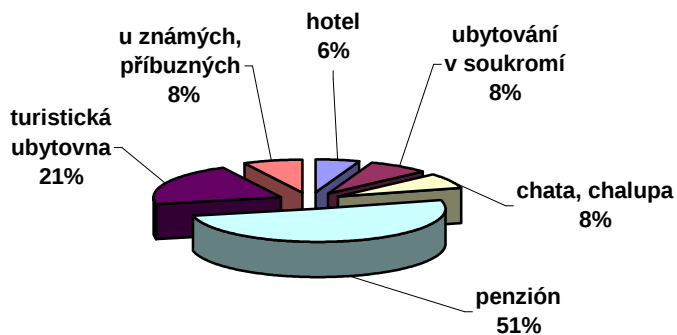
Obr. 11: V jakém zařízení jste ubytován?

léto

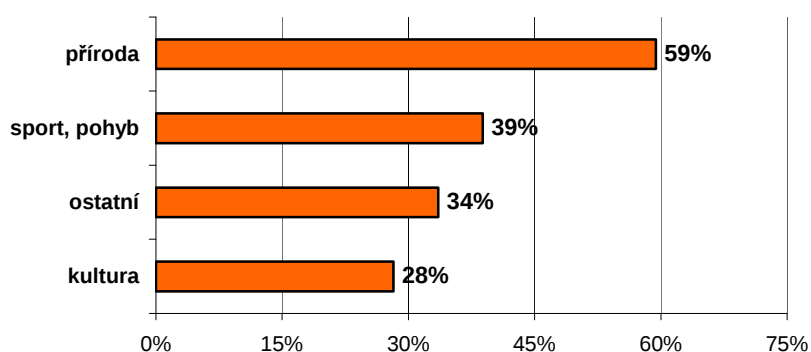
Obr. 12: V jakém zařízení jste ubytován?

zima

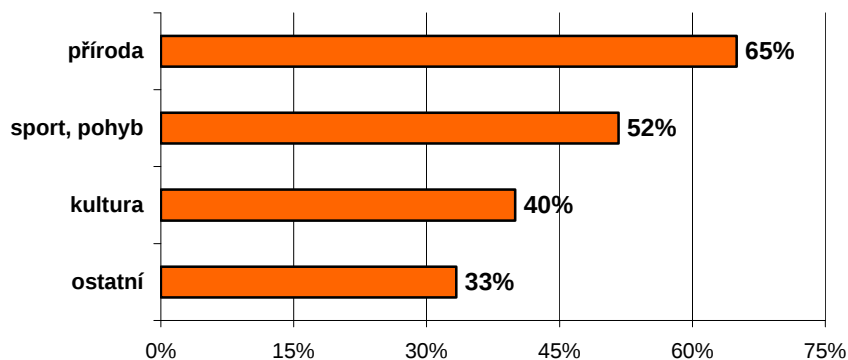

Co je prioritou při návštěvě regionu Velké Dářko? Odpověď na tuto otázku není jistě překvapením (Obr. 13). Je to především příroda a možnost aktivního odpočinku. Ještě lépe jsou tyto priority patrné z podrobné tabulky, neboť respondenti měli možnost v každé kategorii volit z několika variant odpovědí. Takže jsou to především: lesy, krajina (48 %), rekreační sport a turistika (32 %). Pro zimní průzkum se kultura „posunula“ na třetí příčku. Jinak jsou motivy k návštěvě regionu podobné.

**Obr. 13: Priority při návštěvě subregionu
léto**

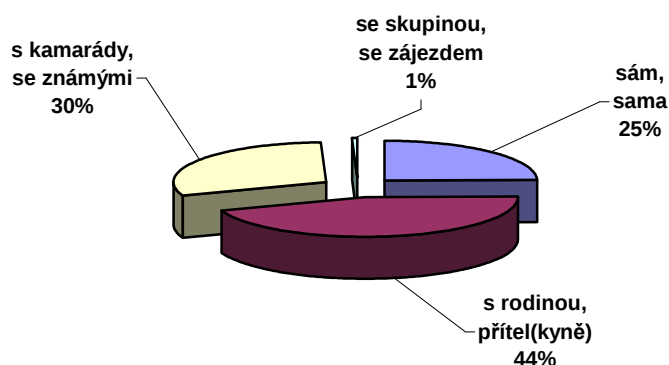
**Obr. 14: Priority při návštěvě subregionu
zima**

Tabulka 6: Podrobné priority při výběru regionu – letní průzkum

příroda	čisté životní prostředí	klidné prostředí bez hluku	lesy, krajina	vodní plochy a toky
59%	2%	4%	48%	6%
kultura	historická města a památky	dobře vybavená zařízení pro turisty	kulturní akce a zábava	
28%	4%	21%	4%	
sport, pohyb	výkonnost-ní sport	rekreační sport, turistika	aktivní rekreace	
39%	2%	32%	5%	
ostatní	pracovní důvody	soukromé důvody	jiné	
34%	1%	6%	26%	

Odpověď na otázku „S kým cestujete“ je na Obrázku 15 a byla pro nás překvapením proti podobným průzkumům v minulosti. Celkem 5 % respondentů zařadilo svou odpověď do kategorie „jiný“ s upřesněním, že cestovali s přítelem nebo přítelkyní. Je to fenomén dnešní doby - neoddané heterosexuální páry, kteří přítele/přítelkyni nepovažují za rodinu, ale také se nezařadili se do kategorie „kamarád, známý“. V zimním období byly již tyto kategorie sloučeny v rámci dotazníku (Obr. 16). V souladu s vyšším podílem mladších lidí u zimního výzkumu se také zvýšil podíl těch, kteří cestují s kamarády (48 %).

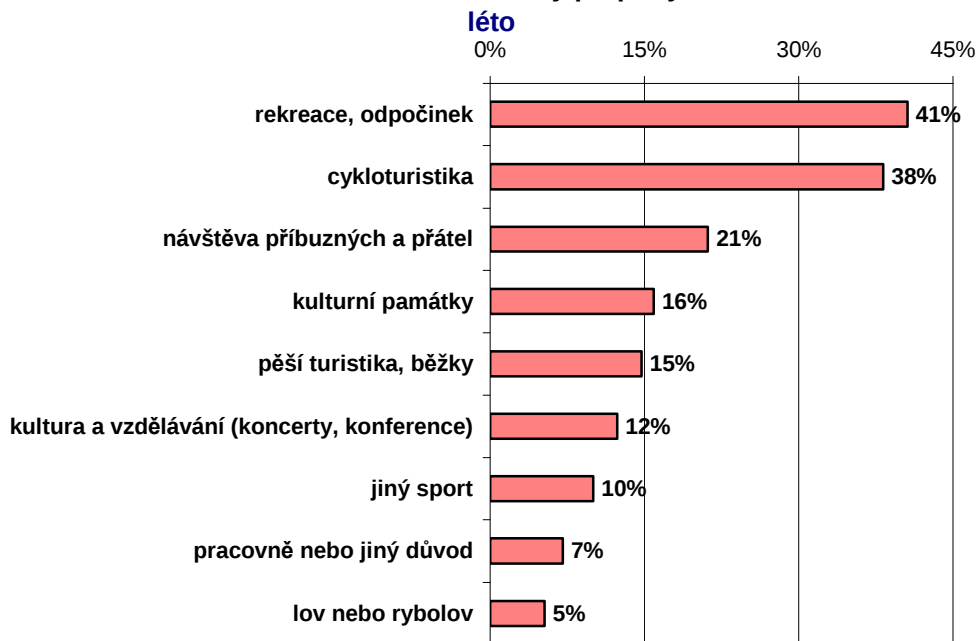
Obr. 15: S kým cestujete?
léto

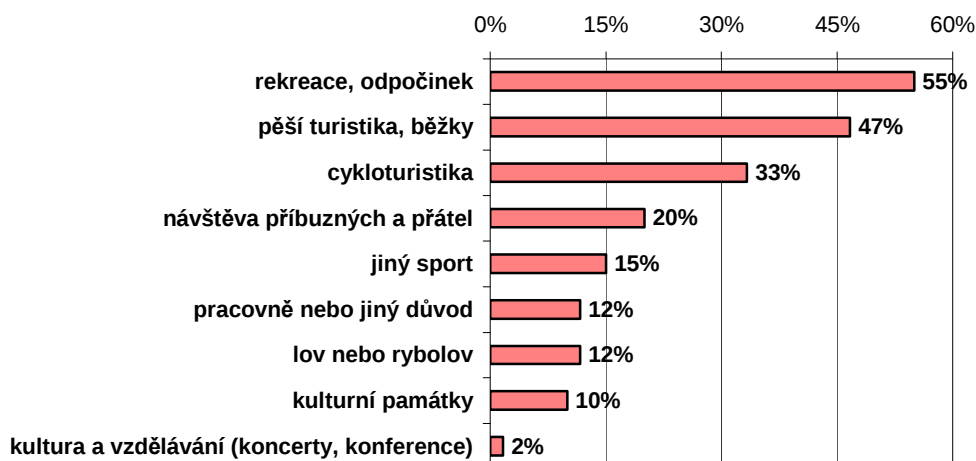
Obr. 16: S kým cestujete?
zima

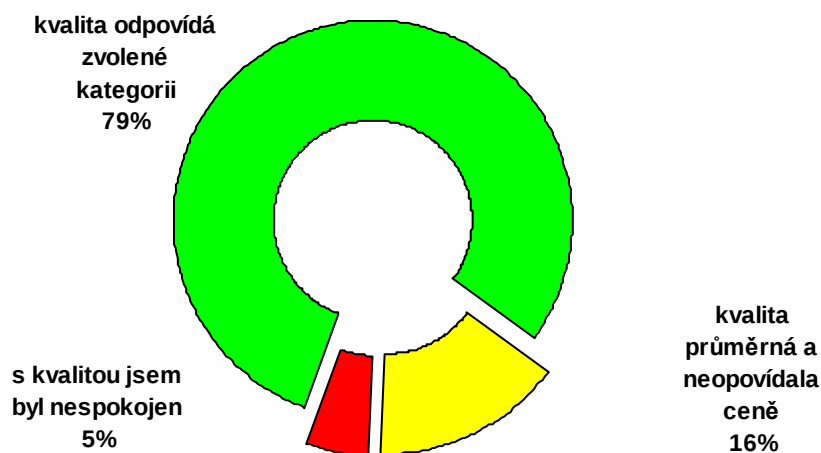
Mezi hlavní aktivity, které návštěvníci regionu provozují, jsou rekreace, odpočinek a cykloturistika (Obr.17). Pěší turistika a běžky představují kategorii pro letní i zimní průzkum. V tomto průzkumu jde samozřejmě pouze o pěší turistiku. V zimním období patří mezi hlavní aktivity vedle rekreace a odpočinku běžky. Porovnáme-li obecnější kategorii „rekreace, odpočinek“ (55%), pak téměř všichni rekreaanti provozují běžky (47 %).

Obr. 17: Hlavní aktivity při pobytu

Obr. 18: Hlavní aktivity při pobytu

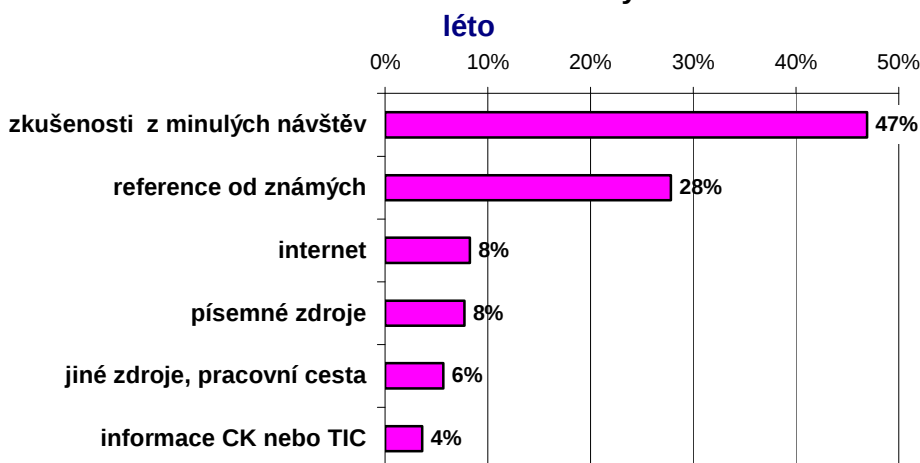
Otázka 11 a 12 se týkala kvality ubytování a stravování. Na tuto otázku mohli odpovědět pouze ti, kteří již tyto služby v průběhu pobytu využili. U ubytování to bylo pouze 36 % respondentů a u stravování 85 % respondentů. Protože varianty odpovědí byly pro obě otázky analogické a protože k našemu překvapení struktura odpovědí se jen nepatrně lišila, bylo možno spojit odpovědi do jednoho obrázku (Obr.19). Obdobná struktura odpovědí byla i v zimním výzkumu. V podstatě se dají odpovědi interpretovat: spokojenost.

Obr. 19: Jak jste byl spokojen s kvalitou ubytování nebo stravování? (zima + léto)

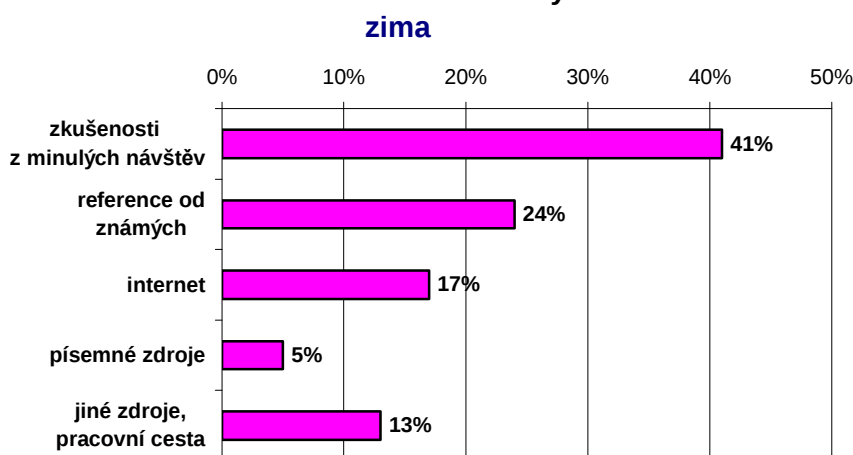
Struktura odpovědí na další otázku „Jak jste získal informace o tomto regionu?“ je jen výsledkem struktury návštěvníků, když většina se sem opakovaně vrací (Obr. 20 – letní průzkum). Téměř polovina odpovědí zněla: „Zkušenosti z minulých návštěv.“ Více než

čtvrtina získala informace od známých, což u jiných regionů bývá nejfrekventovanější odpověď všude tam, kde jsme takové průzkumy prováděli. Tradičně další v pořadí je internet. Noviny, časopisy, prospekty, propagační materiály byly shrnuty do jedné kategorie a ukazuje se, že jejich účinnost je velmi malá. Kategorie rozhlas a televize vypadly úplně, protože tak malý region si tuto formu reklamy nemůže dovolit. Cestovní kanceláře, jako vždy zklamaly, protože se zabývají převážně outgoingem a domácí cestovní ruch je příliš neláká. Podobné výsledky byly získány ze zimního průzkumu (Obr. 21). S ohledem na strukturu návštěvníku (větší podíl mladších a studenti) se zvýšilo procento těch, kteří informace vyhledávají na internetu. Cestovní kanceláře a turistická informační centra se na informovanosti návštěvníků nepodílejí vůbec.

Obr. 20: Jaké informace motivovaly k návštěvě

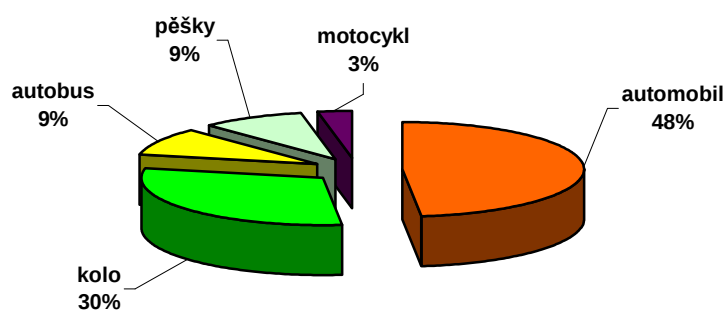
Obr. 21: Jaké informace motivovaly k návštěvě

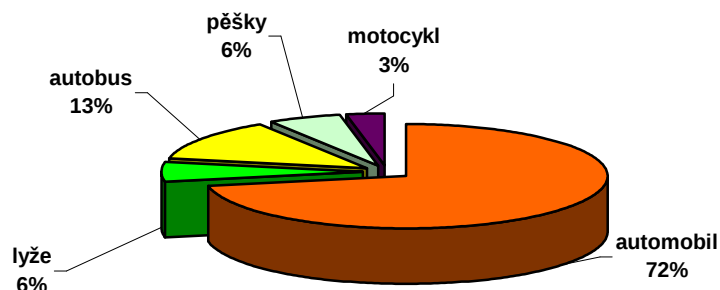
Co se týká použitého dopravního prostředku přímo do regionu (Obr. 22), dominuje, jako všude, auto (resp. motocykl). Otázka byla záměrně položena, jako dopravní prostředek

přímo do Subregionu Velké Dářko a ukazuje se, že významný podíl hraje pro tento region cykloturistika na kterou by se subregion měl zaměřit jak z hlediska infrastruktury, tak i z hlediska propagace. V zimě je podíl automobilů a motocyklů tři čtvrtiny, zvýšil se též podíl dopravy autobusem (Obr. 23).

**Obr. 22: Dopravní prostředek do subregionu
léto**

**Obr. 23: Dopravní prostředek do subregionu
zima**

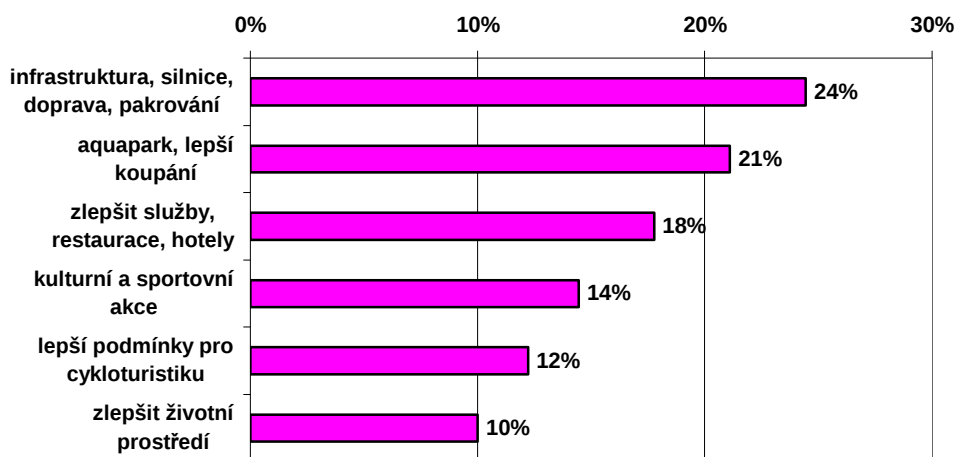

Velmi obtížné bylo zpracovat odpovědi na otevřenou otázku „Co byste doporučil vedení regionu Velké Dářko, aby učinilo pro zvýšení atraktivnosti tohoto regionu pro turisty a návštěvníky?“ V letním průzkumu odpovědělo 47% respondentů, že neví nebo že jsou se vším spokojeni. Struktura odpovědí je pak znázorněna na Obrázku 24 (léto) a 25 (zima). Paleta odpovědí byla opravdu pestrá a bylo třeba vytvořit obecnější kategorie odpovědí, aby bylo možno využít této otázky při další přípravě marketingové studie. Návštěvníci vidí největší problémy v úrovni infrastruktury, stavu komunikací, nedostatečných možností cestovat veřejnou dopravou do destinace a při příjezdu autem problémy s parkováním. Jediná odpověď, která se opakovala mnohokrát bylo slovo aquapark, stejně tak požadavky na

zlepšení podmínek pro koupání v přírodních nádržích. Požadavky na služby byly velmi rozmanité, co se týká restaurací a ubytování šlo především o požadavky na kvantitu než na kvalitu. V odpovědích se objevovaly nápady na pořádání sportovních soutěží a koncertů. V zimním výzkumu jsme se snažili zachovat stejné kategorie odpovědí. Výsledek je poplatný době dokazování (méně často se objevuje požadavek na koupání a více je pocíťován nedostatek kulturních akcí při nepřízní počasí).

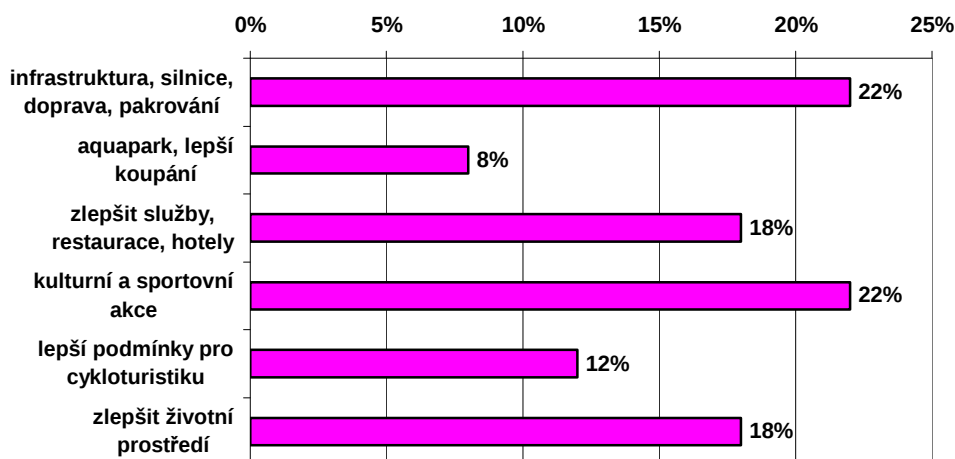
Obr. 24: Co byste doporučoval udělat pro zvýšení atraktivity subregionu Velké Dářko pro návštěvníky?

léto

Obr. 25: Co byste doporučoval udělat pro zvýšení atraktivity subregionu Velké Dářko pro návštěvníky?

zima

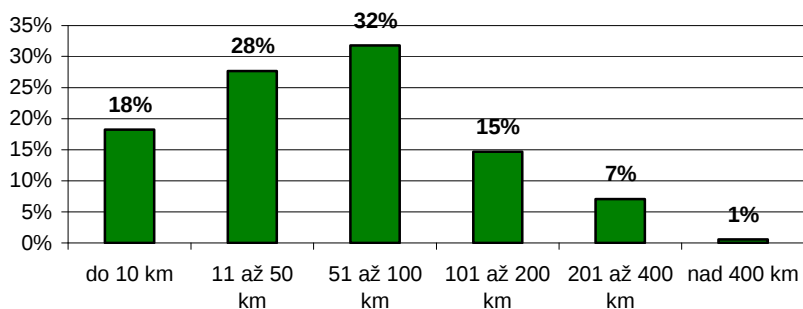
Protože jsme chtěli porovnat průměrnou vzdálenost, kterou jsou návštěvníci ochotni překonat k tomu, aby tento region navštívili s jinými výzkumy v rámci České republiky, zjišťovali jsme vzdálenost bydliště rezidenta od destinace Velké Dářko. Výsledky jsou na Obrázku 26, když průměrná vzdálenost místa bydliště od Velkého Dářka je 79 km. Porovnání

s jinými destinacemi je uvedeno v Tabulce 7. Vidíme, že v lákání turistů má Subregion Velké Dářko ještě značné rezervy. Ze zimního průzkumu (Obr. 27) plyne, že v tomto období tvoří hlavní skupinu návštěvníci, kteří přijeli ze vzdálenosti 51 až 100 km. To je v souladu se zjištěním, že většina návštěvníků pochází z krajů, které sousedí s Vysočinou

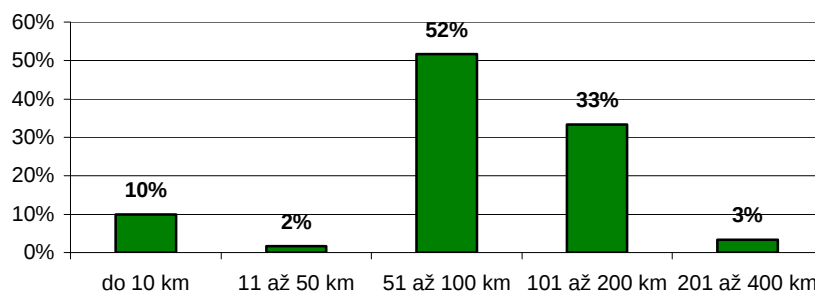
Tabulka 7: Průměrná vzdálenost bydliště návštěvníků od navštívené destinace

Destinace	Průměrný (á)	
	vzdálenost v km	počet dnů
Jindřichův Hradec	383	3,5
České Budějovice	680	2,3
Kutná Hora	1234	1,0
Olomouc	774	2,4
Přerov	291	2,4
Brno	412	4,0
Karlovy Vary	650	8,3
Kolín	181	0,5
Plzeň	612	2,2
Domažlice	94	1,8
Sušice	297	5,5
Kvilda	164	2,8
Strakonice	190	4,7
Nová Bystřice	180	3,7
Velké Dářko	79	2,8

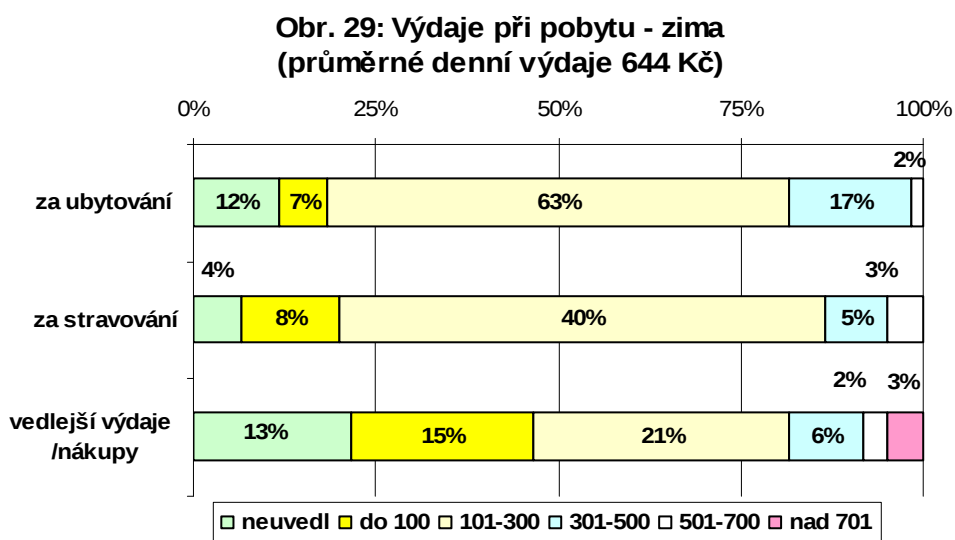
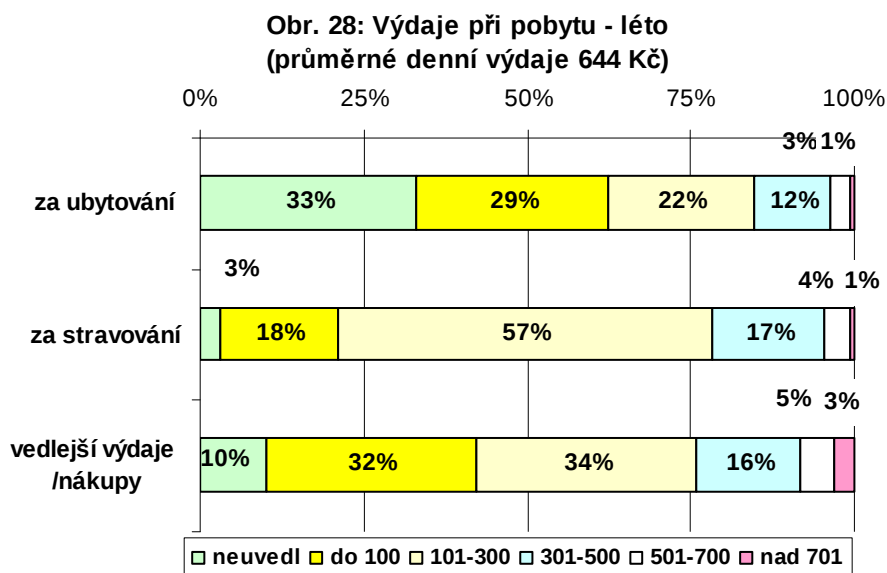
Obr. 26: Vzdálenost od bydliště
(průměr 79,2 km)

Obr. 27: Vzdálenost od bydliště
(průměr 99,8 km)

Struktura denních výdajů návštěvníků regionu Velké Dářko je znázorněna na Obr. 28 pro letní průzkum a na Obr. 29 pro zimní průzkum. V Tabulce 8 pak jsou průměrné denní výdaje jednoho návštěvníka regionu Velké Dářko. Je patrné, že regionu dávají přednost rezidenti, kteří se snaží náklady minimalizovat a nejsou ochotni příliš utrácet. Nezbývá než se tomuto typu zákazníků přizpůsobit a zaměřit se na tuto nízkopříjmovou klientelu. Teprve až se povědomí o subregionu zlepší, pak je možné získávat i „movitější“ klientelu.

Tabulka 8: Průměrné denní výdaje návštěvníků (1. sloupec léto, 2. sloupec zima)

Za ubytování (Kč)	192	234
Za stravování (Kč)	228	218
Vedlejší výdaje (Kč)	225	233
Celkem (Kč)	644	685

S využitím údajů získaných z marketingového výzkumu návštěvníků v Subregionu Velké Dářko a údajů podnikatelů o obsazenosti ubytovacích zařízení v jednotlivých částech roku jsme se pokusili odhadnout počet návštěvníků, kteří navštívili subregion v létě a na podzim 2007 (označeno v tabulce jako léto) a v zimě a na jaře 2007/8. Odhady jsou v následující tabulce. Celkový počet návštěvníků byl odhadnut na 41 000, z toho turistů (vícedenních návštěvníků) bylo asi 19 000. Z tohoto pohledu je turistů v zimě více než v létě. Při podrobnějším zkoumání je však patrné, že většina přijíždí v období březen až květen a na skutečně zimní období (prosinec až únor) by jich zhruba připadlo 8 až 9 tisíc. Jestliže podle údajů ČSÚ navštívilo v roce 2005 asi 400 000 turistů, pak podíl subregionu tvoří asi 5 % z tohoto počtu turistů.

Tabulka 9:

Odhad počtu návštěvníků Subregionu Velké Dářko v roce 2007/8							
	počet lůžek	podíl ubytovaných	doba pobytu (dny)	vytíženost lůžek	počet návštěvníků	počet turistů	počet výletníků
léto	361	0,3	4,3	0,65	27 000	8 000	19 000
zima	361	0,83	3,3	0,26	14 000	11 000	3 000
Odhad počtu návštěvníků, turistů a výletníků za rok					41 000	19 000	22 000

6.3 Profil letního a zimního návštěvníka Subregionu Velké Dářko

Z letního a zimního průzkumu lze učinit tyto závěry:

- ⇒ Většina letních návštěvníků subregionu se rekrutuje z obyvatel kraje Vysočina a sousedních krajů. V zimě převažují návštěvníci s okolních krajů.
- ⇒ Typickým letním návštěvníkem je rezident středního věku ze středně velkého města (10 až 50 tisíc obyvatel). Jde zřejmě převážně o obyvatele s nižšími příjmy, dokonce je relativně hodně zastoupena skupina studenti a nezaměstnaný. V zimě by byl typickým návštěvníkem vysokoškolsky vzdělaný člověk, který je mladší než letní návštěvník.
- ⇒ Hlavním důvodem návštěvy je dovolená nebo kratší výlet. Jde o skupinu obyvatel, kteří se sem opakovaně vrací, především v průběhu letních dovolených. V zimě výrazně převažují turisté, kteří se v regionu i ubytují. Zajímavé je, že vypočtený průměrný celkový počet návštěv respondentů lze odhadnout na 21 a to jak pro letní tak i zimní průzkum.
- ⇒ Poměrně vysoký podíl (55 %) tvoří vícedenní návštěvníci, kteří se zde nebo v nejbližším okolí ubytují. Turisté stráví průměrně v regionu 4,3 dne. Dávají však přednost levnějším formám ubytování. V zimním průzkumu je dokonce podíl vícedenních návštěvníků 87 %, kteří průměrně stráví v regionu 3,3 dne.
- ⇒ Velkým problémem je vysoká „sezónnost“. Letní návštěvníci preferují letní pobyt v téměř 90 %, ale i zimní návštěvníci jezdí nejčastěji do regionu v létě. Vedle Velkého Dářka

navštíví nejčastěji také Žďár nad Sázavou. Zimní návštěvníci mají nejčastěji namířeno do skanzenu Veselý kopec.

- ⇒ Většina vícedenních turistů se ubytuje právě v regionu Velké Dářko nebo v blízkém Žďáru. Zimní turisté tu bydlí prakticky všichni. Návštěvníci dávají přednost levnějším formám ubytování, tedy penzionům a turistickým ubytovnám.
- ⇒ To co návštěvníky láká k návštěvě je především příroda, tedy lesy a krajina tohoto koutu Českomoravské vrchoviny a možnost provozování rekreačního sportu a turistiky. V zimě se častěji věnují kulturním aktivitám než v létě.
- ⇒ Vedle rekreace a odpočinku se často věnují cykloturistice, jako hlavní pohybové aktivitě v létě a prakticky všichni, kteří přijeli za rekreací a na dovolenou se v zimě věnují běžkám.
- ⇒ Většina návštěvníků přijíždí s rodinou nebo s přáteli a známými. S ohledem na mladší věk zimních návštěvníků cestují častěji s kamarády.
- ⇒ Kvalita ubytování a stravování odpovídá podle čtyř pětin respondentů zvolené kategorii těchto služeb.
- ⇒ V drtivé většině jde o individuální návštěvníky, kteří přijíždí do regionu autem a nebo, pokud jsou ubytováni mimo region, sem zavítají v rámci cyklistických výletů. Podobně jako u jiných průzkumů podíl motorizovaných návštěvníků (auto) v zimě roste. Při zjištěné četnosti návštěv v regionu nepřekvapí, že hlavním motivem návštěvy jsou zkušenosti z minulých návštěv a reference od známých.
- ⇒ Nejčastěji doporučují pro zvýšení atraktivity destinace Velké Dářko investovat do infrastruktury, kvality silnic a možností parkování a zpřístupnění regionu veřejnou dopravou. Také doporučují zlepšit podmínky pro koupání v přírodních nádržích a vybudovat aquapark. Zimní návštěvníci nejčastěji doporučují pořádání různých kulturních akcí, které by mohly region zatraktivnit pro turisty.
- ⇒ Průměrná vzdálenost bydliště letního návštěvníka Velkého Dářka od jeho bydliště je 79 km a při započtení skupiny výletníků stráví návštěvníci v regionu průměrně 2,8 dne. To je výrazně horší než u Nové Bystřice v regionu Česká Kanada (180 km a 3,7 dne), což je samozřejmě dáno polohou Nové Bystřice na hranicích s Rakouskem. V zimě je průměrná trasa, kterou musí návštěvník z místa bydliště překonat, dokonce 100 km. Přesto zde stráví v průměru o jeden den méně než v létě.
- ⇒ Průměrné „letní“ výdaje za jeden den pobytu (ubytování 192 Kč, stravování 228 Kč, vedlejší výdaje 225 Kč, celkem 644 Kč) potvrzují, že většina návštěvníků vyhledává tento subregion především proto, že náklady na pobyt jsou zde nízké a to průměr se ještě zvyšuje především díky těm, kteří v tomto subregionu přímo nebydlí. Průměrné výdaje návštěvníků, kteří přijíždí v zimě jsou prakticky totožné.
- ⇒ S využitím údajů o obsazení ubytovacích zařízení a marketingového výzkumu návštěvníků byl odhadnut počet návštěvníků v Subregionu Velké Dářko. Za rok přijede do subregionu asi 41 000 návštěvníků, z toho 19 000 turistů, kteří zde stráví alespoň jednu noc. To představuje 5 % turistů kraje Vysočina.

7. POSTOJE HLAVNÍCH SUBJEKTŮ V SUBREGIONU

7.1 Správa CHKO Žďárské vrchy

Účastníci jednání:

Mgr. Pavel Vaněk, vedoucí Správy CHKO Žďárské vrchy, **Petr Matějka**, referent pro stavební činnost, **J. Vaníček**, **Z. Laštovička** – VŠPJ Jihlava

1. **Zdůvodnění pracovní návštěvy:** Rozpracovaná akce „Marketingová studie cestovního ruchu Subregionu Velké Dářko“ (autor VŠPJ Jihlava).
2. **Problémy k řešení:** Špatný stav naučné stezky kolem Velkého Dářka, stav spolupráce mezi CHKO Žďárské vrchy, vedením Subregionu Velké Dářko a majitelem významných vodních a lesních ploch v subregionu dr. Radoslavem Kinským, definitivní identifikace prameniště řeky Sázavy a Svratky v oblasti Subregionu Velké Dářko, problematika zřízení ekologického a návštěvnického centra v oblasti subregionu, připomínkové vyjádření Správy CHKO k marketingové studii.
3. **Naučná stezka kolem Velkého Dářka:** Žádost o grant na rekonstrukci naučné stezky musí podat vedení Subregionu Velké Dářko, které zároveň vypracuje projekt – Správa CHKO žádost o grant písemně podpoří a doporučí. Vlastní práce mohou provést odborní zaměstnanci dr.R.Kinského.
4. **Identifikace pramene řek Sázavy a Svratky:** Dosud nevyřešený problém. Pracovníci VŠPJ tlumočili názor prof. Jaromíra Demka (konstatováno, že neodpovídá situaci v terénu). Prof. Demek také doporučil modernější studii doc. RNDr. Huberta Kříže, DrSc., který se problematikou pramenišť zabývá. Zástupci Správy CHKO konstatovali, že problém je nyní z jejich iniciativy řešen jinými odborníky a že budou zástupce VŠPJ o výsledcích informovat.
5. **Problematika zřízení ekologického a návštěvnického centra:** Správa CHKO plánuje výstavbu zařízení v lokalitě Radostín (příp.Škrdlovice). Plánovaný rok zahájení výstavby je 2009, uvedení do provozu – rok 2010, odhadované náklady výstavby (včetně vybavení) činí 10 000 000,- Kč. Odhadované roční náklady na provoz: 1 000 000,-Kč. Nároky na personál (počet 8), mzdy: 1 440 000,- Kč. Správa CHKO by uvítala, kdyby provoz střediska zajistila správa Subregionu Velké Dářko.
6. **Dohoda o připomínkování studie:** Bylo dohodnuto, že odborníci CHKO Žďárské vrchy budou, dle požadavků VŠPJ, připomínkovat vznikající marketingovou studii cestovního ruchu.

7. **Informace o CHKO Žďárské vrchy:** Zástupci instituce poskytli pracovníkům VŠPJ požadované informace (převážně se týkající území Subregionu Velké Dářko).

7.2 Dr. Radoslav Kinský a kol.

Účastníci jednání:

Dr. Radoslav Kinský – majitel žďárského zámku a příslušných vodních a lesních pozemků,
Konstantin Kinský – syn majitele, nyní vedoucí správy nově založené akciové společnosti,
Ing. Rostislav Mívalt – vedoucí pracovník, **J. Vaníček a Z. Laštovička** – zástupci Vysoké školy polytechnické Jihlava

1. **Zdůvodnění pracovní návštěvy:** Rozpracovaná akce „Marketingová studie cestovního ruchu Subregionu Velké Dářko“ (autor VŠPJ Jihlava).
2. **Diskutované problémy:** Stav spolupráce mezi majitelem a vedením Subregionu Velké Dářko, problém čistoty vody ve Velkém Dářku, stav naučné stezky kolem Velkého Dářka, otázka holandského projektu ve Škrdlovicích, stanovisko rodiny Kinských k cestovnímu ruchu v regionu.
3. **Spolupráce mezi majitelem a Subregionem Velké Dářko:** Konstatováno, že jednání probíhají, v lednu uskutečněna porada se starosty (bez výstupu ve formě písemného zápisu).
4. **Čistota vody ve Velkém Dářku:** Ing. Mívalt konstatoval, že chov ryb je množstevně optimalizován. Tmavé zbarvení vody není způsobeno rybí osádkou, ale rašelinovým podkladem a okolím. Dále bylo připomenuto že do rybníku vtékají odpadní vody z obcí Škrdlovice (přes čističku) a Karlov (bez čističky – tedy přímo!). Problematika nedostatečně vybavených toalet u rekreačních zařízení v úseku hráze Velkého Dářka. U rybníka Nového je situace podstatně kritičtější – u 350 chat odtékají odpadní vody ze žump do centrálního kanálu – odtud bez úprav do Nového rybníka.
5. **Rekonstrukce naučné stezky kolem Velkého Dářka:** Majitelé konstatovali, že v případě získání grantu na opravu stezky, jsou jejich zaměstnanci připraveni celou akci odborně a ve vysoké kvalitě provést.
6. **Rodina Kinských je pro rozšíření cestovního ruchu v oblasti,** ale cestou zkvalitňování služeb návštěvníkům a důraznější ochranou přírody. Uvažuje o stavbě vlastního vzorového rekreačního zařízení. Staví se negativně k projektu holandské zástavby ve Škrdlovicích. Pokud bude realizován – nedovolí úpravy břehů Velkého Dářka formou různých technických mol pro kotvení lodí atd.

7.3 Názory starostů a podnikatelů

7.3.1 Samospráva obcí

Výsledky výzkumu:

Tabulka: Nejvýznamnější atraktivita pro CR v obci – názory starostů

Atraktivita	Počet odpovědí
Okolní příroda	6
Cykloturistika	4
Pěší turistika	3
Zimní turistika, rybníky	Po 2
Přírodní rezervace, vodní a zimní sporty, naučné stezky, trasy po Žďárských horách, blízkost Velkého Dářka	Po 1

Tabulka: Nejvýznamnější atraktivita pro CR v subregionu – názory starostů

Atraktivita	Počet odpovědí
Rybník Velké Dářko	9
Okolní příroda, cykloturistika, přírodní rezervace	Po 4
Lesy, pěší turistika, lyžařské trasy	Po 3
Zimní turistika, naučná stezka	Po 2
Rybníky, vodní sporty, zimní sporty, památky, sklárna Beránek (sklářská huť), vody, stráně, houbaření, přehradní nádrž Stučka, PR niva Sklenského potoka, Boží muka, smírčí kameny, historický kamenný most, životní prostředí, historie železářství, Radostínské rašeliniště, cyklotrasy, Štíří důl, klidné okolí	Po 1

Investice: 8 664 000,- Kč

Dopad investic: zvýšení počtu přenocování (o 5 tisíc)
nová pracovní místa
zvýšení bezpečnosti turistů, cyklistů a lyžařů
udržovací náklady

Rozvoj CR v obci: spíše nekoordinovaný (6 respondentů)
spíše koordinovaný (3 respondenti)

Názory obyvatel obce na rozvoj CR: neutrální (6 respondentů)
spíše kladné (3 respondenti)

Názory obyvatel nejsou vyhodnocovány: 7 respondentů

Názory jsou vyhodnocovány: 1 respondent

Názory jsou vyhodnocovány občas: 1 respondent

Turistické atraktivity, o nichž se vůbec neví:

Historie těžby rašeliny, síťování, udržování tradic procesí sv. Rozálie, rybník Jordán (lekníny), Boží muka, zaniklé železárny, historie výroby oceli na Žďársku a Vysočině, uhlířské tradice.

Doporučení pro zvýšení atraktivnosti regionu pro návštěvníky a turisty:

Uvolnit pracovní sílu pro koordinaci činnosti subregionu, zajištění finančních prostředků pro CR, rozšíření sítě cyklotras, zvýšení aktivity při získávání dotačních prostředků na zatraktivnění subregionu, propojit obce subregionu cyklotrasami s napojením na cyklotrasy ostatních regionů, propagace místních a přírodních zajímavostí, zásadní oprava (povolení stavby) infrastruktury v nejbližším okolí V.Dářka (pláž, parkoviště), doplnění cyklotras, koordinace a propojení běžeckých tratí, dokončit a realizovat projekt cyklostezek.

Spolupráce s ostatními obcemi a s podnikateli:

Spolupráce	s ostatními obcemi	s podnikateli
<i>pravidelně</i>	3	1
<i>občas</i>	2	4
<i>příležitostně</i>	2	2
<i>vůbec</i>	2	2

Požadovaná role samosprávy:

Požadovaná role samosprávy	velmi silná	spíše silná	spíše slabá	velmi slabá	neměla by zasahovat vůbec
<i>v řízení a koordinaci rozvojových aktivit</i>	2	3	2	0	2
<i>v regulaci CR v území</i>	1	1	5	0	2
<i>v tvorbě produktů CR</i>	1	1	2	2	3
<i>v poskytování ubytovacích služeb</i>	0	4	2	2	1
<i>v provozu informačních a rezervačních systémů</i>	1	3	3	1	1
<i>v propagaci území</i>	3	4	1	0	1
<i>v rozvoji lidských zdrojů pro CR</i>	0	1	4	0	4

Subjekty významné pro CR:

v obci		mimo obec
<i>TJ Vojnův městec</i>	<i>subregion</i>	<i>Subregion Velké Dářko</i>
<i>penzióny v obci</i>	<i>obec</i>	<i>ubytovací a stravovací kapacity</i>
<i>Vagon Expres</i>	<i>sklárna</i>	<i>sportovní kluby</i>
<i>restaurace Polnička,</i>	<i>račínská Hospůdka</i>	<i>restaurace Šimák</i>
<i>restaurace U Šimáka</i>	<i>penzion Tisůvka</i>	<i>penzion Velké Dářko</i>
<i>tenisový klub Radostín</i>	<i>výukové středisko MÚ Brno</i>	<i>Škrdlovice</i>
<i>ubytovací a stravovací kapacity</i>	<i>motorest Galerie</i>	
	<i>chatky</i>	

Projekty zaměřené na rozvoj CR:

- Oprava a údržba cestovní sítě a veřejných prostranství
- "Bezpečně na kole krajem Vysočiny"
- Cyklotrasy obec Vojnův Městec (43,7 mil. Kč)
- Záměr přípravy turistického ubytování pro 20 osob
- Výstavba soukromého penzionu
- Cyklotrasy
- Sportoviště
- Koupaliště
- Vybudování cyklistické stezky (naučné) z obce Radostín na hráz rybníka Velké Dářko (zhotovena studie, připravuje se projekt)
- Osazení stezky novými informačními tabulemi

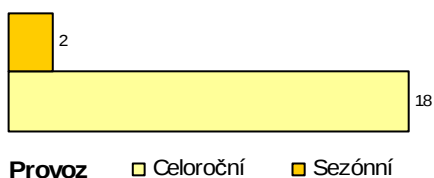
Závěry:

- ⇒ Reprezentanti **samosprávy obcí** považují za nejvýznamnější atraktivitu pro cestovní ruch okolní přírodu, lesy a cyklotrasy. Za nejvýznamnější atraktivitu Subregionu Velké Dářko pak především rybník Velké Dářko, okolní přírodu, cykloturistiku a přírodní rezervace.
- ⇒ Investice obcí do cestovního ruchu činily ve sledovaném období necelých 9 milionů Kč. Rozvoj cestovního ruchu v obcích jejich představitelé hodnotí jako spíše nekoordinovaný.
- ⇒ Názory obyvatel obcí na rozvoj cestovního ruchu většinou nejsou vyhodnocovány, otázkou je, zda jsou vyhodnocovány vůbec.
- ⇒ Za dosud málo známé turistické atraktivity vhodné ke zviditelnění pro rozvoj cestovního ruchu jsou uváděny: historie těžby rašeliny, výroba oceli, rybník Jordán, zaniklé železárny a uhlířské tradice.
- ⇒ Spolupráce s ostatními obcemi je většinou občasná nebo příležitostná, pravidelně probíhá pouze ve třech případech.
- ⇒ Spolupráce obcí s podnikateli je rovněž občasná a příležitostná, pravidelná pouze v jednom případě
- ⇒ Požadovaná role samosprávy v řízení a koordinaci rozvojových aktivit je nejednotná, mírně převažuje role silná nad slabou.
- ⇒ V regulaci cestovního ruchu v území a v tvorbě produktů cestovního ruchu je preferována role slabá, v poskytování ubytovacích služeb a v provozu informačních a rezervačních systémů se střetávají výrazně protichůdné názory.
- ⇒ V propagaci území převažuje role silná, v rozvoji lidských zdrojů pro cestovní ruch naopak role slabá.

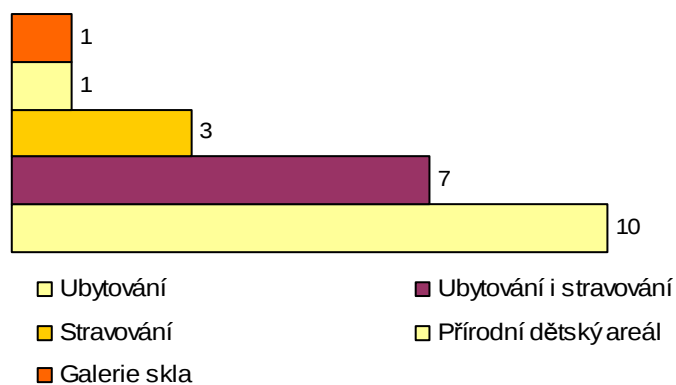
7.3.2 Podnikatelé

Výsledky výzkumu:

Dotázáno bylo celkem dvacet podnikatelských subjektů:

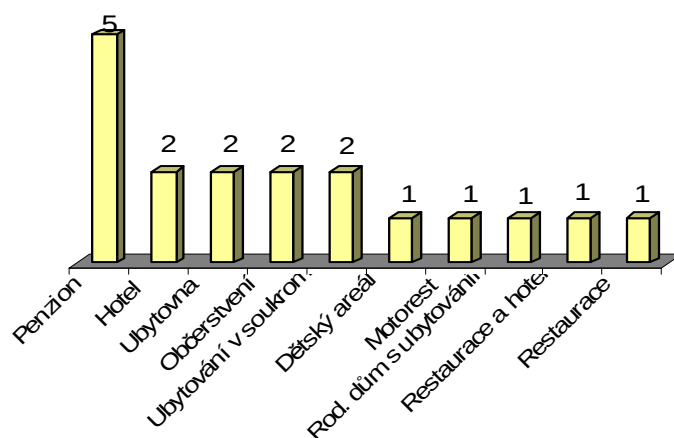

Typ zařízení:

Kapacita zařízení:	lůžek	361
	stolů	238
	židlí	1 471
	pokojů	109
	apartmány	3

Typ zařízení:

rekreace, lyžaři, běžkaři, obchodní cestující, projíždějící turisté, členové mysliveckých a střeleckých spolků, sportovní střelci, účastníci výcvikových kurzů

Tabulka: Nejvýznamnější atraktivita pro CR v obci – názory podnikatelů

Atraktivita	Počet odpovědí
Okolní příroda	12
Cykloturistika	12
Pěší turistika	6
Zimní turistika, Velké Dářko	Po 3
Zimní a letní sporty, trasy po Žďárských vrších, lesy, houbaření	Po 2
CHKO, lyžování, sklářské hutě, střelectví, vodní sporty, čistý vzduch, rybaření, krajina, naučná stezka Velké Dářko.	Po 1

Tabulka: Nejvýznamnější atraktivita pro CR v subregionu – názory podnikatelů

Atraktivita	Počet odpovědí
Okolní příroda	2
Rybník Velké Dářko, cykloturistika, lesy, běžecké trasy	Po 1

Investice do infrastruktury a služeb CR: 33 760 000,- Kč

Dopady investic:	zvýšení počtu návštěvníků	4
	zvýšení spokojenosti návštěvníků	1
	udržení provozu	1
	nárůst ubytovaných osob	1
	možnost poskytnout ubytovací služby	1

ostatní zaškrtnávají odpověď: *neprojevily se*

Rozvoj CR v obci:	spíše nekoordinovaný	8
	nedokážu posoudit	5
	spíše koordinovaný	4
	živelný	4

Postoje obyvatel obce k rozvoji CR:	neutrální	8
	spíše kladné	7
	nedokážu posoudit	3
	kladné	1
	výrazně záporné	1

Neznámé turistické atraktivita:

Střelnice Světnov, historie železářství, procesí sv. Rozálie, obec Radostín a přilehlé přírodní rezervace, síťování, bývalá těžba rašeliny.

Doporučení pro zvýšení atraktivnosti:

lepší propagace atraktivit subregionu	6
rozšíření cyklotras	3
koordinace a propojení běžeckých tras, napojení z Fryšavy na Dářko a Žďár	3
zvýšit kapacitu koupání a kempu u V.Dářka (sociální zařízení)	2
zlepšení možnosti koupání a táboření	
lepší spolupráce s jednotlivými subjekty CR	
starost o příliv investic pro infrastrukturu	
opravy infrastruktury v oblasti rybníka V.Dářko	
vybudování aqua-parku	
internet	
reklama	
tisk	
snaha o zajištění finančních prostředků pro CR	
instalace většího počtu orientačních map s odkazy na zajímavosti regionu	

Spolupráce s obcí a s ostatními podnikateli:

Spolupráce	s obcí	s ostatními podnikateli
<i>pravidelně</i>	0	0
<i>občas</i>	4	5
<i>příležitostně</i>	10	9
<i>vůbec</i>	3	6

Požadovaná role samosprávy:

Požadovaná role samosprávy	velmi silná	spíše silná	spíše slabá	velmi slabá	neměla by zasahovat vůbec
<i>v řízení a koordinaci rozvojových aktivit</i>	3	6	6	0	3
<i>v regulaci CR v území</i>	0	5	2	3	10
<i>v tvorbě produktů CR</i>	0	5	4	3	8
<i>v poskytování ubytovacích služeb</i>	0	2	7	2	8
<i>v provozu informačních a rezervačních systémů</i>	1	18	1	0	0
<i>v propagaci území</i>	9	8	0	3	0
<i>v rozvoji lidských zdrojů pro CR</i>	0	2	4	4	9

Subjekty významné pro CR:

v obci		mimo obec
penzion Čertův Kámen	občerstvení a dětské atrakce	Subregion Velké Dářko rybník Řeka sklářské hutě Karlov a Škrdlovice restaurace Šimák -Polnička hotel Šimák-Radostín Expres Vagon-Polnička občerstvení Velké Dářko
penzion Velké Dářko	hotely a penziony	
penzion Vysočina	obchod JAWA	
výukové středisko MÚ Brno	sklářská huť Svoboda-Karlov	
penzion Tisůvka	restaurace Polnička	
ubytovna OÚ, Na Devítce, Venkov	ubytovna a sauna TJ Sokol	
hotel a restaurace U Šimáků	hotel Račín	
tenisový klub Radostín	račínská Hospůdka	
Vagon Expres	restaurace U hrocha	

Negativní vlivy na podnikání:

cena vstupů	15
výrazná sezónnost	10
dostupnost lidí s odpovídající kvalifikací	9
dostupnost finančních zdrojů	7
osobní náklady	5
slabá propagace	4
přístup samosprávy	2
místní konkurence	1
provoz zemědělského družstva	1
sousedské vztahy	1
vysoké místní poplatky za ubytování	1

Projekty zaměřené na rozvoj CR:

- Přístavba zahradní restaurace
- Rozšíření provozu penzionu o školící a ubytovací centrum
- Rozšíření zařízení pro brokovou střelbu
- Rekreační areál Velké Dářko (investice 30mil.Kč)
- Vánoční výstavy skla a dárkového zboží
- Zpevnění parkoviště a rozšíření vjezdu pro autobusy
- Přestavba sportovního areálu
- Prodloužení dětské železnice
- Drobné atrakce pro rodiny s dětmi
- Výstavba sportovního areálu (zhotovena studie, zakoupeny pozemky)
- Stavba hotelu
- Výstavba úschovny kol
- Rekonstrukce další části ubytovací kapacity
- Výstavba zařízení pro sport a hry ubytovaných
- Zateplení ubytovací části penzionu
- Výstavba ubytovacích kapacit
- Rozšíření restaurace a stavba terasy
- Rozšíření ubytovací kapacity
- Vybudování restaurace
- Vybudování sociálního zařízení

- Internetové zasílání všech pokojů
- Zřízení sauny, fit-centra a rozšíření sportoviště

Závěry:

- ⇒ Z dvaceti tázaných **podnikatelských subjektů** má 80 % celoroční provoz a typem zařízení převažuje stravování a ubytování formou penzionu.
- ⇒ Kapacita zařízení je přes jedno sto pokojů s tři sta šedesáti lůžky.
- ⇒ Vytíženost lůžkové kapacity je nejvyšší v letních měsících (červen-srpen), nejméně v zimním období (prosinec-únor).
- ⇒ Vytíženost ve výzkumem sledovaném sektoru vykazuje mírný růst.
- ⇒ Prvořadá orientace mezi návštěvníky směřuje k turistům a rodinám s dětmi.
- ⇒ Za nejvýznamnější atraktivity v Subregionu Velké Dářko je mezi podnikateli považována cykloturistika a příroda.
- ⇒ Investice sledovaných subjektů do infrastruktury a služeb cestovního ruchu činily v období sledovaném výzkumem necelé čtyři miliony Kč. Jejich dopad není příliš markantní, rozměňuje se na zvýšení počtu návštěvníků, jejich spokojenosti, ale také na udržení základního provozu vůbec.
- ⇒ Rozvoj cestovního ruchu v obci je podnikateli hodnocen jako spíše nekoordinovaný či těžko posouditelný.
- ⇒ Neznámé turistické atraktivity jsou téměř shodné s uvedenými představiteli samosprávy. Navíc je uváděna pouze Střelnice Světnov.
- ⇒ Doporučení na zvýšení atraktivnosti směřují zejména k vylepšení propagace atraktivit subregionu, rozšíření cyklotras a k propojení tras běžeckých.
- ⇒ S obcí spolupracuje příležitostně polovina tázaných subjektů, druhá polovina pouze občas nebo vůbec.
- ⇒ Spolupráce s ostatními podnikateli je rovněž spíše příležitostná.
- ⇒ Role samosprávy v řízení a koordinaci rozvojových aktivit je pro podnikatele rozporuplná, polovina tázaných se přiklání k roli silné, polovina k roli slabé až vůbec nezasahující.
- ⇒ V regulaci cestovního ruchu, v tvorbě produktů cestovního ruchu ,v poskytování ubytovacích služeb a v rozvoji lidských zdrojů pro cestovní ruch převažuje role slabá až nezasahující ,
- ⇒ v provozu informačních a rezervačních systémů naopak role silná.

- ⇒ Mezi subjekty významné pro cestovní ruch v obci jsou podnikateli převážně uváděny penziony a hotely, mimo obec pak celkově Subregion Velké Dářko, rybník Řeka, sklářské hutě Karlov a Škrdlovice a stravovací zařízení (restaurace a občerstvení).
- ⇒ Negativní vliv na podnikání je nejvíce mezi podnikateli přisuzován ceně vstupů, výrazné sezónnosti a špatné dostupnosti finančních zdrojů.
- ⇒ Podnikatelské projekty vykazují široké spektrum aktivit směřujících zejména k rozšíření provozu, zvýšení ubytovacích kapacit, rekonstrukcím stávajících objektů a zkvalitnění služeb.

8. SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
- mimořádně zachované přírodní poměry v prostoru subregionu (NPR Dářko a NPR Radostínské rašeliniště, které jsou zařazeny do EVL Dářská rašeliniště a Natury 2000) a v nejbližším i širším okolí (CHKO Žďárské vrchy) - jedinečné zachování řemeslné a výtvarné tradice v subregionu (sklářství, železářství apod.), přerůstající do důležitých a úspěšných podnikatelsko-výtvarných aktivit - dlouholetá tradice cestovního ruchu v regionu umocněná opakovanými návraty turistů a návštěvníků především z kraje Vysočina nebo jeho okolí - Santiniho cyklotrasa - udržované zimní lyžařské trasy - nízká kriminalita - bezpečný region - výhodná poloha v centru České republiky - díky výukovému středisku Masarykovy univerzity soustavný výzkum přírodních poměrů v regionu i v subregionu - vhodné podmínky pro zimní sporty, vodní sporty, cykloturistiku, hypo a agroturistiku (v létě jachting a windsurfing, v zimě snowfering, Kitewing a skatesailing) - právní ustanovení Subregionu Velké Dářko - nevhodnost intenzivního chovu kaprovitých ryb z důvodu nevhodného chemismu vody rybníku Velké Dářko - větrné podmínky vhodné pro vodní letní i zimní sporty např. jachtingu a dalších	- nedostatečná komunikace mezi zástupci obcí v subregionu, zástupci obcí a podnikateli, zástupci obcí a společensko-zájmovými organizacemi - nedostatečná komunikace zástupců subregionu se Správou CHKO Žďárské vrchy a samosprávami sousedních obcí a měst (včetně Žďáru nad Sázavou) - nedostatečná koordinace činností spojených s cestovním ruchem - nedostatečná komunikace zástupců subregionu s většinovým majitelem lesních pozemků a vodních ploch - nevhodný stav čistoty vody v rybnících subregionu (rybníky Nový, Železný, Hamerský a Stříbrný) z důvodu absence nebo nedostatečné kapacity čističek odpadních vod u některých obcí a v chatových oblastech - absence alternativního programu pro turisty v případě špatného počasí - malá nabídka volnočasových aktivit - špatný technický i obsahový stav naučné stezky kolem rybníku Velké Dářko - absence společné propagace cestovního ruchu v subregionu - nedostatek kvalifikovaného personálu pro provoz ubytovacích a stravovacích zařízení v cestovním ruchu - nedostatečný počet kvalitních ubytovacích a restauračních zařízení pro dnešního převážně náročnějšího klienta - nedostatečný počet úředně certifikovaných ubytovacích a stravovacích zařízení vyžadovaných zvláště zahraniční klientelou - nedostatečná propagace a nabídka ubytovacích kapacit v rezervačních systémech - vysoká sezónnost v závislosti na počasí - špatný stav turistických zařízení na hrázi

	rybníka Velké Dářko • slabá nabídka doplňkových služeb pro cykloturistiku • chybí oficiální webová stránka subregionu s nabídkou pro turisty a návštěvníky • nedostatek a špatný stav orientačních a informačních tabulí v terénu
Příležitosti	Ohrožení
• možnost využití strukturálních fondů EU (časově omezená 2007 – 2013) • možnost využití finančních zdrojů na úrovni kraje Vysočina a ČR • vytvoření nových pracovních míst v souvislosti s rozvojem CR • možnost nabídky programů CR pro jednotlivé segmenty trhu CR • koordinace společné propagace subregionu s okolními regiony • spolupráce se Správou CHKO Žďárské vrchy • vytváření společných produktů cestovního ruchu s okolními regiony • propojení obcí subregionu místní cyklotrasou s napojením na dálkové cyklotrasy a cyklotrasy okolních regionů • propojení obcí subregionu místní lyžařské trasy s napojením trasy okolních regionů	• možnost překročení hranice trvale udržitelného cestovního ruchu v subregionu • neuskutečnění dohody o společném postupu (případně určité toleranci) v rámci propagace a rozvoje cestovního ruchu a ochrany přírody v subregionu s většinovým majitelem lesních pozemků, vodních ploch a dalších pozemků v zájmovém území • pokles zájmu o subregion z důvodů špatné infrastruktury, změny trendů v CR apod. • ohrožení okolními regiony, které dokáží získat větší zájem turistů lepší propagací a službami • absence společné marketingové strategie s okolními regiony

9. NÁVRHOVÁ ČÁST STUDIE

9.1 Strategická vize rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko

Subregion Velká Dářko by se měl stát v průběhu sedmi až deseti let významnou turistickou destinací především domácího cestovního ruchu v České republice, jednou z nejnavštěvovanějších rekreačních oblastí kraje Vysočina a v budoucnu i velkým objevem pro zahraniční turisty. Hlavním nosným tématem subregionu by mělo být téma „Subregion Velké Dářko – vstupní brána do Žďárských vrchů, ekologicky nejčistší oblasti České republiky“.

9.2 Hlavní cíle rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko

K naplnění strategické vize byly stanoven tyto marketingové cíle, jejichž míra dosažení bude pravidelně vyhodnocována:

- Cíleně vyvíjet produkty cestovního ruchu a rozvíjet propagaci území tak, aby v průběhu 7 – 10 let minimálně 50 % návštěvníků zůstávalo v regionu 4 – 5 dnů a zvýšily se průměrné výdaje návštěvníků o 30 % oproti roku 2007
- Zvýšení počtu turistů nejméně o 20 % v průběhu 7 – 10 let

K měření míry dosahování těchto cílů bude použito:

- 1) Monitoring návštěvníků (každé dva roky vždy v létě a v zimě) se sledováním výše uvedených parametrů.
- 2) Řízené rozhovory s podnikateli a starosty (každé 2 roky)

Monitoring návštěvníků i řízení rozhovory zajistí pracovník destinačního managementu subregionu (viz navrhovaná opatření). Takto získané poznatky budou podkladem pro úpravu taktických plánů k dosažení výše uvedených cílů.

Zdůvodnění strategické vize:

Z průzkumu vyplynulo, že subregion navštěvují převážně obyvatelé kraje Vysočina a nebo návštěvníci ze sousedních krajů. Subregion nemá zatím předpoklady stát se významnou destinací incomingového cestovního ruchu. Pokud však budou realizována opatření, která jsou navržena v této studii, je předpoklad, že si tuto dosud neobjevenou destinaci oblíbí i zahraniční turisté.

9.3 Priority rozvoje cestovního ruchu v Subregionu Velké Dářko

K realizaci výše uvedené vize rozvoje cestovního ruchu v subregionu vedou dvě hlavní priority:

I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.

- I/1 Zřízení ekologického a návštěvnického centra CHKO Žďárské vrchy
- I/2 Rekonstrukce naučné stezky kolem Velkého Dářka
- I/3 Vybudování geoparku, jako atraktivity turistické destinace
- I/4 Realizace společného projektu využití hráze Velkého Dářka s rodinou Kinských a již fungujícími podnikateli včetně CHKO na vybudování infrastruktury cestovního ruchu
- I/5 Vybudování nebo vylepšení ubytovacích a stravovacích zařízení, včetně výstavby wellness infrastruktury v jednotlivých ubytovacích zařízeních
- I/6 Vybudování bazénů nebo koupališť v několika obcích subregionu
- I/7 Vybudovat chybějící čističky odpadních vod

Zdůvodnění priority č. I:

Pokud chce subregion naplnit svou vizi „Subregion Velké Dářko – vstupní brána do Žďárských vrchů, ekologicky nejčistší oblasti České republiky“, je k tomu třeba vytvořit podmínky, aby přesvědčil návštěvníka, že tomu tak skutečně je. Musí jednak dále zvyšovat čistotu životního prostředí a vybudovat atraktivity cestovního ruchu, které tento záměr podpoří. Dále je třeba vytvořit podmínky pro koupání návštěvníků v hlavní turistické sezóně v kvalitní čisté vodě a umožnit jim relaxaci po návratu z letních i zimních turistických výletů (sauny, fitcentra, vířivky apod.).

II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

- II/1 Vytvoření vlastních webových stránek subregionu a jejich pravidelná aktualizace
- II/2 Identifikace pramene řek Sázavy a Svratky a vybudování s tím spojených turistických atraktivit

- II/3 Vytvoření organizace pro cestovní ruch v subregionu včetně partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a obsazení funkce manažera této organizace, jehož hlavní náplní bude příprava projektů subregionu a produktů cestovního ruchu
- II/4 Vydání propagačních materiálů o subregionu včetně možnosti využití stávajících materiálů CHKO k propagaci subregionu, vydání společného kalendáře, zajištění výroby suvenýrů, které připomenou tradici některých řemeslných výrob v subregionu
- II/5 Vzdělávací akce pro podnikatele a pracovníky v cestovním ruchu, certifikace ubytovacích zařízení

V rámci marketingové komunikace doporučujeme se zaměřit na tyto cílové skupiny:

- **Návštěvník středního věku** (jednotlivci, páry, skupiny) - klíčový produkt turistika, cykloturistika, koupání, běžecké lyžování, naučná stezka.
- **Mladí lidé** - klíčový produkt letní a zimní adrenalinové sporty, různé druhy turistiky.
- **Rodiny s malými dětmi** – klíčový produkt agroturistika, koupání.
- **Senioři** - klíčový produkt nenáročná procházky, naučná stezka, sklárny, Zelení hora, skanzen Vysočina.

Zdůvodnění priority č. II:

Jeden z hlavních faktorů, které brání dalšímu rozvoji cestovního ruchu v subregionu je jeho nedostatečné řízení, prakticky neexistující spolupráce subjektů, které jsou nebo mohou být zainteresovány na jeho rozvoji. Dalším problémem je nedostatečná propagace regionu. Při tvorbě produktů CR a při marketingové komunikaci doporučujeme se zaměřit na vybrané segmenty trhu a cílové skupiny. Při jejich výběru jsme vycházeli z výsledku provedených marketingových šetření, ale i podle možností, které může subregion návštěvníkům nabídnout. K odstranění těchto nedostatků by měla sloužit opatření v rámci priority II.

9.4 Charakteristika jednotlivých opatření (aktivit)

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovávají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.			
Název opatření: I/1 Zřízení ekologického a návštěvnického centra CHKO Žďárské vrchy			
Popis aktivity: Správa CHKO plánuje výstavbu zařízení v lokalitě Radostín (příp.Škrdlovice).			
Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Nejvýznamnější atraktivita v subregionu	Návštěvníci i obyvatelé subregionu	Subregion Velké Dářko	CHKO Žďárské vrchy
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Výstavba 10 mil. Kč. Provoz 1,5 mil Kč/rok	ROP Jihovýchod	CHKO, Subregion	2009 -10

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovávají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.			
Název opatření: I/2 Rekonstrukce naučné stezky kolem Velkého Dářka			
Popis aktivity: Naučná stezka je neutěšeném stavu. Je třeba zpracovat nový projekt a realizovat nově jak vlastní stezku, tak i informační tabule a doplňková zařízení pro turisty (lavičky, odpadkové koše, přístřešky apod.)			
Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Obnova významné atraktivity v subregionu	Návštěvníci subregionu	Subregion Velké Dářko	CHKO Žďárské vrchy, Majitel pozemku Dr.Kinský
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Výstavba 2 mil. Kč. Provoz 0,05 mil Kč/rok	ROP Jihovýchod	Plně hrazeno z fondů EU	2009 -10

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovávají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.			
Název opatření: I/3 Vybudování geoparku, jako atraktivity turistické destinace,.			
Popis aktivity: Žďárské vrchy jsou významnou geologickou lokalitou. V současné době je trend budování geoparku, který seznámí návštěvníky s geologickým vývojem regionu a hlavními druhy hornin, které se zde vyskytují. Je velkým lákadlem pro rodiny s dětmi i další návštěvníci, kteří preferují poznávací turistiku. Geopark by mohl být v některé obci subregionu			
Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Vybudování nové atraktivity	Návštěvníci subregionu, především senioři a rodiny s dětmi	Subregion Velké Dářko. případně některá obec.	CHKO Žďárské vrchy
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Výstavba 3 mil. Kč. Provoz 0,05 mil Kč/rok	ROP Jihovýchod	Plně hrazeno z fondů EU	2010 -12

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovávají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.

Název opatření: I/4 Realizace společného projektu využití hráze Velkého Dářka s rodinou Kinských a již fungujícími podnikateli včetně CHKO na vybudování infrastruktury cestovního ruchu

Popis aktivity: Hlavním cílem návštěvníků Subregionu Velké Dářko je hráz tohoto rybníka. V současné době se nachází v neutěšeném stavu. Bude nutné odstranit některé stavby, které se nevyužívají a znehodnocují celý prostor hráze a investovat peníze do zlepšení zařízení, která jsou v provozu. Majitel panství Dr.Kinského má v plánu zde vybudovat ubytovací zařízení, které by splňovalo požadavky náročných turistů, včetně zahraniční klientely

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Vybudování základní infrastruktury CR v subregionu	Návštěvníci subregionu z ČR i ze zahraničí	Účelové sdružení podnikatelů	Subregion Velké Dářko Město Žďár n.S.
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Lze těžko odhadnout. Půjde řádově o 100 mil.Kč.	ROP Jihovýchod asi z 50 %	Soukromí investoři	Postupně v letech 2009 -14

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovávají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.

Název opatření: I/5 Vybudování nebo vylepšení ubytovacích a stravovacích zařízení, včetně výstavby wellness infrastruktury v jednotlivých ubytovacích zařízeních

Popis aktivity: V současné době rostou nároky turistů a stále klesá zájem o ubytovací zařízení nižších kategorií. Ubytovací zařízení musí nabídnout návštěvníkovi komplexní služby, jako jsou sauny, fitcentra, možnost sledování vide programů, počítačových her apod. V současné době je možnost získat významnou část prostředků na tyto investice ze strukturálních fondů EU.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Zlepšení kvality služeb pro ubytované hosty v subregionu	Návštěvníci subregionu	Soukromí podnikatelé v cestovním ruchu.	Poradenské firmy, VŠPJ
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Lze jen těžko odhadnout	ROP Jihovýchod asi z 50 %	Soukromí investoři	Postupně v letech 2009 -14

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.

Název opatření: I/6 Vybudování bazénů nebo koupališť v několika obcích subregionu

Popis aktivity: V subregionu je sice dostatek vodních ploch, které jsou však vhodné pro vodní sporty, ale nevyhovují s hlediska dnešních požadavků na koupání. Proto je třeba budovat v některých obcích subregionu bazény nebo přírodní koupaliště s možností čištění vody.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Vybudování atraktivit pro turisty i letní návštěvníky	Turisté a výletníci z širokého okolí	Jednotlivé obce subregionu.	Subregion Velké Dářko
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Jednotlivá koupaliště 1 až 2 mil. Kč	ROP Jihovýchod	Malý podíl obcí, které budou investovat	Postupně v letech 2009 -14

Název priority: I. Dobudování infrastruktury cestovního ruchu a další investice, které zachovají vysokou míru kvality životního prostředí v subregionu.

Název opatření: I/7 Vybudovat chybějící čističky odpadních vod

Popis aktivity: Hlavním znečišťovatelem vodních toků a vodních ploch v subregionu jsou kanalizační splašky, které odchází z některých obcí subregionu a chatových bez vyčištění do vodních toků. Cílem je dobudovat systém čističek odpadních vod v subregionu.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Zvýšení čistoty vodních toků v subregionu	Obyvatelé a návštěvníci subregionu	Jednotlivé obce subregionu.	Subregion Velké Dářko
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Lze těžko odhadnout bez zpracování projektu	OP Životní prostředí	Malý podíl obcí, které budou investovat	Postupně v letech 2009 -15

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/1 Vytvoření vlastních webových stránek subregionu a jejich pravidelná aktualizace

Popis aktivity: Dnes platí zásada, že ten kdo není na internetu, jakoby neexistoval. Proto první předpoklad vytvoření trvalé komunikace mezi subregionem a potenciálními návštěvníky je vytvoření internetových stránek subregionu, ale zajištění jejich pravidelné aktualizace a vytvoření odkazů na tyto stránky na nejdůležitějších internetových portálech.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
www stránky Subregionu Velké Dářko	Potenciální návštěvníci subregionu	Subregion Velké Dářko	VŠPJ Jihlava
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Asi 50 tisíc Kč a 30 tis. Kč/rok	ROP Jihovýchod. Součást většího projektu	Plně hrazené z fondů EU	V roce 2009

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/2 Identifikace pramene řek Sázavy a Svratky a vybudování s tím spojených turistických atraktivit

Popis aktivity: Subregion má velmi důležitou a dosud nevyužitou atraktivitu, která souvisí s vodáckými aktivitami. Je místem významného evropského rozvodí a na jeho území pramení dvě řeky: Svratka a Sázava. Je třeba této skutečnosti využít pro zvýšení atraktivity subregionu, identifikovat polohu těchto pramenů, označit tato místa, doplnit je informačními nebo i výtvarnými díly a vybudovat turistickou stezku k pramení těchto řek..

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Nová atrakce pro turisty	Návštěvníci subregionu	Subregion Velké Dářko	Masarykova univerzita
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Asi 300 tis. Kč	ROP Jihovýchod. Součást většího projektu	Plně hrazené z fondů EU	V roce 2010

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/3 Vytvoření organizace pro cestovní ruch v subregionu včetně partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a obsazení funkce manažera této organizace, jehož hlavní náplní bude příprava projektů subregionu a produktů cestovního ruchu.

Popis aktivity: Jeden z hlavních nedostatků je malá úroveň řízení cestovního ruchu v subregionu a nedostatečná spolupráce obcí vzájemně i obcí a podnikatelů. Cílem je založit Společnost pro cestovní ruch v Subregionu Velké Dářko, která se stane zakladatelem organizace destinačního managementu, který bude zaměstnávat jednoho placeného manažera. Jeho cílem bude organizovat cestovní ruch v subregionu a připravovat projekty pro získání prostředků z evropských, národních i krajských fondů.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Zlepšení řízení CR, přísun peněz na CR.	Samospráva a podnikatelé subregionu	Subregion Velké Dářko	VŠPJ
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Počáteční náklady asi 300 tis. Kč.	ROP Jihovýchod. Součást většího projektu	Plně hrazené z fondů EU	V roce 2009

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/4 Vydání propagačních materiálů o subregionu včetně možnosti využití stávajících materiálů CHKO k propagaci subregionu, vydání společného kalendáře, zajištění výroby suvenýrů, které připomenou tradici některých řemeslných výrob v subregionu.

Popis aktivity: Vedle internetové prezentace je nutné zpracovat i písemné propagační materiály, které by byly dostupné na mnoha místech zdarma (jednoduché a placené reklamou) a jednak by byli v prodeji nejen přímo v subregionu, ale i v informačních střediscích okolních regionů.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Tištěné propagační materiály	Návštěvníci a potenciální návštěvníci subregionu	Subregion Velké Dářko	Podnikatelé v subregionu
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Zhruba 100 tisíc Kč	ROP Jihovýchod. Součást většího projektu	Plně hrazené z fondů EU	V roce 2009

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/5 Vzdělávací akce pro podnikatele a pracovníky v cestovním ruchu, certifikace ubytovacích zařízení

Popis aktivity: Jedna z priorit Evropské unie je celoživotní vzdělávání všech kategorií pracovníků. Největší zárukou regionálního rozvoje je kvalifikovaná a flexibilní pracovní síla. V oblasti cestovního ruchu probíhá řada vzdělávacích akcí jak pro podnikatele, tak pro samosprávu. Subregion by mohl zajistit i vzdělávání pro obyvatele subregionu. Řada hostů požaduje, aby ubytovací zařízení bylo certifikováno podle pravidel Asociace hotelů a restaurací.

Realizační výstup	Cílové skupiny	Garant	Spolupráce
Vzdělaní podnikatelé a certifikovaná zařízení	Podnikatelé a samospráva subregionu	Subregion Velké Dářko	Podnikatelé v subregionu
Odhad fonačních nákladů	Způsob financování	Spolufinancování	Termín
Zhruba 200 tisíc Kč	ROP Jihovýchod. Součást většího projektu	Plně hrazené z fondů EU	V roce 2009 až 2013

Název priority: II. Marketing a management cestovního ruchu, včetně tvorby produktů cestovního ruchu, které zajistí konkurenceschopnost subregionu v soutěži s okolními regiony.

Název opatření: II/6 Nová formulace STATUTU REKREAČNÍ OBLASTI VELKÉ DÁŘKO a zajištění jeho celoročního dodržování

Popis aktivity: V dnešní době, kdy přestaly platit různé příkazy a zákazy z minulé doby a ze strany různých skupin rekreatantů, turistů a návštěvníků je zaznamenáno nevhodné, negativní a nekontrolované chování v přírodně cenných a chráněných územích, je bezpodmínečně nutné opět sladit rekreační využití rybníka koupajícími se plavci s plavbou plachetnic či surfů a v protiváze soustředěné rekreace dodržet vymezení zadní okrajové zóny rybníka s rákosinami jako klidovou pro hnízdění vodního ptactva. Z tohoto důvodu je např. zcela nevhodné pořádání diskoték v hrázních rekreačních zařízeních s hlasitou dunivou hudbou do pozdních nočních až brzkých ranních hodin.

Garant	Spolupráce	Termín
Subregion Velké Dářko	Podnikatelé v subregionu, CHKO Žďárské vrchy, Majitel pozemku Dr.Kinský	V roce 2009

PŘÍLOHY

Příloha č.1:

Dotazník pro návštěvníky Subregionu Velké Dářko

1. Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?

dovolená, odpočinek	výlet	návštěva příbuzných, známých	jiné důvody.....
pouze projíždím	služební cesta	zdravotní pobyt	

2. Jak často navštěvujete region Velké Dářko?

poprvé	podruhé	potřetí	několikrát ročně
asi jednou ročně	jednou za několik let	jinak.....	

3. Ve kterém ročním období do tohoto místa zpravidla zavítáte?

jaro	léto	podzim	zima
------	------	--------	------

4. Jak dlouho se tentokrát zdržíte v tomto regionu?

kolik hodin (bez přenocování).....	kolik dnů
------------------------------------	-----------------

5. Co hodláte v tomto regionu nebo jeho okolí navštívit a nebo jste již navštívil?

Rybník Velké Dářko	Přírodní památky	Sklárny	Žďár n.S.	Veselý Kopec - skanzen	Jiné...
--------------------	------------------	---------	-----------	------------------------	---------

6. Pokud jste zde na více dnů, kde jste ubytován?

V regionu Velké Dářko	Žďár n.S.	Svratka a okolí	Nové Město n.M.a okolí	Jinde.....
-----------------------	-----------	-----------------	------------------------	------------

7. Pokud zde budete nocovat, v jakém zařízení to převážně bude?

hotel	ubytování v soukromí	chata, chalupa	jinak
penzion	kempink/tábořiště	u známých/příbuzných	

8. Jaké byly Vaše priority při výběru tohoto regionu ? (uveďte i více odpovědí)

příroda	čisté životní prostředí	klidné prostředí bez hluku	lesy, krajina	vodní plochy a toky
kultura	historická města a památky	dobře vybavená zařízení pro turisty	kulturní akce a zábava	
sport, pohyb	výkonnostní sport	rekreační sport, turistika	aktivní rekreace	
ostatní	pracovní důvody	soukromé důvody	jiné.....	

9. S kým cestujete?

sám/sama	s rodinou	s kamarády/se známými	se skupinou/se zájezdem
jinak.....			

10. Jaké aktivity jsou při návštěvě regionu klíčové (uveďte i více)

rekreace, odpočinek	pěší turistika, běžky	cykloturistika	jiný sport	lov nebo rybolov	kulturní památky
kultura a vzdělávání (koncerty, konference)	návštěva příbuzných a přátel		jiné.....		

11. Jak jste spokojen s kvalitou ubytování?

dosud jsem nepoužil žádné hromadné ubytovací zařízení	kvalita ubytování odpovídala zvolené kategorii a ceně	byla průměrná a neodpovídala ceně	s kvalitou ubytování jsem byl nespokojen
---	---	-----------------------------------	--

12. Jak jste spokojen s kvalitou stravování?

dosud jsem nepoužil žádné hromadné stravovací zařízení	kvalita stravování odpovídala zvolené kategorii a ceně	byla průměrná a neodpovídala ceně	s kvalitou stravování jsem byl nespokojen
--	--	-----------------------------------	---

13. Co Vás nejvíce inspirovalo (motivovalo) k návštěvě tohoto regionu (označte i více možností) ?

informace CK nebo CA	reference od známých	TIC	noviny, časopisy, film	rozhlas/televize	internet
zkušenosti z minulých návštěv	prospekty/propagační materiál	jiné zdroje informací.....			

14. Jaký dopravní prostředek jste použil (a) ? (uveďte jen dopravní prostředek do regionu)

automobil	motocykl	kolo, lyže	autobus	pěšky nebo jinak.....
-----------	----------	------------	---------	-----------------------

15. Co byste doporučil vedení regionu Velké Dářko, aby učinilo pro zvýšení atraktivnosti tohoto regionu pro turisty a návštěvníky?

16. Odhadněte vzdálenost z místa Vašeho bydliště do tohoto místa?

do 10 km	11 až 50 km	51 až 100 km	101 až 200 km	201 až 400 km	nad 400 km
do 10 km	11 až 50 km	51 až 100 km	101 až 200 km	201 až 400 km	nad 400 km

17. Jste ochoten uvést konkrétní místo Vašeho trvalého bydliště (buď město, či kraj nebo část státu, ve kterém bydlíte?

18. Kolik peněz průměrně vydáte při pobytu v regionu na osobu a den v Kč (bez cestovních výloh) ?

za ubytování	do 100	101-300	301-500	501-700	nad 701
za stravování	do 100	101-300	301-500	501-700	nad 701
vedlejší výdaje/nákupy	do 100	101-300	301-500	501-700	nad 701

19. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena				
stát, ve kterém máte bydliště			ČR	Slovensko		Jiný....
kraj, kde máte bydliště	Vysočina		Jihočeský, Středočeský, Jihomoravský, Pardubický (sousední)			
	ostatní kraje v Čechách			ostatní kraje na Moravě		
počet obyvatel bydliště	do 3 tis	3-10 tis	10-50 tis	50-100 tis	100- 1 mil	nad 1 mil
věk	do 17 let	18-25	26-35	36-45	46-55	56 a více
vzdělání		základní/vyučen		střední		vysokoškolské
zaměstnání	zaměstnanec veřejné služby		zaměstnanec soukromý sektor		podnikatel /živnostník	
	v domácnosti/mateřská		důchodce		nezaměstnaný	

Příloha č.2:

Dotazník pro představitele samosprávy Subregionu Velké Dářko

1) Identifikace

Obec
 Jméno statutárního zástupce
 Počet obyvatel v obci
 Rozpočet
 Dluhová služba

2) Význam obce pro cestovní ruch

a) Jaké jsou dle Vašeho názoru nejvýznamnější atraktivity pro cestovní ruch ve Vaší obci?

.....

b) Jaké jsou dle Vašeho názoru nejvýznamnější atraktivity pro cestovní ruch v Subregionu Velké Dářko?

.....

c) Jak vysoké investice jsou směřovány z obecního rozpočtu do infrastruktury a služeb cestovního ruchu (nová výstavba, ale i opravy infrastruktury, služby pro CR, marketing) v posledních 5 letech – odhad (v Kč/ročně nebo kumulovaně za posledních pět let)

.....

d) Můžete popsat dopady těchto investic? (prokazatelné zvýšení počtu návštěvníků, růst výnosů z rekreačních poplatků, zvýšení zaměstnanost atd.)

.....

e) Je rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci a Subregionu Velké Dářko nahodilý nebo koordinovaný? (označte křížkem)

Koordinovaný	Spíše koordinovaný	Spíše nekoordinovaný	Živelný	Nedokážu posoudit

3) Bariéry a příležitosti rozvoje CR

a) Jaké jsou podle vašeho názoru postoje a názory obyvatel vaší obce na rozvoj cestovního ruchu? (označte křížkem)

Jednoznačně kladné	Spíše kladné	Neutrální	Spíše záporné	Výrazně záporné	Nedokážu posoudit

b) Jsou tyto názory sledovány a vyhodnocovány? (označte křížkem)

ano	občas	ne

c) Existují podle Vašeho názoru v obci turistické atraktivity o nichž se vůbec neví nebo se ví jen velmi málo a má význam realizovat marketingovou kampaň orientovanou na zvýšení povědomí o této atraktivitě?

.....

.....

.....

d) Co byste doporučil vedení Subregionu Velké Dářko, aby učinilo pro zvýšení atraktivnosti tohoto regionu pro turisty a návštěvníky?

.....

.....

d) Spolupracujete při rozvoji CR s ostatními obcemi regionu? (označte křížkem)

pravidelně	občas	příležitostně	vůbec

e) Spolupracujete při rozvoji CR s podnikateli vyvíjejícími aktivity v oblasti cestovního ruchu? (označte křížkem)

pravidelně	občas	příležitostně	vůbec

f) Jakou roli by měla hrát samospráva v níže uvedených oblastech cestovního ruchu? (označte křížkem)

	Velmi silná	Spíše silná	Spíše slabá	Velmi slabá	Neměl by zasahovat vůbec
Řízení a koordinace rozvojových aktivit					
Regulace CR v území					
Tvorba produktů CR					
Poskytování ubytovacích služeb					
Provoz informačních a rezervačních systémů					
Propagace území					
Rozvoj lidských zdrojů pro CR					

g) Které subjekty ve Vaší obci lze považovat za významné pro cestovní ruch (z hlediska jejich faktické činnosti) a pro aktivity zaměřené na rozvoj cestovního ruchu?

ve Vaší obci?.....

.....

a mimo Vaší obec?.....

.....

4) Projekty zaměřené na rozvoj cestovního ruchu

a) Které projektové záměry (projekty) v horizontu příštích let připravujete a nebo se již realizují ve Vaší obci, včetně soukromých subjektů, občanských sdružení a podobně?

Název projektu – stručný popis

Příloha č.3:

Dotazník pro podnikatele Subregionu Velké Dářko

1) Identifikace

Registrovaný Název zařízení:

Vlastník (v případě většího počtu majoritní):

Provoz	sezónní	celoroční	jiný		
Typ zařízení	ubytování	stravování	ubytování i stravování	jiný.....	
Kapacita zařízení	lůžek.....	pokojů.....	stolů.....	židlí.....	jiná charakteristika.....
Kategorie a typ ubytovacího nebo restauračního zařízení					

2) Provozní charakteristiky

a) Certifikace dle oficiální klasifikace lůžkového zařízení (nehodící se škrtněte) Ano/ Ne

b) Pokud jste certifikované zařízení, měla tato certifikace pozitivní vliv vytíženosti lůžkové kapacity? (nehodící se škrtněte) Ano/Ne

c) Vytíženost lůžkové kapacity v % v jednotlivých částech roku nebo odhad počtu denních zákazníků v restauraci:

Prosinec-únor		Červen-srpen	
Březen-květen		Září-listopad	

c) Jaký je vývoj vytíženosti vašeho ubytovacího nebo restauračního zařízení v posledních 5 letech? (označte křížkem)

výrazný růst	mírný růst	stagnace	mírný pokles	výrazný pokles
--------------	------------	----------	--------------	----------------

c) Na jakou skupinu návštěvníků jste orientovaní?

d) Jaké jsou dle Vašeho názoru nejvýznamnější atraktivity pro cestovní ruch v Subregionu Velké Dářko?.....

e) Jaké jsou dle Vašeho názoru nejvýznamnější atraktivity pro CR v subregionu?

f) Jak vysoké investice jste směřovali do infrastruktury a služeb cestovního ruchu (nová výstavba, ale i opravy infrastruktury, služby pro CR, marketing) v posledních 5 letech – odhad (v Kč/ročně nebo kumulovaně za posledních pět let)

g) Můžete popsat dopady těchto investic? (prokazatelné zvýšení počtu návštěvníků apod.)

e) Je rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci a Subregionu Velké Dářko nahodilý nebo koordinovaný ? (označte křížkem)

Koordinovaný	Spíše koordinovaný	Spíše nekoordinovaný	Živelný	Nedokážu posoudit
--------------	--------------------	----------------------	---------	-------------------

3) Bariéry a příležitosti rozvoje CR

a) Jaké jsou podle vašeho názoru postoje a názory obyvatel vaší obce na rozvoj cestovního ruchu? (označte křížkem)

Jednoznačně kladné	Spíše kladné	Neutrální	Spíše záporné	Výrazně záporné	Nedokážu posoudit
--------------------	--------------	-----------	---------------	-----------------	-------------------

b) Existují podle Vašeho názoru v obci turistické atraktivity o nichž se vůbec neví nebo se ví jen velmi málo a má význam realizovat marketingovou kampaň orientovanou na zvýšení povědomí o této atraktivitě?
.....
.....

c) Co byste doporučil vedení Subregionu Velké Dářko, aby učinilo pro zvýšení atraktivnosti tohoto regionu pro turisty a návštěvníky?
.....
.....

d) Spolupracujete při rozvoji CR s vedením Vaší obce? (označte křížkem)

pravidelně	občas	příležitostně	vůbec
------------	-------	---------------	-------

e) Spolupracujete při rozvoji CR s ostatními podnikateli vyvíjejícími aktivity v oblasti cestovního ruchu, především v Subregionu Velké Dářko? (označte křížkem)

pravidelně	občas	příležitostně	vůbec
------------	-------	---------------	-------

f) Jakou roli by měla hrát samospráva v níže uvedených oblastech CR ? (označte křížkem)

	Velmi silná	Spíše silná	Spíše slabá	Velmi slabá	Neměl by zasahovat vůbec
Řízení a koordinace rozvojových aktivit					
Regulace CR v území					
Tvorba produktů CR					
Poskytování ubytovacích služeb					
Provoz informačních a rezervačních systémů					
Propagace území					
Rozvoj lidských zdrojů pro CR					

h) Které subjekty ve Vaší obci lze považovat za významné pro cestovní ruch (z hlediska jejich faktické činnosti) a pro aktivity zaměřené na rozvoj cestovního ruchu ve Vaší obci?.....
.....
a mimo Vaší obec?.....
.....

i) Co má nejvýznamnější negativní vliv na Vaše podnikání? (max. 3 odpovědi).

Místní konkurence	
Cena vstupů	
Osobní náklady (mzdy + odvody)	
Dostupnost lidí s odpovídajícími kvalifikací	
Dostupnost finančních zdrojů	
Přístup samosprávy	
Slabá propagace	
Výrazná sezónnost	
Jiný	

4) Projekty zaměřené na rozvoj cestovního ruchu

a) Které projektové záměry (projekty) v horizontu příštích let připravujete a nebo se již realizují ve Vašem podniku? (investiční, propagace atd.)

Název projektu – stručný popis

Příloha č. 4:

Stav naučné stezky kolem rybníka Velké Dářko (dle situace v dubnu 2008)

Technický i informační stav naučné stezky (situace k dubnu 2008) neodpovídá přírodovědnému i turistickému významu této mimořádné lokality.

Proč jde o mimořádnou přírodovědnou lokalitu ?

Největší rybník Vysočiny **Velké Dářko**: Jedná se o dvě národní přírodní rezervace (**NPR Dářko** a **NPR Radostínské rašeliníště**) a **EVL Dářská rašeliníště**, součást **Natury 2000** – do níž jsou zahrnuta nejceněnější přírodní prostředí z pohledu celé Evropy.

Proč jde o mimořádnou turistickou lokalitu ?

Podle „Vysočinského moře“ byl nazván celý subregion , který je ze západní strany vstupní částí do CHKO Žďárské vrchy, dále je přístupovou oblastí do centrálního města oblasti – Žďáru nad Sázavou a je také vstupním a počátečním úsekem (Vojnův Městec) historicky i přírodně zajímavé **Santiniho cyklotrasy**, která na vzdálenosti 64 km spojuje stavby Jana Blažeje Santini-Aichela (1677-1723) nejvýznamnějšího představitele českého gotizujícího baroka, z nichž poutní kostel sv.Jana Nepomuckého na Zelené hoře je zapsána do Seznamu světového dědictví UNESCO.